

Jaarstukken 2013

Inhoudsopgave

Jaarverslag	5
Algemeen	6
Inleiding	6
Inhoudelijke en financiële ontwikkelingen	6
Resultaten Programmaplan 2013	8
Financiële beschouwing; resultaat analyse	9
Programmaverantwoording	11
Programma 1 Opgroeien in Epe	12
Programma 2 Actief in Epe	14
Programma 3 org en opvang	16
Programma 4 Leefbaar en veilig	17
Programma 5 Ruimte en wonen	18
Programma 6 Epe op orde	21
Programma 7 Duurzaamheid	23
Programma 8 Toezicht en handhaving	24
Programma 9 Bedrijvigheid	25
Programma 10 Weer aan het werk	27
Programma 11 Bestuur en organisatie	28
Paragrafen	31
Paragraaf 1 Lokale heffingen	32
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen	34
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	37
Paragraaf 4 Financiering	40
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	42
Paragraaf 6 Verbonden partijen	45
Paragraaf 7 Grondbeleid	50
Paragraaf 8 Demografische ontwikkelingen	52
Jaarrekening	55
Balans en Programmarekening	57
Balans per 31 december 2013	58
Programmarekening 2013	60
Begrotingsrechtmatigheid	61
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	62
Toelichting op de balans per 31 december 2013	66
Toelichting op de programmarekening 2013	90
Financiële analyse Programma 1: Opgroeien in Epe	90
Financiële analyse Programma 2: Actief in Epe	92
Financiële analyse Programma 3: Zorg en opvang	93
Financiële analyse Programma 4: Leefbaar en veilig	96
Financiële analyse Programma 5: Ruimte en wonen	97
Financiële analyse Programma 6: Epe op orde	99
Financiële analyse Programma 7: Duurzaamheid	101
Financiële analyse Programma 8: Toezicht en handhaving	103
Financiële analyse Programma 9: Bedrijvigheid	104
Financiële analyse Programma 10: Weer aan het werk	105
Financiële analyse Programma 11: Bestuur en organisatie	107
Financiële analyse Programma 12: Algemene dekkingsmiddelen	109
Financiële analyse Resultaatbestemming	110
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen	114
Overzicht aanwending post Onvoorzien	115
Overzicht incidentele laten en baten	115

Publicatie bezoldiging topfunctionarissen	116
Overzicht verloop reserves en voorzieningen 2013	117
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkering	119
Controleverklaring	125
Bijlagen	129
Bijlage 1 Analyse salariskosten	130
Bijlage 2 Analyse kapitaallasten	131
Bijlage 3 Toelichting bij de paragraaf Weerstandsvermogen	133
Bijlage 4 Toelichting bij de paragraaf Financiering	142

JAARVERSLAG

Algemeen

Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2013. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag is per programma de verantwoording over het gevoerde beleid opgenomen. De paragrafen staan in het teken van de (financieel) beheersmatige aspecten die ten grondslag liggen aan het gevoerde beleid. In de jaarrekening wordt een financiële verantwoording gegeven: de gemeentelijke vermogenspositie wordt tot uitdrukking gebracht door de balans, vervolgens worden per programma de financiële verschillen tussen begroting en rekening toegelicht.

Hierna volgt eerste een algemene beschouwing over de inhoudelijke en financiële uitkomsten van de jaarrekening 2013.

Inhoudelijke en financiële ontwikkelingen:

In de Perspectiefnota 2013-2016 zijn externe ontwikkelingen beschreven die van strategisch belang zijn in meerjarenperspectief. Hierna volgt de rapportage daarvan, verdeeld over twee onderwerpen. Het eerste deel gaat in op ontwikkelingen waar de raad richtinggevende uitspraken over heeft gedaan (op anticiperen), voor de opstelling van de programmabegroting. Het resultaat daarvan wordt gerapporteerd. Het tweede deel gaat in op de vermelde ontwikkelingen in signalerende zin (raadsbesluit op termijn) met als vraag: "hebben deze zich voorgedaan zoals voorzien?".

Ontwikkelingen "op anticiperen" (richtinggevende uitspraken).

Richtinggevende uitspraken		Resultaten
1.	Financieel meerjarenperspectief Door grote onzekerheid over het financiële beeld als gevolg van voorgenomen rijksbezuinigingen het meerjarenperspectief 2013-2016 handhaven en geen extra ramingen voor aanvullend nieuw beleid of uitbreiding bestaand beleid.	De financiële buffers voor de opvang van risico's (aanvullende rijksbezuinigingen) zijn in de begroting 2013 gehandhaafd. De meerjarenbegroting is niet structureel belast met aanvullend nieuw beleid. Bij de voorbereiding van de begroting 2014 zijn opgebouwde buffers ingezet voor de opvang van de korting op de algemene uitkering uit het gemeentefonds.
2.	Toekomstbestendige (dorps)accommodaties Wanneer de financiële mogelijkheden zich voordoen starten met het reserveren van middelen voor het toekomstbestendig maken van accommodaties. Bij de toekenning van middelen krijgt dorpscentrum de Hezebrink te Emst prioriteit.	Bij de invulling van de begroting 2013 is een start gemaakt met de opbouw van een reserve. Bij de voorbereiding van de begroting 2014 is dit verder ingevuld. Momenteel is een reserve beschikbaar van € 550.000.

Ontwikkelingen "signaleren" (raadsbesluit op termijn).

Geschetste ontwikkelingen		Stand van zaken
1.	Decentralisatie jeugdzorg Overdragen van taken op het gebied van jeugdzorg naar gemeenten.	De afronding van de parlementaire behandeling van de wet is in 2014. De ingangsdatum staat nu op 1-1-2015. De budgetten zijn nog niet echt concreet. Als kader wordt aangehouden dat de uitvoering binnen de beschikbare middelen plaatsvindt. De voorbereiding vindt plaats in de jeugdzorgregio Oost-Veluwe/Midden IJssel.
2.	Decentralisatie passend onderwijs Nieuwe wetgeving verplicht kinderen een zo passend mogelijke plek in het onderwijs (regulier-	De invoering van de wet staat gepland voor 1-8-2014. Ter voorbereiding daarop lopen gesprekken tussen onderwijsveld en gemeente. De middelen

Geschetste ontwikkelingen		Stand van zaken
	speciaal) te bieden. Relatie bestaat er met de decentralisatie jeugdzorg.	voor passend onderwijs gaan naar de schoolbesturen. Afspraken worden met de gemeente gemaakt rondom de aansluiting met het (preventieve) jeugdbeleid. Hierbij is een link met jeugdzorg.
3.	<i>Decentralisatie AWBZ-begeleiding</i> Overdragen van taken op het gebied vanuit de AWBZ naar gemeenten.	De parlementaire behandeling van de wet vindt begin 2014 plaats. De ingangsdatum staat nu op 1-1-2015. Met de meicirculaire (2014) moet duidelijk worden welke middelen de gemeente in 2015 zal ontvangen. Op dat moment wordt ook inzichtelijk met welk bedrag het budget voor huishoudelijke hulp afneemt. Over de mogelijke invulling van de taken vindt lokaal overleg plaats met betrokkenen.
4.	<i>Ontwikkeling sociale wetgeving</i> Eén regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt ontwikkelen door het samenvoegen van Wajong, Wsw, WIJ en Wwb.	De parlementaire behandeling van de Participatiewet loopt en wordt begin 2014 afgerond. Budgetten zijn nog niet geheel concreet. De ingangsdatum van de wet staat nu op 1-1-2015. Voor het SW-bedrijf Felua is overleg gaande over de nadere positionering in de nieuwe vormgeving van dit beleidsterrein.
5.	<i>Ontwikkelingen binnen het domein veiligheid</i> Door de Wet op de Veiligheidsregio's veranderen zaken betreffende de rampen- en crisisorganisatie van gemeenten, de brandweezorg en het veiligheidsbeleid.	De brandweer is op regionaal/clusterniveau georganiseerd (Epe, Voorst, Apeldoorn). Uitgaande van een regionaal veiligheidsplan wordt er per gemeente een integraal beleidsplan veiligheid vastgesteld.
6.	<i>Nieuwe wetgeving in het domein ruimte</i> Het rijk ontwikkelt een nieuwe "omgevingswet" waarin het omgevingsrecht uit alle wetten wordt samengebracht.	De Raad van State heeft in januari 2014 advies uitgebracht over de wet. De planning is dat de wet in juni aan de Tweede Kamer wordt aangeboden. De verwachting is dat de nieuwe wet pas in 2018 in werking treedt.
7.	<i>Herijking natuurbeheer en –ontwikkeling</i> Het rijk decentraliseert het beheer en de ontwikkeling van de natuur naar de provincie. Gelijktijdig vindt er een herijking van de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur plaats.	Het Rijk heeft op 18 september 2013 een Natuurakkoord gesloten met de provincies. Daarin zijn de afspraken over de decentralisatie van het beheer en ontwikkeling van de natuur naar de provincies vastgelegd. Provincie Gelderland heeft ingestemd met het ontwerp van de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. Vaststelling volgt in 2014.
8.	<i>Demografische ontwikkelingen</i> Demografische ontwikkelingen leiden tot veranderingen in de samenstelling van de bevolking (vergrijzing-ontgroening) met invloed op de economie, wonen en leven.	In de programmabegroting is een speciale paragraaf demografische ontwikkelingen opgenomen. Deze paragraaf beoogt inzicht te geven in de ontwikkelingen, de gevolgen daarvan en de genomen en nog te nemen maatregelen.
9.	<i>Nieuw huisvestingsconcept gemeentelijke organisatie</i> Een wijziging in het huisvestingsconcept is nodig als gevolg van het regiemodel-compactere organisatie, het "nieuwe werken", veranderende gemeentelijke dienstverlening, beperken overheadkosten.	Er is met externe ondersteuning een huisvestingsconcept opgesteld met daarin aandacht voor het duurzaamheidsaspect. Een belangrijke pijler is het afstoten van de "aanbouw" van het gemeentehuis naar de markt. Dit wordt door de gevolgen van de economische crises bemoeilijkt. Daarom wordt nu naar andere oplossingsrichtingen gekeken, onder meer samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken met andere gemeenten binnen de Regio Stedendriehoek voor ondersteunende diensten. Nadere informatie volgt in het eerste kwartaal van 2014.

Resultaten Programmaplan 2013

Het programmaplan is deel 1 van de programmabegroting en geeft weer wat de gemeente wil bereiken en welke activiteiten daarvoor uitgevoerd worden. Het collegeprogramma is een belangrijk richtsnoer voor dit onderdeel van de begroting. De uitvoering van het collegeprogramma is daarom volledig en in meerjarenperspectief opgenomen.

De verantwoording van de uitgevoerde activiteiten vindt u terug bij de elf programma's. Hieronder vermelden we een aantal speerpunten van beleid in 2013 die we verdeeld hebben naar pijlers waarop de programmabegroting is gebaseerd.

Sociaal.

- Er is een nieuw Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen opgesteld in samenspraak met het onderwijsveld.
- Bij de decentralisatie jeugdzorg is een regionaal transitiearrangement opgesteld en zijn de regionale en lokale beleidskaders ter inzage gelegd.
- Bij de decentralisatie WMO/AWBZ is een pilot Sociaal Wijkteam opgezet.
- De eerste stap in de opzet van het project Accommodaties II is gezet met een projectopdracht.
- Met extern betrokkenen is een notitie opgesteld betreffende een aanbod aan basisvoorzieningen.
- De definitieve locatie voor de nieuwe brandweerkazerne in de kern Epe is vastgesteld.
- Het wijkgericht werken is verder uitgebreid naar de wijken Burgerenk en Vegtelarij in de kern Epe.

Ruimte.

- Besloten is de provincie te verzoeken om de planvorming voor het landbouwonwikkelingsgebied Beemte-Vaassen over te nemen.
- De woonvisie is vastgesteld met daarin ook opgenomen de actualisering van de woningbouwplannen en het kader voor het basisvoorzieningenaanbod in de gemeente.
- De bestemmingsplannen voor de dorpscentra Epe en Vaassen zijn vastgesteld.
- Diverse activiteiten inzake verkeer en vervoer zijn uitgevoerd, zoals vernieuwde fietsroutes en verkeersmaatregelen op de dorpenroute.
- Besloten is om de uitvoerende taken rond beheer en onderhoud van de openbare ruimte onder te brengen bij marktpartijen.
- Het definitief tracé van het zwijnenkerend raster is vastgesteld na de inspraakperiode.
- Het duurzaamheidsprofiel is vastgesteld, evenals het afvalbeleidsplan.

Economie.

- Het profiel recreatie/toerisme is vastgesteld.
- Het minimabeleid is geactualiseerd.
- Voor het arbeidsmarktbeleid is de regionale strategische agenda vastgesteld.

Bestuur.

- De nieuwe toekomstvisie "Epe 2030" is vastgesteld.
- In vervolg op het rekenkameronderzoek is de notitie "Regisserende gemeente Epe" opgesteld en oriënterend met de raad besproken.

Resultaat uitvoering programmabegroting.

Voor 2013 waren 92 activiteiten gepland. Het eindresultaat is dat 79% daarvan is gerealiseerd.

Het percentage, hoger dan dat van vorig jaar, laat zich als volgt verklaren.

Het niet kunnen afronden van activiteiten in het geplande jaar is voor het grootste deel veroorzaakt door externe factoren. Het ging daarbij onder meer om uitstel van wetgeving (onderhoud schoolgebouwen, participatiewet), uitstel of laat indienen van ruimtelijke plannen en meer voorbereidingstijd nodig voor activiteiten door inspraakreacties. Bij de uitwerking van het toeristisch profiel is besloten de geplande activiteiten uit te laten voeren door de hiervoor nieuw op te richten organisatie. Dit zal in 2014 gaan gebeuren. Bij de voortgangsrapportage is aan uw raad al gemeld dat een aantal activiteiten doorschuiven naar 2014.

Financiële beschouwing; resultaat analyse

De jaarrekening 2013 heeft een positief saldo van € 448.000. In 2012 bedroeg het saldo € 1.877.000. Op hoofdlijnen worden deze saldi in de onderstaande tabel verklaard. In de financiële analyse per programma worden de verschillen, groter dan € 25.000, toegelicht met uitzondering van de verschillen die zich voordoen in de salariskosten en kapitaallasten. De analyse daarvan is opgenomen in bijlage 1 en 2 bij deze jaarrekening.

Omschrijving van de post	(bedragen * € 1.000)	2013	2012
Voordelen:			
* WMO / WVG		374	217
* Belastingen		114	336
* OVIJ		108	
* Algemene uitkering		106	-155
* Houtopbrengst		101	136
* Dwangsommen		85	-61
* Stelpost beperking toerekening apparaatskosten aan grondbedrijf / investeringen		77	140
* Post voor onvoorzien		72	71
* Subsidies sociale agenda		54	
* Reisdocumenten / rijbewijzen		48	47
* Waterwegen / bruggen		48	40
* Stelpost schades		37	
* Salariskosten		35	
* Kinderopvang / peuterspeelzalen		30	40
* Opstellen beleidsplannen bruggen en wegen		30	
* Weekmarkt		28	
* Recreatie en toerisme		25	
* Rente inkomst startersleningen		24	
* Bestemmingsplannen / planontwikkeling		21	139
* Werk en inkomen			255
* Kantoorbenodigdheden en repro			70
* Voorlichting			60
* Onderwijs (o.a. huisvesting, achterstandenbeleid, leerlingenvervoer)			53
* Invoering nieuwe wet veiligheidsregio en gemeentelijke rampenstaf			45
* Gymzalen / sportzalen			45
* Openbaar groen / onkruidbestrijding / bermafval			41
* GGD			38
* Stedendriehoek			38
* Regiocontract vitaal platteland			35
* Project visualisatie grafheuvelrij Niersen-Epe			32
* Wegen			30
* Compensatie defensie voor derving subsidie inkomsten bosgebied			24
* Implementatie Wabo			23
Nadelen:			
* Kapitaallasten		-312	94
* Reserve bouwgrondexploitatie		-297	482
* Stelpost lagere kapitaallasten i.v.m. extra afschrijving		-199	-224
* Leges vergunningen		-54	
* Voorziening oninbare debiteuren		-48	-39
* Leerlingen vervoer		-42	
* Schuldhulpverlening		-42	
* Salarisadministratie		-32	
* Pensioenvoorziening wethouders			-147
* Huurinkomsten eigen gebouwen			-38
* Strooikosten			-32
* Som overige verschillen (voordelen/nadelen)		57	42
Saldo voor- en nadelen (per saldo een voordeel)		448	1.877

Programmaverantwoording

Programma 1 Opgroeien in Epe

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen onderwijs en jeugd in brede zin. Het laatste betreft welzijnsaspecten zoals peuterspeelzaalwerk, voor- en vroegschoolse educatie, jeugd- en jongerenwerk, jeugdgezondheidszorg.

De voorzieningen gericht op de jeugd maken ook deel uit van het basisaanbod aan voorzieningen waar in programma 2 "Actief in Epe" aandacht aan wordt gegeven. Er bestaat een relatie met de programma's 3 "Zorg en opvang" (jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning) en 4 "Leefbaar en veilig" (integrale veiligheid: thema "Jeugd en veiligheid").

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

1. Het voorkomen van achterstanden bij jeugdigen

2. Bevorderen kwaliteit onderwijsvoorzieningen

3. Voldoende aanbod van buitenschoolse culturele, maatschappelijke en sportactiviteiten

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijs		Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Uitvoeren van de Lokaal Educatieve Agenda	Ja	Dit is een meerjarig proces. Drie thema's worden vormgegeven in samenspraak met onderwijs en de welzijnsinstellingen: voor- en vroegschoolse educatie, brede school en de reboundvoorziening voortgezet onderwijs. Geld is beschikbaar gesteld voor de reboundvoorziening binnen het voortgezet onderwijs.
Verhogen kwaliteitsniveau peuterspeelzalen	Ja	Met de aanbieders zijn afspraken gemaakt voor het behoud van VVE op locaties. Daarnaast is een nieuwe verordening door de raad vastgesteld.
Uitvoeren Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) 2011- 2015	Ja	Op basis van het beleidsplan wordt een jaarprogramma opgesteld. Het beleidsplan richt zich op voor- en vroegschoolse educatie (WE), schakelklas en ouderbetrokkenheid. Het jaarprogramma 2013 is opgesteld, uitgevoerd en verantwoord.
Realiseren jaarlijks onderwijsprogramma	Ja	Jaarlijks worden voorzieningen door de schoolbesturen in het kader van capaciteitstekorten, renovatieactiviteiten en noodzakelijk onderhoud getoetst aan de wettelijke kaders en de technische noodzakelijkheid. Vervolgens wordt het onderwijsprogramma opgesteld en vastgesteld. De uitvoering vindt plaats door het onderwijs.
Uitwerking regionaal plan "Schoolverlatersoffensief Stedendriehoek	Ja	In regionaal verband is verder vorm en inhoud gegeven aan acties gericht op uitvoering leerplicht en tegengaan voortijdig schoolverlaten.

Voorbereiden en implementeren passend onderwijs	Ja	Met het onderwijsveld is gesproken over de afstemming tussen onderwijs en preventief jeugdbeleid. Er is gestart met het opstellen van een projectplan voor de invoering van het passend onderwijs dat begin 2014 gereed is.
Extern plaatsen onderhoud onderwijs-huisvesting bij schoolbesturen	Nee	Het Rijk heeft de decentralisatie uitgesteld tot 2015.
Een toekomstgericht Integraal Huisvestingsplan Onderwijs-voorzieningen (IHP) opstellen met daarin meegenomen de demografische ontwikkelingen en de positie van scholen in de samenleving (wijk en buurt).	Ja	Het IHP is opgesteld. De besluitvorming daarover vindt begin 2014 plaats. In het IHP hebben de visie op onderwijshuisvesting en het extern plaatsen van het onderhoud aan onderwijshuisvesting een plek gekregen. Een conferentie met het onderwijs en aanverwante organisaties is gehouden over krimp.
Scholen en maatschappelijke organisaties stimuleren en faciliteren om het aantal brede scholen met minimaal 2 uit te breiden.	Nee	Via een koppeling met de buurtsportcoach wordt ingezet op een uitrol van de activiteiten van de brede school naar al het onderwijs. Voorjaar 2014 is hiervoor een plan gereed.

Welzijnswerk jeugd en jongeren		<i>Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff</i>
<i>Activiteiten programmabegroting</i>	<i>Uitgevoerd? Ja/nee</i>	<i>Toelichting</i>
Realiseren subsidieprogramma	Ja	Het professionele welzijnswerk voor jongeren is uitgevoerd door Koppel.
Actualiseren uitvoeringsprogramma jeugdbeleid.	Ja	De actualisatie van het programma heeft in overleg met externe partijen plaatsgevonden.
In stand houden van voldoende ontmoetingsmogelijkheden voor jeugd en van een voldoende divers aanbod jeugdactiviteiten buiten schooltijd en in verenigingsverband	Ja	Verschillende vrijwilligersorganisaties waaronder scouting en speeltuinverenigingen hebben activiteiten georganiseerd voor kinderen en jongeren. Daarnaast zijn de vier jongerencentra die gerund worden door Koppel verschillende avonden per week open geweest voor groepen jongeren. Verder zijn op dit terrein buurtsportcoaches ingezet.

Jeugdzorg		<i>Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff</i>
<i>Activiteiten programmabegroting</i>	<i>Uitgevoerd? Ja/nee</i>	<i>Toelichting</i>
Realiseren subsidieprogramma	Ja	Een belangrijk onderdeel van jeugdhulpverlening is het aanbod van schoolmaatschappelijk werk. Vèrian heeft dit samen met het onderwijs uitgevoerd.
Decentralisatie jeugdzorg van rijk naar gemeente.	Ja	Regionaal en lokaal heeft een oriëntatie plaatsgevonden op de overheveling van jeugdzorgtaken. De raad heeft ingestemd met het regionaal transitiearrangement. De regionale en lokale visies op de jeugdzorg zijn voor inspraak vrijgegeven.

Programma 2 Actief in Epe

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen welzijn (o.a. sociaal cultureel werk incl. ouderen- en minderhedenwerk, opbouwwerk, vrijwilligerswerk), sport en cultuur (o.a. bibliotheek, kunstzinnige vorming, amateuristische kunstbeoefening). Daarnaast valt ook het onderwerp accommodaties op de voornoemde terreinen onder dit programma.

De onderwerpen welzijn, sport en cultuur vormen de kern voor het te realiseren basisaanbod aan voorzieningen zoals opgenomen in het lokaal sociaal beleid. De voorzieningen gericht op jeugd (0–18 jaar) vallen binnen programma 1 “Opgroeien in Epe”.

Dit programma draagt in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid in de dorpen en wijken (inzet van voorzieningen, aandacht voor ontmoeting, tegengaan overlast en criminaliteit, kwaliteit van de woonomgeving). Er bestaat een relatie hierbij met de programma's 3 “Zorg en opvang” (maatschappelijke ondersteuning), 4 “Leefbaar en veilig” (veilige leefomgeving) en 6 “Epe op orde (openbare ruimte).

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

1. Het vergroten van maatschappelijke participatie van inwoners
2. Realiseren van een evenwichtig over de kernen gespreide sociale infrastructuur met activiteiten, voorzieningen en accommodaties

Wat gaan we daarvoor doen?

Welzijn		Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Realiseren subsidieprogramma	Ja	Het subsidieprogramma is door vele externe partners uitgevoerd. Hieronder valt onder meer het sociaal-cultureel werk van Koppel en Swoe, club- en buurthuiswerk van vele buurt- en wijkverenigingen en de activiteiten van Vluchtelingenwerk.
Doorontwikkelen subsidiebeleid	Ja	De notitie over de invoering van meerjarige afspraken voor professionele organisaties is in overleg met externe partijen opgesteld en uitgevoerd na vaststelling door het college.
Opzetten project Accommodaties II	Ja	De projectopdracht is vastgesteld. Het projectplan wordt verder afgestemd op het besluit rond de basisvoorzieningen in 2014. Met het bestuur van De Hezebrink heeft diverse malen overleg plaatsgevonden en het toekomstperspectief in financiële zin is voor deze accommodatie in beeld.
In stand houden van een laagdrempelig steunpunt voor mantelzorgers en vrijwilligers	Ja	Het Steunpunt Mantelzorg Epe biedt mantelzorgers waar nodig advies en informatie/ondersteuning; Inzet (Koppel) bemiddelt bij vrijwilligerswerk, evenals St. Present.
In stand houden van een divers aanbod van activiteiten vrijwillige hulp- en dienstverlening	Ja	De vrijwillige hulpdienst De Kruiemelschaar en de Vrijwillige hulpdienst Vaassen en 't Ros Beyaert ontvangen subsidie voor hun activiteiten.

Per dorp een aanbod van basisvoorzieningen bepalen voor de periode tot 2020	Nee	In overleg met externe betrokkenen is een concept notitie opgesteld. Deze is in januari 2014 in de inspraak gegaan en wordt, na consultatie van de raad, door het college vastgesteld. Daarbij geldt een gemeentebreed basisniveau wat recht doet aan de verscheidenheid tussen de kernen.
---	-----	--

Sport en cultuur		<i>Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff/J.N. van Nuijs</i>
<i>Activiteiten programmabegroting</i>	<i>Uitgevoerd? Ja/nee</i>	<i>Toelichting</i>
Realiseren subsidieprogramma	Ja	Via het subsidieprogramma Sociale Agenda hebben meerdere vrijwilligersorganisaties op het gebied van sport en cultuur subsidie ontvangen voor de uitvoering van activiteiten. Bibliotheek, Cultuurplein, Swoe en Koppel hebben, als professionele organisaties, daarnaast activiteiten uitgevoerd.
Overdragen beheer en onderhoud buitensportaccommodaties	Ja	De gemaakte afspraken zijn in 2013 geïmplementeerd en vastgelegd in een bruikleenovereenkomst en subsidieafspraken. Inmiddels heeft een 1 ^e evaluatie plaatsgevonden waaruit blijkt dat de overdracht in zijn algemeenheid goed is verlopen en geen noemenswaardige problemen heeft opgeleverd.
Opstellen regionaal beleidsplan Bibliotheek Noord-Veluwe 2014-2017	Ja	Het regionaal beleidsplan is in samenwerking met de betrokken gemeenten opgesteld en door het college vastgesteld.
Per dorp een aanbod van basisvoorzieningen bepalen voor de periode tot 2020	Nee	In overleg met externe betrokkenen is een concept notitie opgesteld. Deze is in januari 2014 in de inspraak gegaan en wordt, na consultatie van de raad, door het college vastgesteld. Daarbij geldt een gemeentebreed basisniveau wat recht doet aan de verscheidenheid tussen de kernen.

Programma 3 Zorg en opvang

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen gezondheids-, verslavings- en ouderenzorg. Tevens valt hieronder het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking en het bieden van maatschappelijke opvang (prestatievelden in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning), het algemeen maatschappelijk werk en integratie/inburgering van nieuwkomers/oudkomers.

Het programma richt zich met name op groepen inwoners uit de samenleving die kwetsbaar zijn als gevolg van verschillende soorten van achterstand (lokaal sociaal beleid). Kernbegrippen zijn daarbij bevorderen zelfredzaamheid en participatie. Er bestaat een relatie met de programma's 2 "Actief in Epe" (welzijnsvoorzieningen), 4 "Leefbaar en veilig" (leefbaarheid) en 10 "Weer aan het werk" (bevordering arbeidsparticipatie).

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

1. Bevorderen van een zelfstandige leefwijze voor mensen met een beperking
--

2. Verhogen van de gezondheid van de inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatschappelijke Zorg		Portefeuillehouder: H. J. Berkhoff
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Realisatie dagopvang "nieuwe stijl"	Ja	Het tweede wijkpunt is in Epe in de wijk Burgerenk gerealiseerd. In 2012 is het eerste punt in Vaassen geopend.
Opstellen beleidsnota WMO 2013-2016	Ja	In 2013 is de huidige beleidsnota geactualiseerd in combinatie met de benchmark. In 2014 wordt de nieuwe beleidsnota opgesteld op basis van de nieuwe wetgeving.
Uitvoeren gemeentelijk gezondheidsbeleid	Ja	Een nieuw uitvoeringsprogramma is in overleg met externe partijen opgesteld en vastgesteld door het college. Uitvoering van gezondheidsbeleid heeft op basis hiervan en overige wettelijke taken plaatsgevonden.
Actualiseren uitvoeringsprogramma ouderenbeleid.	Ja	In overleg met externe partijen is het uitvoeringsprogramma geactualiseerd. Het college stelt dit programma begin 2014 vast.
Realiseren subsidieprogramma	Ja	Het subsidieprogramma is door vele externe partners uitgevoerd. Het betreft hier onder meer activiteiten van ouderenbonden en verzorgingstehuizen, maatschappelijk werk van Vérian, voorlichting over alcohol en drugs van ZAD en de activiteiten van Slachtofferhulp.
Decentralisatie van functie begeleiding Awbz van rijk naar gemeente (WMO)	Ja	Diverse activiteiten ter voorbereiding op de invoering van de wet zijn opgepakt, zoals onder meer het in beeld brengen van de omvang van de groep gebruikers van AWBZ-begeleiding en is gestart met het opzetten van een pilot Sociaal wijkteam. Dit alles met betrokkenheid van het werkveld.

Programma 4 Leefbaar en veilig

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen brandweer, politie, criminaliteit en overlast, crisisbeheersing/rampenbestrijding, leefbare en veilige leefomgeving. Het programma geeft invulling aan de brede begrippen van leefbaar en veiligheid. Het onderwerp integrale veiligheid valt ook onder dit programma. Er bestaat een relatie met de programma's 1 "Opgroeien in Epe", 2 "Actief in Epe", 3 "Zorg en Opvang" en 6 "Epe op orde". Verder is er een relatie met programma 8 "Toezicht en handhaving". Daar vindt de uitvoering plaats van de diverse leefbaarheids- en veiligheidsaspecten.

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

1. Bevorderen van een veilige woon- en leefomgeving
2. Bevorderen van bijdragen van bewoners aan de leefbaarheid in de kernen en wijken
3. Bevorderen van een goede, geëfende organisatie die snel en adequaat kan optreden bij een calamiteit of ramp

Wat gaan we daarvoor doen?

Veiligheid		Portefeuillehouder: H. van der Hoeve
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Bevorderen kwaliteit basisbrandweerzorg	Ja	De definitieve locatie voor de huisvesting van de nieuwe brandweerkazerne in de kern Epe is vastgesteld. De projectopdracht en plan van aanpak voor realisatie zijn opgesteld. De geplande oplevering is in juli 2015. Het prestatiecontract is uitgevoerd.
Verbeteren aansluiting, coördinatie en afstemming tussen lokale en regionale netwerken (MDT's-CJG-Veilighuis).	Ja	Het handboek SLV, waarin de werkwijze staat beschreven, is geactualiseerd in samenwerking met externe partijen en vastgesteld door het college. Daarbij is invulling gegeven aan de definitieve vorm van de Multidisciplinaire Teams (MDT's). Er is een gemeentebrede MDT-bijeenkomst georganiseerd in het teken van privacy.
Uitvoeren integraal veiligheidsbeleid	Ja	De volgende activiteiten zijn uitgevoerd: preventie woninginbraak, vermindering overlast hangjongeren, terugdringen alcoholgebruik, werving deelname burgersnet. De actiepuntenlijst voor 2014 is voorbereid.
Verbeteren crisisbeheersing en rampenbestrijding	Nee	Handboek bevolkingszorg is niet opgeleverd door de VNOG.

Leefbaarheid		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Gefaseerd invoeren van "wijk- en buurtgericht werken".	Ja	Het wijkgericht werken is ingevoerd in de wijken Vegtelarij en Burgerenk. De werkzaamheden zijn verder gecontinueerd in de vier wijken waar het eerder is ingevoerd.

Programma 5 Ruimte en wonen

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen ruimtelijke ordening, grond- en woningexploitatie, bouw- en woningtoezicht en volkshuisvesting. Het onderdeel bouw- en woningtoezicht heeft een uitvoerend karakter. De activiteiten voor woningexploitatie zijn erg beperkt.

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

1. Bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit om een goed woon-,werk- en leefklimaat te ondersteunen
2. Bevorderen van een diversiteit aan woonaanbod om de leefbaarheid in de dorpen op peil te houden voor jong en oud
3. Behouden van het in de gemeente aanwezige cultuur- en natuurhistorisch erfgoed
4. Beheerste en duurzame ontwikkeling van het buitengebied

Wat gaan we daarvoor doen?

Ruimtelijke ontwikkeling		Portefeuillehouder J.N. van Nuijs
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Ontwikkelen Landbouw Ontwikkelingsgebied Beemte Vaassen	Nee	Het vastgestelde bestemmingsplan is door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State vernietigd. De raad heeft de provincie verzocht om de planvorming over te nemen.
Uitwerken van het Landschapsontwikkelingsplan	Ja	Er zijn in 2013, 10 particuliere landschapsplannen uitgevoerd en er is een verbinding gerealiseerd tussen de klompenpaden bij Oene en Ernst (onderdeel routenetwerk). Voor het groenfonds wordt verwezen naar de verantwoording bij programma 7: Duurzaamheid.
Opstellen van bestemmingsplannen nieuwe landgoederen	Nee	Wegens de economische crisis zetten initiatiefnemers hun plannen voor onbepaalde tijd in de ijskast. Vorenstaande is gemeld bij de voortgangsrapportage. De bestemmingsplannen die in het verleden al onherroepelijk zijn geworden, worden wegens dezelfde crisis nog niet uitgevoerd.
Ontwikkeling inbreidingsplannen met woningbouw	Ja	Deze maken onderdeel uit van de plannen rond de centra van Epe en Vaassen.
Actualisatie bestemmingsplan Epe Centrum.	Ja	De raad heeft het bestemmingsplan vastgesteld.
Opstellen bestemmingsplan bedrijventerrein VMI Epe	Nee	De initiatiefnemer heeft eind 2013 een Totaalvisie aangeleverd. Deze wordt in 2014 vastgesteld. Daarna volgt de bestemmingsplan procedure. In 2013 is al wel de buurt geïnformeerd en is het wijzigingsplan t.b.v. de parkeervoorziening (onderdeel uit Totaalvisie) opgestart.

Opstellen bestemmingsplan Kievitsveld in Emst	Nee	Er is vertraging geweest bij het indienen van de aanvraag. Vorenstaande is gemeld bij de voortgangsrapportage. Er is een anterieure overeenkomst gesloten met de initiatiefnemer in juli 2013. Concept versies van het voorontwerp bestemmingsplan zijn besproken. Er is overleg geweest met omwonenden over het concept bestemmingsplan.
Opstellen bestemmingsplan zorgcentrum De Klaarbeek in Epe	Ja	Het bestemmingsplan is door de raad vastgesteld. De bouw is medio mei 2013 gestart.
Opstellen bestemmingsplan De Marktwand in Epe	Ja	Het bestemmingsplan is door de raad vastgesteld.
Opstellen bestemmingsplan gebied Houtweg 12 (voormalig Rabobankgebouw) in Oene	Nee	De voorbereiding kost meer tijd als gevolg van aangepaste plannen en het aantal reacties. Vorenstaande is gemeld bij de voortgangsrapportage.
De volgende plannen financieel/economisch toetsen op realiseerbaarheid in de periode 2010-2014: <u>Centrum Vaassen:</u> ophogen molen, realiseren bouwplannen voor de panden Bervoets/Postkantoor, herontwikkelen gebied De Markt en De Brink, verkeersluw maken centrum, doortrekken Margrietweg. <u>Centrum Epe:</u> herontwikkelen winkelcentrum "De Marktwand", herinrichten Marktpllein met een nieuwe functie voor het voormalige gemeentehuis, verkeersluw maken centrum	Ja	<u>Vaassen:</u> De panden Bervoets/Postkantoor zijn herontwikkeld, inclusief de herinrichting van het parkeerterrein op de hoek Houtzagerstraat/Kosterstraat. Over de plannen van de ontwikkelaar voor de Markt/Brink kon geen overeenstemming bereikt worden. Er komt een aangepast plan. Indien dit wederom niet tot overeenstemming leidt, zal naar een nieuwe ontwikkelaar worden gezocht. Bij de behandeling van de begroting 2014-2017 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de dorpscentra, zodat in 2014 gestart kan worden met het doortrekken van de Margrietweg. Met de voorbereiding voor een verkeersluw centrum is gestart. <u>Epe:</u> Het bestemmingsplan voor de Marktwand e.o. is onherroepelijk en de omgevingsvergunning is afgegeven. Er ligt een voorlopig ontwerp voor de herinrichting van de openbare ruimte, grenzend aan de Marktwand. Het voormalig gemeentehuis is betrokken in de actualisatie van het bestemmingsplan centrum Epe en heeft daarin een horecafunctie gekregen, met dienstverlening. De acties om te komen tot de verkoop van het voormalig gemeentehuis zijn opgestart.
Ondersteunen en faciliteren van haalbare plannen van derden in de 2 dorpscentra	Ja	Betreft de plannen zoals hiervoor vermeld.

Wonen		Portefeuillehouder J.N. van Nuijs
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Actualiseren woningbouwplannen	Ja	Dit onderwerp maakt deel uit van de nieuwe woonvisie.
Actualiseren van de woonvisie voor de periode tot 2020	Ja	De nieuwe woonvisie is door de raad vastgesteld.

Ruimte overig		<i>Portefeuillehouder J.N. van Nuijs</i>
<i>Activiteiten programmabegroting</i>	<i>Uitgevoerd? Ja/nee</i>	<i>Toelichting</i>
Realiseren maatregelenplan cultuurhistorisch beleidskader.	Ja	Het project Grafheuvelroute Niersen-Epe is uitgevoerd. De herijking van de gemeentelijke monumentenlijst is in uitvoering.
Tegengaan illegaal gebruik gemeentegrond	Ja	Het project is gestart en loopt door in 2014.
Opstellen nota Grondbeleid	Ja	De raad heeft de nota Grondbeleid vastgesteld.

Programma 6 Epe op orde

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen betreffende het beheer en onderhoud van dat deel van de openbare ruimte dat kan worden beschreven als de bovengrondse infrastructuur en toebehoren.

Het gaat dan om de zorg dat de wegen en pleinen, woonstraten en -erven hun functie adequaat kunnen blijven vervullen.

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

1. Bevorderen van een leefomgeving (openbare ruimte) die schoon en heel is

2. Vergroten van de verkeersveiligheid in de kernen en in het buitengebied

Wat gaan we daarvoor doen?

Verkeer en vervoer		Portefeuillehouder R. de Vries / J.N. van Nuijs
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Actualiseren van beleid voor onderhoud en vervanging van wegen	Ja	Het wegenbeleidsplan 2014-2018 is geactualiseerd. Er is budget aan de voorziening toegevoegd om de asfaltwegen op huidig niveau (= laag) te blijven handhaven.
Opstellen beleid voor beheer, onderhoud en vervanging gemeentelijke bruggen	Ja	Bruggenbeleidsplan 2013-2017 is door de raad vastgesteld. De 58 bruggen zijn geïnspecteerd en een vervangingsplan is opgesteld.
Uitvoeren van het gemeentelijk fietstotaalplan	Ja	Het fietspad Gortelseweg/Van Manenspad is over een lengte van 5 km voorzien van betonverharding. Het verkeersplan voor het fietspad Koekenbergweg is afgerond. Het bewegwijzeringsplan voor de fietsroute over het voormalig treinbaanpad is opgesteld en meerdere fietsknelpunten op de ringweg in Epe en Eekterweg in Vaassen zijn opgelost.
Inrichten van duurzaam veilige gebieden	Ja	De wijken Burgerenk en Vegtelarij in Epe zijn geëvalueerd en een gedeelte van het wijkverkeersplan "Rest bebouwde kom Vaassen" is in uitvoering gebracht.
Realisatie projecten uitvoeringsnota GVVP 2009-2016	Ja	De verkeersmaatregelen op de dorpenroute (Ringweg, Vaassenseweg en Emsterweg) zijn uitgevoerd. Het verkeersplan voor de Eekterweg en Oranjeweg (60 km/uur) is eveneens gerealiseerd.
Realisatie projecten uitvoeringsnota Parkeerbeleidsplan	Ja	Voor de wijken Burgerenk en Vegtelarij is een maatregelenpakket opgesteld tot het realiseren van aanvullende parkeerplaatsen in deze wijken. Deze parkeerplaatsen worden in 2014 aangelegd. Ook in de wijk Vogelbuurt te Vaassen zijn extra parkeerplaatsen aangelegd.

Beheer openbare ruimte		<i>Portefeuillehouder J.N. van Nuijs</i>
<i>Activiteiten programmabegroting</i>	<i>Uitgevoerd? Ja/nee</i>	<i>Toelichting</i>
Onderhoud Openbare Ruimte	Ja	Onderhoud is conform afspraken uitgevoerd. Voor de centra betreft dit tenminste onderhoudsniveau basis en voor daarbuiten is dit tenminste onderhoudsniveau laag.
In samenwerking met burgers en belangenorganisaties een inventarisatie van knelpunten maken betreffende de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor mensen met een lichamelijke beperking	Ja	Deze inventarisatie is onderdeel van de herinrichting van de centra Epe en Vaassen. Aanvullend is gestart met de inventarisatie in de overige gebieden in de kernen die slecht toegankelijk zijn. Deze is grotendeels uitgevoerd. De laatste gesprekken hierover volgen in het eerste kwartaal van 2014.
Opstellen en uitwerken van een maatregelenpakket met een prioritering van activiteiten om de toegankelijkheid van de openbare ruimte te verbeteren	Ja	Het maatregelenpakket maakt deel uit van de herinrichting van de centra Epe en Vaassen. Voor de aanvullende inventarisatie wordt dit in het eerste kwartaal van 2014 opgesteld.
Nieuwe opzet van de organisatie van de inrichting, het beheer en het onderhoud van de openbare ruimte	Ja	Het college heeft besloten om met ingang van 1-1-2015 de uitvoerende taken onder te brengen bij marktpartijen. De geprognosticeerde efficiencywinst is betrokken bij de besluitvorming van de door de raad vastgestelde begroting in november.
Realisatie zwijnenkerend raster	Nee	Na het besluit in 2012 tot de aanleg van het raster zijn de voorbereidingen gestart en heeft het college in september het definitief tracé, na verschillende vormen van inspraak, vastgesteld. Vervolgens is de verdere voorbereiding gestart met de verwachting dat de bouw van het raster eind 2014 kan starten.

Programma 7 Duurzaamheid

Omschrijving programma

Het programma omvat de zorg voor het milieu. De belangrijkste onderwerpen uit het programma zijn milieu, afvalverwijdering en de afvoer van (overtollig) regenwater en afvalwater.

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

1. Bevorderen van een duurzame ontwikkeling van de leefomgeving voor nu en toekomstige generaties

2. Verbeteren van de milieukwaliteit van de leefomgeving

Wat gaan we daarvoor doen?

Milieu algemeen		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Uitwerken Gemeentelijk Rioleringsplan	Ja	De volgende activiteiten zijn in Epe uitgevoerd: afkoppelen hemelwater Enkwegbuurt, vervangen riool Enkwegbuurt. In Vaassen is de rioolopslag aan de Laan van Fasna gerealiseerd.
Bepalen en vaststellen van het kernprofiel "Epe: duurzame gemeente"	Ja	De raad heeft het duurzaamheidsprofiel vastgesteld.
Faciliteren van concrete initiatieven uit de samenleving om de realiseerbaarheid daarvan te vergroten	Ja	Er is overleg gevoerd met de Initiatiefgroep Zonnepark Epe over doel en doelgroepen van het initiatief. Er is een anterieure overeenkomst gesloten met een bedrijf om de realisatie van een zonnepark op de voormalige stortplaats te Ernst mogelijk te maken.
Onderzoek naar de behoefte en mogelijkheden en op basis daarvan een besluit nemen over het invoeren van een (lokaal) groenfonds om duurzame initiatieven uit de samenleving te stimuleren en te ondersteunen	Ja	Op regionaal niveau ondersteunt Epe het Veluweestreekfonds. De raad heeft bij de begroting 2014-2017 middelen gereserveerd voor een lokaal groenfonds t.b.v. landschapsontwikkeling.

Afvalinzameling- en verwerking		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Opstellen en uitwerken van het lokaal programma "Afval 2030" waarin opgenomen is de inzamelstructuur te optimaliseren zodanig dat de hoeveelheid restafval in 2014 t.o.v. 2009 met 40% is verminderd.	Ja	Het nieuwe afvalbeleidsplan is door de raad vastgesteld. Vervolgens is een implementatieplan door Circulus opgesteld. Begin 2014 start de uitvoering van het plan.

Programma 8 Toezicht en handhaving

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen vergunningverlening, controle op uitvoering en handhaving van wet- en regelgeving en de algemene plaatselijke verordening. Er bestaat een relatie met programma 4 “Leefbaar en veilig”.

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

1. Versterken van handhaving en toezicht
--

Wat gaan we daarvoor doen?

Vergunningverlening/handhaving		Portefeuillehouder R. de Vries
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Realiseren regionale uitvoeringsdienst (RUD) voor vergunningverlening en handhaving	Ja	Er heeft een eerste oriëntatie plaatsgevonden over de uitbreiding met de overige Wabo-taken (bouwen). In 2014 krijgt dit een verder vervolg.
Uitwerken handhavingskader 2012-2013	Nee	Het handhavingskader wordt in 2014 in de breedte uitgewerkt in een nieuw omgevingsplan met uitvoeringsprogramma.

Programma 9 Bedrijvigheid

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen lokale economie (waaronder werkgelegenheid, bedrijfsterreinen, agrarische aangelegenheden, recreatie en toerisme. De gemeentelijke rol is voorwaardenscheppend (vestigingsmogelijkheden voor bedrijven, goede ontsluiting en bereikbaarheid, goed beheer van de openbare ruimte) en faciliterend (informatievoorziening, dienstverlening). Er bestaat een relatie met programma 5 "Ruimte en wonen" (economische aspecten in planontwikkeling en bestemmingsplannen).

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

1. Behouden en verder uitbouwen van sterk vertegenwoordigende beroepssectoren (onder meer industrie, zorg en dienstverlening, recreatie en toerisme, detailhandel)

2. Vergroten van de aantrekkelijkheid van de gemeente Epe op het terrein van recreatie en toerisme

Wat gaan we daarvoor doen?

Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder: R. de Vries
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Realiseren goed bewegwijzerde routenetwerken (o.a. wandelen, fietsen, paarden)	Nee	De nieuw op te richten organisatie voor de uitwerking van het toeristisch profiel pakt deze activiteit op. Vorenstaande is gemeld bij de voortgangsrapportage. De verwachting is dat de nieuwe organisatie er in 2014 is. Het onderwerp toeristische bewegwijzering maakt onderdeel uit van het beleid op het terrein van "reclame en bewegwijzering" en die visie is voorzien in 2014.
Inzetten stimuleringsbudget recreatie en toerisme / kunst en cultuur	Ja	In het kader van recreatie en toerisme zijn gelden beschikbaar gesteld voor bewegwijzering in de dorpscentra. Dit budget gaat ingaande 2014 over naar de nieuwe organisatie voor de uitwerking van het toeristisch profiel. Het budget voor kunst en cultuur is ingaande 2013 komen te vervallen (bezuiniging).
Bepalen van het toeristisch profiel voor Epe dat richting geeft aan de toekomstige ontwikkelingen	Ja	Het toeristisch profiel is door de raad vastgesteld.
Afsluiten van een dienstverlenings-overeenkomst met het Veluws Bureau voor Toerisme over promotie en marketing met specifieke aandacht voor een lokale invulling	Ja	Er is een dienstverleningsovereenkomst gesloten tot en met 2014.
Inventariseren van en een keuze maken voor de in te zetten moderne (technische) middelen om een zo groot mogelijk publiek te bereiken	Nee	Deze activiteit is opgenomen in de "opdracht" voor de nieuw op te richten organisatie die uitvoering geeft aan het toeristisch profiel. Vorenstaande is gemeld bij de voortgangsrapportage.

Opstellen en uitvoeren van een gezamenlijk plan van aanpak van gerichte activiteiten uitgaande van het gemeentelijk toeristisch profiel	Nee	De nieuw op te richten organisatie voor de uitwerking van het toeristisch profiel pakt deze activiteit op. Vorenstaande is gemeld bij de voortgangsrapportage.
---	-----	--

Lokale/regionale economie		<i>Portefeuillehouder: R. de Vries</i>
<i>Activiteiten programmabegroting</i>	<i>Uitgevoerd? Ja/nee</i>	<i>Toelichting</i>
Sluiten van een overeenkomst over de verplaatsing van het dierenpark met de provincie, waterschap en initiatiefnemer	Nee	De eigenaar van het dierenpark heeft de plannen voor verplaatsing ingetrokken. Het college wacht nu op een realistisch plan op de huidige locatie.
Ontwikkelen visie op de warenmarkten in de dorpen	Nee	Er is een onderzoek uitgevoerd en afgerond. De aanpak is om snel te realiseren verbeteringen door te voeren. Over de te maken strategische keuzes vindt in 2014 vervolgoverleg plaats met betrokken partijen. Vervolgens volgt een voorstel aan de raad.
Opstellen en uitvoeren van een actieprogramma arbeidsmarkt via het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Stedendriehoek.	Ja	De oprichting van de Strategische Board is besproken met de raad en er zijn wensen en bedenkingen ingebracht bij het regiobestuur. Rekening houdend met de inbreng van de regiogemeenten zijn de statuten aangepast. Voor het arbeidsmarktbeleid is de strategische agenda vastgesteld en gepresenteerd in een bijeenkomst in Beekbergen.

Programma 10 Weer aan het werk

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen die samenhangen met de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand. De uitvoeringspraktijk is neergelegd in verordeningen. Er bestaat een relatie met programma 3 “Zorg en opvang” (bevorderen zelfredzaamheid).

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

1. Vergroten van maatschappelijke participatie van mensen zonder werk

2. Verminderen van de schuldenproblematiek van Eper inwoners

3. Verminderen van armoede bij ouderen en gezinnen met een minimuminkomen

Wat gaan we daarvoor doen?

Arbeidsparticipatie		Portefeuillehouder: R. de Vries
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Verhogen uitstroompercentage WWB	Ja	De totale uitstroom in 2013 bedroeg 205 waarvan 72 personen volledig zijn uitgestroomd richting werk en 9 personen parttime. Hiermee is de gestelde ambitie van 50 ruimschoots behaald.
Uitvoeren Wet Sociale Werkvoorziening	Ja	De Wsw is volgens de wettelijke vereisten uitgevoerd. Hiervoor zijn regionaal (Epe, Heerde, Apeldoorn) prestatieafspraken vastgelegd met de uitvoeringsorganisatie Felua-groep.
Vorbereiding en implementatie Wet Werken naar Vermogen	Nee	De invoering van de nieuwe wet (nu Participatiewet) is verschoven naar 1-1-2015. De geplande verordening komt nu in 2014. Vorenstaande is gemeld bij de voortgangsrapportage. Voor de doorontwikkeling van de Felua is gestart met het opstellen van een visiedocument.
Opstellen van trajectplannen voor uitkeringsgerechtigden zonder perspectief op betaald werk	Ja	Uitvoering is gerealiseerd binnen de reguliere contractafspraken met de gemeente Apeldoorn. In de nota Reilen en Zeilen (medio 2014) worden de concrete cijfers opgenomen. Het lokale project Participatiespringplank is gestart voor activering van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Inmiddels participeren 7 personen binnen dit project. Gestart is met de uitrol van Direct Actief in Epe.
Actualiseren minimabeleid	Ja	Het geactualiseerde minimabeleid is door de raad vastgesteld.

Programma 11 Bestuur en organisatie

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen algemeen bestuur, personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, huisvesting, juridische zaken, communicatie en andere bedrijfsmiddelen zoals post, repro en facilitaire zaken.

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

1. Ontwikkelen van een klantgerichte organisatie die gericht is op een snelle, correcte en integere dienstverlening
2. Ontwikkelen van een op de samenleving gerichte organisatie die de dialoog aangaat met burgers en flexibel en slagvaardig inspeelt op ontwikkelingen en behoeftes
3. Ontwikkelen van een organisatie waarbij het resultaat voorop staat en alles draait om het willen bereiken van de afgesproken doelen met een efficiënte en rechtmatige inzet van middelen

Wat gaan we daarvoor doen?

Planning en control		Portefeuillehouder: R. de Vries
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Verbeteren planning en control cyclus	Ja	Er heeft een oriëntatie m.b.t. de P&C cyclus plaatsgevonden bij andere gemeenten. Een nieuwe opzet van de inrichting van de programmabegroting (inclusief doelen en indicatorenset) is gepresenteerd in de commissie planning en control. In het kader van de wet Hof is het instrumentarium financieringsplanning verbeterd.
Uitvoeren jaarlijks onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van (delen van) programma's en paragrafen en van (onderdelen van) de organisatie-eenheden	Ja	Het onderzoek doorlichting overhead heeft geleid tot een structurele kostenverlaging van € 62.000,- (reprografie, drukwerk, bureaubehoeften e.d.). De kostenverlaging is verwerkt in de begroting 2014.
Hanteren uitgangspunten voor solide financieel beleid.	Ja	Uitgangspunten zijn toegepast bij de jaarrekening, perspectiefnota en de begroting/meerjarenbegroting.

Burger en bestuur		Portefeuillehouder: R. de Vries / H. van der Hoeve
Activiteiten programmabegroting	Uitgevoerd? Ja/nee	Toelichting
Actualiseren van de toekomstvisie	Ja	De raad heeft de nieuwe toekomstvisie "Epe 2030" vastgesteld.
Uitwerken Strategische visie communicatie	Ja	De acties uit de Strategische visie zijn uitgevoerd. In 2014 wordt de visie geëvalueerd en zal deze, zo nodig, worden bijgesteld.
Onderzoek naar de organisatie en inrichting van fysieke informatiepunten in de dorpen	Nee	Onderzoek maakt deel uit van de activiteiten rond het inrichten van het Klant Contact Centrum.

Dienstverlening		<i>Portefeuillehouder: H. van der Hoeve</i>
<i>Activiteiten programmabegroting</i>	<i>Uitgevoerd? Ja/nee</i>	<i>Toelichting</i>
Uitvoeren programma NUePe	Ja	Het 14+ netnummer voor de gemeente is geïmplementeerd. De implementatiestrategie voor het KCC is vastgesteld en de eerste 15 processen zijn herontworpen. Verder is voldaan aan de resultaatverplichting inzake het implementeren van webrichtlijnen (gemeentelijke website).

Organisatie		<i>Portefeuillehouder: R. de Vries</i>
<i>Activiteiten programmabegroting</i>	<i>Uitgevoerd? Ja/nee</i>	<i>Toelichting</i>
Realiseren duurzaam gemeentehuis	Nee	Er is met externe ondersteuning een huisvestingsconcept opgesteld met als belangrijke pijler hierin het afstoten van de "aanbouw" van het gemeentehuis naar de markt. Dit wordt door de gevolgen van de economische crises bemoeilijkt. Daarom wordt nu naar andere oplossingsrichtingen gekeken, onder meer samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken met andere gemeenten binnen de Regio Stedendriehoek voor ondersteunende diensten. Nadere informatie volgt in het eerste kwartaal van 2014.
Opstellen van het programma "Regiegemeente" en deze vertalen naar een plan van aanpak	Ja	In vervolg op de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie inzake de ontwikkeling naar regiegemeente is een notitie opgesteld "Regisserende gemeente" en toegelicht aan de raad. Hierin is opgenomen een "regieagenda" met de te ondernemen activiteiten. Besluitvorming over de visie in de raad is voorzien in 2014.

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Inleiding

De paragraaf lokale heffingen heeft in de programmarekening tot doel verantwoording af te leggen over het beleid en de uitvoering daarvan ten aanzien van de lokale heffingen en de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). In de Financiële verantwoording (deel 3 van de programmarekening) is voor wat betreft de belastingen een overzicht opgenomen met daarin de geraamde en gerealiseerde opbrengst. Voor wat betreft de leges en rechten is in de weerstandsparagraaf een overzicht opgenomen van de gerealiseerde opbrengsten.

1.2 Beleidskaders

Naast landelijke regelgeving is het beleid betreffende de lokale heffingen vastgelegd in:

- diverse belastingverordeningen en -regelingen
- de nota lokale heffingen
- de nota woonlasten
- het college-akkoord 2010-2014

1.3 Beleidsverantwoording

1.3.1 Algemeen

De gemeente Apeldoorn voert sinds 2009 de belastingen en WOZ uit. Het contract met Apeldoorn is verlengd tot eind 2015. Er is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheid om met de Gelderse gemeenten van de Stedendriehoek een belastingsamenwerking op te richten. Besluitvorming daarover vindt in 2014 plaats.

1.3.2 Wet WOZ

Begin 2013 zijn de WOZ-waarden bekend gemaakt. Het aantal ingediende bezwaren is toegenomen ten opzichte van vorig jaar. Na de bezwaarafhandeling heeft 1,6% van het totaal aantal woningen een andere waarde gekregen. Dit is lijn met het landelijke beeld (1,7%).

Bij de voortgangsrapportage is al gemeld dat er een autonome toename van de waarde is bij met name de niet-woningen. De voortgangsrapportage was gebaseerd op cijfers tot medio 2013. Daarna zijn nog aanvullende WOZ-beschikkingen verzonden met relatief hoge WOZ-waarden (o.a. de Meent), waardoor de OZB-opbrengst hoger uitvalt dan toen ingeschat.

De Waarderingskamer houdt toezicht op de uitvoering van de Wet WOZ en geeft een algemeen oordeel per gemeente. Aan het einde van het jaar heeft de Waarderingskamer het oordeel naar beneden bijgesteld van 'goed' in 'naar behoren'. Epe heeft met Apeldoorn als kwaliteit 'goed' afgesproken en er worden maatregelen getroffen om dit oordeel weer op 'goed' te krijgen.

1.3.3 OZB

Doordat de totaalwaarde autonoom hoger was dan geraamd, is er een meeropbrengst van € 88.000.

1.3.4 Reinigingsheffingen

Uitgangspunt is een 100% kostendekkende heffing. De baten zijn hoger dan geraamd. Dit komt door hogere heffingsinkomsten (meer adressen), aflossing van de achtergestelde lening door Circulus en meer vergoeding voor kunststof- en kledinginzameling. De lasten zijn lager dan geraamd (o.a. Circulus). Hierdoor kan er € 125.000 in de egaliseriereserve worden gestort.

1.3.5 Rioolheffingen

Samen met de baatbelasting riolering en het rioolaanleg- en aansluitgeld dekken de rioolheffingen de lasten die verbonden zijn aan de brede rioleringstaak van de gemeente. De inkomsten uit de heffing zijn vrijwel conform raming. Door meevallende lasten kan € 50.000 in de egaliseriereserve worden gestort.

1.3.6 Hondenbelasting

Bij de helft van alle woonadressen binnen de kommen is gecontroleerd op hondenbezit. Het aantal geregistreerde honden is 70 hoger dan de raming. Deze belasting is een bestemmingsheffing. Vanwege verminderde inzet van toezichthouders op hondenoverlast, vallen de verhaalbare lasten lager uit en wordt er € 11.000 in de egalisatiereserve gestort.

1.3.7 Forensenbelasting

Dit betreft de belastingheffing op (tweede) woningen van mensen die niet in Epe wonen. Sinds 2013 betalen mensen met een stacaravan op een camping toeristenbelasting in plaats van forensenbelasting. Er heeft zich een minder grote waardedaling voorgedaan dan verwacht. De opbrengst is daardoor € 12.000 hoger dan de raming.

1.3.8 Toeristenbelasting

Volgens planning zijn controles uitgevoerd bij ondernemers op de aangifte en administratie. De bezetting ligt hoger dan verwacht, wat resulteert in € 13.000 hogere opbrengst.

1.3.9 Precariobelasting

Dit is de heffing van voorwerpen op, onder of boven gemeentegrond. Elk jaar vindt er controle plaats in de winkelcentra. Er waren meer voorwerpen dan begroot. Daardoor valt de opbrengst € 3.000 hoger uit.

1.3.10 Begraafrechten

Het aantal begrafenissen was ongeveer zoals verwacht. Er zijn echter minder langdurige grafrechten afgekocht. Vooral daardoor valt de opbrengst uit de heffing € 20.000 lager uit dan verwacht. Doordat de lasten € 45.000 hoger zijn dan geraamd, is de onttrekking aan de voorziening € 65.000 hoger dan verwacht. De hogere lasten worden onder meer veroorzaakt door het herstel van een grafkelder waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.

1.3.11 Leges

De opbrengst bouwleges is € 53.000 lager dan geraamd. De economische crisis speelt hierbij een rol. Alle leges samen waren voor 87% kostendekkend.

1.3.12 Marktgeld

De opbrengst is € 2.000 hoger dan geraamd. De verhaalbare lasten vielen € 7.000 lager uit dan verwacht, vooral doordat de BTW over de schoonmaakkosten kon worden teruggevorderd. Dit heeft geleid tot een kostendekking van 109%.

1.3.13 Kwijtschelding

Via het Landelijke Inlichtingenbureau (LIB) vindt de toetsing plaats voor automatische kwijtschelding. Het LIB toetst bij diverse instanties of personen die in het voorafgaande jaar kwijtschelding hebben gekregen wederom in aanmerking komen voor kwijtschelding. Daarnaast komen er aanvragen binnen die zelf beoordeeld worden. Het aantal kwijtscheldingen en het bedrag aan toegekende kwijtschelding is hoger dan vorig jaar.

Kwijtscheldingen 2013	Ingediend <i>aantal</i>	Toegekend <i>aantal</i>	Bedrag
Automatische kwijtschelding	322	215	€ 65.500
Aanvragen	288	191	€ 52.000

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen

2.1 Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen geeft inzicht in de wijze waarop de gemeente met behulp van processen en systemen de risico's beheerst. Daarmee samenhangend wordt inzicht gegeven in het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om structurele en incidentele financiële risico's op te kunnen vangen waarbij de gemeentelijke taken ongewijzigd voortgezet kunnen worden. Hiertoe wordt in deze paragraaf de relatie gelegd tussen de weerstandscapaciteit (de middelen die de gemeente in staat stellen om financiële tegenvallers op te vangen) en de aanwezige risico's. In 2014 zal een nadere vastlegging plaatsvinden van het risicomanagement beleid.

2.2 Beleidskaders

De gemeente Epe voert een risicomijdend en solide financieel beleid. Dit komt ondermeer tot uitdrukking in de wijze waarop met risico's wordt omgegaan. In bijlage 3 wordt het financieel beleid nader uiteengezet.

Met betrekking tot de risico's is een risicokaart ontwikkeld waarin de risico's worden weergegeven op de dimensies Effect en Kans. Door het vermenigvuldigen van deze, ontstaat het gekwantificeerde risico zoals weergegeven in onderdeel 2.4.2 van deze paragraaf.

2.3 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die de gemeente in staat stelt om financiële tegenvallers op te vangen. Onder deze middelen worden verstaan de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit, en het rekening resultaat. Als we deze onderdelen omzetten in een tabel ontstaat het volgende beeld:

Weerstandscapaciteit	2013
Bedragen * € 1.000	
Algemene reserve	2.365
Onbenutte belastingcapaciteit o.b.v. macronorm	-
Rekening resultaat	448
Totaal	2.813

2.4 Risico's

De inventarisatie van risico's heeft als doel om de, op het moment van het opstellen van deze jaarrekening, bekende risico's te benoemen en toe te lichten. Onder de risico's worden verstaan risico's die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie van de gemeente. Voor zover risico's als concrete toekomstige financiële verplichtingen te kwantificeren zijn, zijn daarvoor voorzieningen gevormd respectievelijk in de lopende begroting bedragen opgenomen.

Het kwantificeren van risico's is lastig en in veel gevallen zullen de gemaakte keuzes arbitrair zijn. De risico's zijn in de een risicokaart (zie hierna) weergegeven waarbij het effect van de gebeurtenis op de financiële positie van de gemeente, is afgezet tegen de kans dat de gebeurtenis zich voordoet. Op basis van het solide financiële beleid van de gemeente worden voor de risico's waarbij het effect op de bedrijfsvoering groot is en de kans reëel tot groot is (de rode vlakken in de risicokaart) maatregelen genomen in de vorm van reserves of (structurele) stelposten in de begroting. De overige risico's (geel en groen) dienen opgevangen te worden in de weerstandscapaciteit.

EFFECT	GROOT ≥ € 150.000	- Borg/garant stelling - Verbonden partijen - Juridische claims & aansprakelijkheid	- Grondexploitatie / Woningbouwprogr. - Wmo - WWB	- Algemene uitkering
	SIGNIFICANT	- Renteontwikkeling	- Planschade claims	- Decentralisaties 2015
	KLEIN ≤ € 50.000	- Leerlingenvervoer	- Regionalisering basisbrandweezorg	
		KLEIN	REËEL	GROOT
K A N S				

 = risico in begroting afgedekt door financiële buffer (reserve of stelpost)
 = risico gedekt binnen weerstandsvermogen

2.4.1 Specifiek afgedekte risico's:

In de onderstaande tabel worden de met financiële buffers afgedekte risico's vermeld (de rode risico's uit de risicokaart). Hiervan wordt weergegeven hoe ze zijn afgedekt en wat de omvang van de buffer is.

Afgedekt in financiële buffer	Hoe	Omvang buffer
Algemene uitkering	stelpost 2014 incidenteel	€ 842.000
	stelposten m.i.v. 2015 structureel	€ 729.000
Decentralisaties	stelpost m.i.v. 2015 structureel	€ 125.000
Bouwgrondexploitatie / Woningbouwprogrammering	Risico reserves	€ 5.130.000
Wet Werk en Bijstand (WWB)	Risico reserve	€ 1.937.000
Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO)	Risico reserve	€ 4.037.000

2.4.2 Af te dekken risico's in het weerstandsvermogen:

In de onderstaande tabel worden de risico's vermeld die financieel opgevangen dienen te worden in de weerstandscapaciteit (de gele en groene risico's uit de risicokaart). Hiervan wordt het financiële risico weergegeven (kans maal effect) en of het ontstane financieel effect eenmalig of structureel van aard is.

Afgedekt in weerstandsvermogen	Kans x Effect	
Rente ontwikkeling	€ 6.500	structureel
Juridische risico's	€ 72.500	eenmalig
Planschadeclaim	€ 63.000	structureel
Verbonden partijen	€ 35.750	eenmalig
Leerlingenvervoer	€ 2.500	structureel
Regionalisering basis brandweezorg	€ 5.000	structureel
Borg- en garantstelling	€ 565.200	eenmalig
Totaal	€ 750.450	

2.4.3 Vervallen risico's

Ten opzicht van de opstelling bij de begroting 2013 zijn de volgende risico's komen te vervallen:

- LOG Beemte Vaassen: uitvoering binnen toegekende subsidie.
- Felua specifiek Twinny Load: is opgevangen binnen het vermogen van Felua.
- Bodemsaneringen: worden bekostigd door derden of in bestaande kredieten.
- Wet Inburgering: wet is vervallen m.i.v. 1 januari 2014.

2.5 Conclusie weerstandsvermogen

De gekwantificeerde risico's afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit laat het volgende beeld zien:

Weerstandsvermogen Bedragen * € 1.000	2013
Weerstandscapaciteit	2.813,0
Risico's	750,5
Weerstandsvermogen	2.062,5

Gerekend in ratio's wordt de weerstandscapaciteit 2013 als volgt weergegeven:

1. Algemene reserve in relatie tot de risico's: 3,2
2. Weerstandscapaciteit in relatie tot risico's: 3,7

De stand van de algemene reserve op 31 december 2013 bedraagt 2,4 mln. Dit ligt boven de vereiste minimale omvang. Het surplus van 0,4 mln. is reeds ingezet (als eenmalig dekkingmiddel) in de begroting 2014.

De ratio weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's (3,7) kan als uitstekend worden gekwalificeerd. Hierbij wordt aangesloten bij een gangbare kwalificering van het weerstandsvermogen: een ratio boven de 1 is voldoende, tussen de 1,4 en 2 is ruim voldoende en boven de 2 uitstekend.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.1 Inleiding

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt het beleidskader over het onderhoud van kapitaalgoederen weergegeven. De belangrijkste criteria in het beleidskader zijn “schoon, heel en veilig”, waarbij het gekozen uitgangspunt de gewenste kwaliteit in verhouding tot de beschikbare middelen is. De kwaliteit en het onderhoud van de kapitaalgoederen is bepalend voor het voorzieningenniveau en de daarmee samenhangende jaarlijkse lasten. Omdat met het onderhoud van de kapitaalgoederen een aanzienlijk deel van de begroting is gemoeid, is een goed overzicht van belang voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft, net als de andere paragrafen, een dwarsdoorsnede van de begroting omdat de kosten van het onderhoud van de kapitaalgoederen over verschillende programma's is verspreid.

3.2 Beleidskaders

Het beleid van de gemeente Epe voor het onderhoud van de kapitaalgoederen is vastgelegd in de onderstaande beleidsplannen:

- Wegenbeleidsplan (2014-2019), geactualiseerd in 2013
- Gladheidbestrijdingsplan (2010-2014)
- Gemeentelijk Rioleringsplan: vGRP (2012-2015)
- Groenstructuurplan / Bomenbeleidsplan (2010)
- Beeldkwaliteitssysteem onderhoud openbare ruimte: BOR (uitgebreid in 2013)
- Speelruimtebeleidsplan/richtlijnen voorzieningen kinderen en jongeren (2012)
- Beleidsplan Openbare Verlichting (2012)
- Beleidsplan bruggen, geactualiseerd in 2013
- Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan (2009-2016)
- Fietsnota (2012)
- Parkeerbeleidsplan (2009-2016)
- Beleidsplan begraafplaatsen (2014-2018), wordt in mei 2014 vastgesteld

3.3 Stand van zaken

Hieronder wordt – per gemeentelijk kapitaalgoed – aangegeven wat de stand van zaken is met betrekking tot de uitvoering van het beleid, welke relevante ontwikkelingen er spelen, of er noodzaak is voor bijstelling van het beleid, de financiële consequenties van het beleid en de vertaling ervan in de begroting.

3.3.1 Wegen

In gemeente Epe ligt 784 kilometer in lengte aan wegen. In oppervlakte is dat 2.762.655 m². De helft van deze oppervlakte bestaat uit asfalt, 27% uit elementen en 23% uit onverhard en beton. Jaarlijks wordt het wegareaal geïnspecteerd. Naar aanleiding van de inspectieresultaten wordt een onderhoudsprogramma opgesteld voor het jaar volgend op het jaar waarin de inspectie plaats had. In 2011 is in het kader van bezuinigingen het ambitieniveau voor het onderhoud van wegen verlaagd. Ten behoeve van het groot onderhoud van wegen beschikt de gemeente over een onderhoudsvoorziening. In 2013 is een actualisatie van het wegenbeleidsplan gemaakt voor de periode 2014-2018. Uit deze actualisatie is gebleken dat met de huidige beschikbare middelen het gewenste onderhoudsniveau niet meer gehandhaafd kan worden. Daarom is met ingang van de begroting 2014 de storting in de voorziening onderhoud wegen structureel verhoogd om het kwaliteitsniveau Laag voor de wegen in de gemeente te handhaven.

3.3.2 Riolering

Het rioolnetwerk in de gemeente is 448 kilometer lang. Daarvan is 228 kilometer drukriolering en 220 kilometer vrijverval riolering. Het netwerk is voorzien van 1.020 minigemalen en 28 rioolgemalen. De raad heeft in 2012 het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (vGRP) vastgesteld. In het vastgestelde vGRP 2012-2015 zijn de benodigde maatregelen voor het verbeteren en in standhouden van de riolering genoemd. De verwachte uitgaven voor onderhoud en vervanging van de riolering zijn daarin opgenomen. In 2013 is overgestapt naar video-inspectiemethode. Hierdoor zijn rioolschades beter op

te sporen en vroegtijdig te herstellen. De verwachting is dat komende periode meer vervangen nodig zijn. Dit zal worden betrokken bij het nieuwe vGRP.

In 2013 is het project afkoppelen van hemelwater omgeving Enkweg Zuid te Epe voor de helft uitgevoerd. De andere helft wordt uitgevoerd na gereedkomen van de bouw- en sloopwerkzaamheden van het zorgcomplex Klaarbeek in de betreffende wijk. In de gehele gemeente is 4,5 ha afgekoppeld in 2013. Het waterschap heeft ingestemd met het temporiseren van de basisinspanning van afkoppelen. Het opvangen van overtollig water in de riolering wordt opgevangen met bergbezinkbassins. Momenteel zijn er drie bergbezinkbassins in de gemeente, de nieuwste is in 2013 nabij Zichtstede gerealiseerd.

3.3.3 Bruggen

De definitie van een brug is een overspanning over water om twee weggedeelten te verbinden. De gemeente Epe heeft in totaal 58 bruggen in eigendom: 38 met een draagconstructie van beton en 20 met een draagconstructie van staal met een kunststof, houten of metselwerk opbouw.

In 2012 is het onderzoek naar de vitaliteit van alle bruggen in de gemeente afgerond. Op basis van de resultaten van deze inspectie is in 2013 een bruggenbeleidsplan vastgesteld. Op basis van de onderzoeksresultaten zijn in 2013 twee bruggen vervangen en is gestart met de voorbereiding van de vervanging van een andere brug in 2014. Hiermee zit de gemeente op het in het beleidsplan aangegeven vervangingsschema. De kosten voor de vervanging van bruggen worden (met ingang van 2015) bekostigd uit een daartoe ingestelde reserve.

Voor het opvangen van kosten voor het onderhoud van de bruggen is een onderhoudsvoorziening ingesteld. De hoogte van deze voorziening is in lijn met het nieuw opgestelde beleidsplan bruggen.

3.3.4 Beeldkwaliteit openbare ruimte (bomen en groen)

In het kader van de boomveiligheidscontrole zijn alle laanbomen en bomen op gemeentelijke grond (exclusief het bosgebied) opnieuw ingemeten via luchtfoto's. Hieruit blijkt dat in de kernen en het buitengebied (exclusief het bosgebied) 45.000 bomen op gemeentelijke gronden staan. Om de boomveiligheid te waarborgen is een prioritering gemaakt op basis van kwaliteit en gebruiksdruk.

Het onderhoud van de openbare ruimte - waaronder bomen en gazons (43ha) - is vastgelegd in het beeldkwaliteitplan openbare ruimte (BOR). De beeldkwaliteit wordt geborgd door maandelijks een schouw uit te voeren. Voor de centra van Epe en Vaassen is door het college in 2011 besloten het onderhoud in de centra op tenminste het niveau 'basis' en in de wijken op tenminste niveau 'laag' te verzorgen. In 2013 is het BOR uitgebreid met onder andere begraafplaatsen en zandwegen.

Het Bomenbeleidsplan en Groenstructuurplan geven de toekomstvisie weer van de gemeente Epe op groen in de openbare ruimte van de bebouwde kommen van Epe, Vaassen, Emst en Oene. In 2013 is een actieplan van het Groenstructuurplan opgesteld en het Bomenbeleidsplan wordt in 2014 geactualiseerd.

3.3.5 Speelvoorzieningen

In oktober 2001 is door de gemeenteraad van Epe het speelruimtebeleidsplan vastgesteld. Het speelvoorzieningenniveau voldoet aan de richtlijnen van het Handboek Speelruimtebeleid van de NUSO. Op basis van inspectie is vastgesteld dat de speeltoestellen van de gemeente Epe voldoen aan de wet- en regelgeving (Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen). De kosten voor onderhoud, beheer en vervanging worden conform het speelruimtebeleidsplan in de begroting gedekt. Het college heeft in 2012 de richtlijnen voor voorzieningen voor kinderen en jongeren vastgesteld. Deze richtlijnen gaan bij nieuwe verzoeken uit van zelfredzaamheid en actiefburgerschap. Uit de jaarlijkse inspectie op speeltoestellen blijkt dat gemeente Epe een 100% score in 2013 heeft behaald op alle onderdelen zoals heel, schoon en veilig.

3.3.6 Openbare verlichting

In 2012 is het nieuwe beleids- en beheerplan openbare verlichting vastgesteld. Het belangrijkste doel van het beleids- en beheerplan openbare verlichting is het leggen van een bestuurlijke, beheersmatige en financiële basis voor de zorg voor de openbare verlichting in de komende vijf jaar met een doorkijk naar de daaropvolgende jaren.

De financiële risico's voor de onderhoudskosten worden afgedekt door een onderhoudsvoorziening. Voor toekomstige vervangingen is een reserve aanwezig. Beide worden gevoed door een jaarlijkse storting.

Per 1 januari 2013 is het beheer -en onderhoudscontract van de openbare verlichting met CityTec ingegaan. In 2013 is een uitvoeringsplan opgesteld waarin het vervangingsplan van masten en armaturen in de gemeente is opgenomen alsook de uitschakeling van verlichting in het buitengebied na 23.00 uur (met uitzondering van kruisingen en gevaarlijke locaties).

3.3.7 Water

Alle belangrijke afvoerwatergangen (zogenaamde A-watergangen) in de gemeente Epe zijn in eigendom, beheer en onderhoud bij derden, voornamelijk bij het waterschap Vallei en Veluwe. De gemeente beheert en onderhoudt voornamelijk bermsloten (deel van B-watergangen en C-watergangen). Hiervoor zijn middelen in de begroting opgenomen. De risico's voor het waterbeheer worden weggenomen door te werken met vastgestelde onderhoudsprogramma's. Hierdoor wordt een achterstand in het onderhoud voorkomen. Op dit moment is er geen aanleiding om het huidige beleid te wijzigen.

3.3.8 Verkeersregelininstallaties (VRI)

In 2013 is een van de vier gemeentelijke verkeersregelininstallaties (VRI) verwijderd. Uit onderzoek blijkt dat de betreffende kruising gereconstrueerd kan worden naar een kruising zonder VRI. De twee VRI's in Epe en Emst zijn in 2011 vervangen. De vervanging van de VRI en de reconstructie in Vaassen zijn in het meerjarenprogramma opgenomen.

3.3.9 Gebouwen

Er zijn 65 gebouwen in beheer en onderhoud bij gemeente Epe, waarvan 33 scholen en gymlokalen. Alle gemeentelijke gebouwen hebben een Meerjaren Onderhoudsplan (MOP). De onderhoudsplannen worden om het jaar actueel gehouden met de kwaliteitsnorm: sober en doelmatig.

Op basis van de Meerjaren Onderhoudsplannen zijn voorzieningen gevormd waaruit het groot onderhoud wordt bekostigd voor het gemeentehuis, de buitenzijde van scholen, de buitenzijde van de gymzalen, de brandweerkazerne Vaassen, kinderopvang St. Crusiusweg, de wijkgebouwen, de bibliotheken, de Ossenstal en het Streekarchief. De reguliere stortingen zijn in de begroting verwerkt. In 2013 zijn er aanvullende stortingen in de onderhoudsvoorzieningen voor gemeentelijke gebouwen gedaan om deze op het juiste niveau te krijgen.

Paragraaf 4 Financiering

4.1 Inleiding

De paragraaf financiering heeft tot doel inzicht te verschaffen in de activiteiten die zich richten op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's, ofwel: treasury.

4.2 Beleidskaders

De gemeente hanteert bij de uitvoering van de treasuryfunctie het treasurystatuut, zoals dit is vastgesteld door de gemeenteraad op 29 oktober 2001. Het treasurystatuut is voorgeschreven op grond van de Wet Fido (Wet Financiering decentrale overheid). In dit statuut is de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. De stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het treasurybeleid vindt zijn weerslag in deze paragraaf.

4.3 Beleidsverantwoording

4.3.1 Treasurybeheer

De Wet Fido geeft twee concrete richtlijnen voor de gemeenten voor het beheersen van renterisico's. Het gaat daarbij om de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

4.3.2 Kasgeldlimiet

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. Juist voor kortere financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de rente bij korte financiering direct invloed hebben op de rentelasten. Om een grens te stellen aan de korte financiering is in de Wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage (8,5%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het begrotingsjaar. Voor Epe bedraagt de kasgeldlimiet voor 2013 € 5,4 miljoen (zie bijlage 4). Uitgangspunt is dat het financieringstekort zoveel mogelijk met kort geld wordt gefinancierd omdat het rentepercentage voor kort geld lager is dan het percentage voor leningen met een lange looptijd. In 2013 zijn het gehele jaar diverse kasgeldleningen afgesloten. Per 31 december 2013 bedraagt het totaal aan opgenomen kasgeldleningen € 4,5 mln. In 2013 zijn geen langlopende geldleningen afgesloten.

4.3.3 Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarkt-rente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. De bedoelde aanpassingen van rentepercentages doen zich voor bij herfinanciering en renteherziening.

- Herfinanciering houdt in dat een vervangende lening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van bestaande leningen te voldoen.
- Renteherziening doet zich voor wanneer de geldgever het rentepercentage van een lening gedurende de looptijd herzielt.

De renterisiconorm stelt dat per jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal in aanmerking mag komen voor herfinanciering en/of renteherziening. Voor Epe bedraagt de renterisiconorm € 12,8 miljoen (zie bijlage 4).

Het werkelijke renterisico was in 2013 nihil omdat er in 2013 geen nieuwe leningen zijn aangetrokken en er geen renteherzieningen hebben plaatsgevonden op de in voorgaande jaren afgesloten leningen. In de voorgaande jaren was dit ook het geval.

4.4 Financiering

4.4.1 Financieringspositie

Voor 2013 was een financieringstekort begroot op € 17 miljoen. Dit tekort zou gefinancierd worden met kortlopende en langlopende geldleningen.

Bij het opstellen van de begroting is uitgegaan van de volgende percentages:

Rente kort: 2,0%

Rente lang: 3,5%

Gedurende het hele jaar zijn kortlopende geldleningen aangetrokken met een rentepercentage variërend van de 0,05 % tot maximaal 0,18 %.

De omvang van de leningportefeuille neemt jaarlijks af. In het jaar 2000 is voor het laatst een langlopende geldlening aangetrokken.

In het kader van het financieel toezicht publiceert de provincie jaarlijks een overzicht van de schuldenpositie van de gemeenten in Gelderland. Uit dat overzicht blijkt dat de netto schuld per inwoner van Epe in vergelijking met de andere 56 gemeenten laag is. In de publicaties van de afgelopen drie jaar (2010-2012) staat Epe op een 5e plaats van de gemeenten met de minste schulden.

4.4.2 Leningenportefeuille

In totaal staat eind 2013 ca. € 1,4 miljoen aan langlopende geldleningen uit. Het gemiddelde rentepercentage van deze leningen bedraagt 5,2%.

4.4.3 Uitzettingen

Het beleid van de gemeente Epe is om de tijdelijke overtollige middelen risicomijdend uit te zetten. In 2013 was er geen sprake van overtollige middelen.

De gemeente heeft wel diverse uitzettingen/beleggingen bij o.a. de BNG en Vitens uit hoofde van haar publieke taak.

4.5 Conclusie

Het financieren met kortlopende leningen heeft binnen de kaders van het treasury statuut en de wet Fido plaatsgevonden. Het renterisico is ruim binnen de norm gebleven.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

5.1 Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering in de jaarrekening heeft tot doel om inzicht te geven in de stand van zaken op het gebied van de bedrijfsvoering aangezien een goede bedrijfsvoering van belang is voor een succesvolle uitvoering van de beschreven programma's. Onder bedrijfsvoering wordt daarbij verstaan personeel en organisatie, informatievoorziening en automatisering, financiën, huisvesting (incl. facilitaire zaken), communicatie en juridische zaken (PIOFACH-J).

5.2 Beleidskader

Het beleidskader voor de inrichting van de organisatie en de bedrijfsvoering is vastgelegd in het bestuurs- en managementconcept. In het bestuurs- en managementconcept wordt beschreven hoe er gewerkt, gemanaged, bestuurd en samengewerkt wordt binnen de gemeente Epe.

Het bestuurs- en managementconcept is (juridisch) vertaald in een aantal formeel vastgestelde verordeningen en regelingen. Enkele belangrijke daarbij zijn het organisatiebesluit, de mandaatverordening en de beheersverordeningen.

5.3 Beleidsverantwoording

Hieronder wordt per deelaspect van de bedrijfsvoering binnen de organisatie, verantwoording afgelegd over de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2013.

5.3.1 Personeel

In 2013 is de implementatie van e-HRM processen gestart; geleidelijk aan wordt ook in 2014 e-HRM verder uitgerold. Daarnaast is regionaal een onderzoek gestart naar samenwerking op PIOFACH taken. Onderzocht is wat er op het gebied van P&O aan samenwerking mogelijk is. Samenwerking ten aanzien van de salarisadministratie lijkt daarbij als start het meest kansrijk. De gemeenten Apeldoorn en Epe trekken op dat vlak gezamenlijk op in een aanbesteding voor een Personeels Informatie- en Salarissysteem. Verder zijn in 2013 de voorbereidingen getroffen voor een Strategische Personeels Planning in 2014.

5.3.2 NUePe programma en informatiebeleid

NUePe programma

Het Nationaal UitvoeringsProgramma dienstverlening en e-overheid (NUP) is in het leven geroepen om meters te maken met het verbeteren van de dienstverlening. Het NUP bestaat uit een aantal geprioriteerde en wettelijke bouwstenen die gemeenten en andere overheidsorganen, kunnen gebruiken om hun dienstverlening aan burgers en ondernemers sneller, beter en efficiënter te maken. Antwoord © en het stelsel van Basisregistraties, landelijke voorzieningen en Klant Contact Centrum (KCC) zijn voorbeelden van dergelijke bouwstenen.

Door middel van het programma NUePe geeft de gemeente Epe op programmatische –en projectmatige wijze uitvoering aan i-NUP. Met als doel de kwaliteit van dienstverlening te verbeteren en de administratieve lasten voor de burgers en bedrijven van Epe te verminderen.

In 2013 zijn de volgende programmaresultaten, conform wettelijke verplichtingen waar deze van toepassing zijn, gerealiseerd. Er is voldaan aan de resultaatverplichting betreffende het implementeren van webrichtlijnen (gemeentelijke website) en het 14 + netnummer voor gemeente. De implementatiestrategie voor het KCC is vastgesteld en de eerste 15 processen zijn herontworpen. Daarnaast zijn een aantal systemen (zaaksysteem en gegevensmakelaar) aangeschaft en geïmplementeerd ter ondersteuning van de programmadoelen van NUePe.

Informatiebeleid

Informatiebeleid levert kaders waarbinnen de informatiehuishouding van de gemeente zich ontwikkelt op basis van de door de organisatie gewenste veranderingen. Hiervoor is in 2013 een nieuwe Informatiestrategie opgesteld en is een start gemaakt met de informatiearchitectuur. Daarnaast is de accountmanagement rol geïntroduceerd om de vertaling van de organisatie- en wettelijke ontwikkelingen binnen de vakafdelingen te kunnen maken ten behoeve van de informatiehuishouding.

5.3.3 Gemeentelijk inkoopbeleid

Op 1 april 2013 zijn de Aanbestedingswet en het Aanbestedingsbesluit (AMvB) in werking getreden. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid en de algemene inkoopvoorwaarden zijn in 2013 geactualiseerd en voldoen aan de eisen van de wetgeving.

5.3.4 Organisatie en regie

Met de visie op regie laten we als gemeentelijke overheid zien hoe we bestuurlijk en ambtelijk handelen. Het accent van de gemeente ligt op verbinden en samenbrengen door helder aan te geven wat te bereiken, hoe dat te doen en met wie. Samenwerken en met elkaar afspraken maken is noodzaak. De gemeente wil minder zelf uitvoeren en laat dit zoveel mogelijk over aan burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven.

Naar aanleiding van het onderzoek van de Rekenkamer en de gedane aanbevelingen is een notitie "Regisserende gemeente Epe" opgesteld. In dit document zijn de onderwerpen samengebracht die de ontwikkeling naar een regisserende gemeente ondersteunen. De conceptnotitie bevat onder meer de visie op regie, de instrumenten, een afwegingskader voor onder regie te brengen taken. Daarnaast wordt de richting gegeven voor de samenwerking met gemeenten in de regio en omliggende gemeenten. De conceptnotitie is gepresenteerd aan de raad voor een eerste oriënterende bespreking. Besluitvorming over deze notitie vindt in 2014 plaats.

Belangrijke projecten die gestart zijn en waarin samenwerking met partijen uit de samenleving en een heldere rolbepaling centraal staan, betreffen de uitwerking van de centrumplannen in Epe en Vaassen, het wijkgericht werken, het voorbereiden van decentralisaties in het sociale domein.

Ook het overdragen van taken aan derden vindt verder voortgang. Het besluit is genomen om het beheer en onderhoud van de openbare ruimte over te dragen aan marktpartijen per 1-1-2015. Het opdrachtgeverschap betreffende de openbare ruimte blijft bij de gemeente.

Het onderzoek naar gemeentelijke samenwerking op bedrijfsvoeringtaken heeft geleid tot verdere stappen rond het onderdeel belastingen met de gemeenten Apeldoorn, Epe, Lochem, Voorst en Zutphen.

De verdere digitalisering van de gemeentelijke dienstverlening vanuit het programma NUePe vraagt om als organisatie meer procesmatig te gaan werken. Hiervoor zijn de eerste lijnen uitgezet.

5.3.5 Planning en control

Vanuit de visie 'de klant (gebruiker) centraal, vertrouwen, eenvoud en duidelijkheid' is in 2013 een vervolg gegeven aan het project gericht op een vereenvoudiging van de instrumenten en processen van de planning en control cyclus.

Nu op bestuurlijk niveau bij de perspectiefnota en de voortgangsrapportage een vereenvoudiging is doorgevoerd, zullen de opzet van de programmabegroting (en programmarekening) kritisch tegen het licht worden gehouden na de start van de nieuwe raadsperiode in 2014.

Ook de intern gerichte onderdelen (processen in de organisatie) worden kritisch bekeken. Er is een vernieuwde aanpak gerealiseerd m.b.t. de voorbereiding van de begroting en de voortgangsrapportage: beiden zijn in de aanpak meer geïntegreerd en in samenhang met elkaar opgesteld. Dit is een tussenstap op weg naar een bredere heroriëntatie van de P&C-cyclus. Nader onderzoek en uitwerking vinden plaats in 2014, op basis van het opgestelde plan van aanpak.

De interne controle is in 2013 volgens plan uitgevoerd, toegespitst op de werking van processen (getrouwheid van de informatievoorziening) en de rechtmatigheid in de uitvoering. In een aantal gevallen zijn tekortkomingen geconstateerd en verbeteringen voorgesteld en/of doorgevoerd.

De geconstateerde gebreken hebben vooral betrekking op de werking van de processen en hebben niet geleid tot materiële financiële consequenties voor de gemeente.

Aan het project 'Ombuigen met visie' is in 2013 verder uitvoering gegeven. De geplande ombuigingen voor de jaren 2011-2013 zijn verwerkt in de begrotingen en jaarrekeningen van deze jaren. De ombuigingen voor 2014 en 2015 zijn uitgewerkt in 2013 en vertaald in de begroting 2014-2017. Daarnaast zijn in 2013 interne onderzoeken uitgevoerd gericht op verlaging van de overheadkosten.

In de commissie Planning en Control heeft in 2013 drie maal overleg plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van gemeenteraad en college en vakspecialisten uit de gemeentelijke organisatie. Onderwerpen die aan de orde waren betreffen de planning en control cyclus en bedrijfsvoeringzaken. Daarnaast vindt het overleg met de accountant via de commissie plaats. In 2013 is het contract met de accountant opnieuw aanbesteed.

5.3.6 Communicatie

In 2013 is de uitvoering van de strategische visie op communicatie voortgezet. De onderdelen burgerparticipatie en communicatie in het hart van het beleid, zijn vorm gegeven door de training C Factor voor beleidsambtenaren en college. De kernwaarden van de organisatie zijn geformuleerd in de strategieplaat, de kernwaarden voor de gemeente als leefgemeenschap is opgepakt als onderdeel van de toekomstvisie. In het jaar 2013 is hier vooral op voortborduurde. Ook de ontwikkeling van minder uitvoering naar meer advies, heeft zich dit jaar verder doorontwikkeld. Dit jaar is ook zoals gebruikelijk een aantal grote projecten communicatief ondersteund, zoals het programma NUePe, de toekomstvisie, wijk- en buurtgericht werken en de wettelijk verplichte webrichtlijnen. Naast de gebruikelijke communicatiemiddelen is dit jaar sterk inzet op gebruik van social media (Facebook en Twitter). Juist om andere doelgroepen te bereiken. In 2014 wordt de strategische visie geëvalueerd en herijkt en worden de speerpunten voor de komende periode vastgelegd.

5.3.7 Huisvesting

Door een externe is een integrale studie uitgevoerd naar de mogelijkheid om te bezuinigen op de overheadkosten door de vleugel, die later aan het gemeentehuis is gebouwd, niet meer voor huisvesting van de eigen werknemers te gebruiken. Daarnaast is gevraagd om voor het oorspronkelijke gemeentehuis een huisvestingsconcept op hoofdlijnen te ontwikkelen, te onderzoeken of het oorspronkelijke gemeentehuis geschikt is voor een nieuw huisvestingsconcept en hoe het 'duurzaam' gemaakt kan worden.

Een belangrijke pijler in dit rapport is het verkopen/verhuren van de "aanbouw" van het gemeentehuis. Door de economische crisis is het niet aannemelijk dat de aanbouw verkocht/verhuurd kan worden en voldoende opbrengt om de benodigde investeringen te dekken. Nadere informatie hierover volgt in de eerste helft van 2014.

5.3.8 Juridische zaken

Het intern onderzoek naar de organisatie van de juridische adviesfunctie en waar deze functie het best kan worden gepositioneerd, is afgerond. Gelet op een aantal ontwikkelingen is er nog niet voor gekozen om te komen tot samenvoeging van formatie. Wel zijn afspraken gemaakt over een betere samenwerking. Er vindt aanvullend extern onderzoek plaats hoe de efficiencykorting van 0,5 formatieplaats kan worden ingevuld.

5.3.9 Gemeentelijke integriteit

In het kader van het gemeentelijke integriteitbeleid, dient jaarlijks verslag te worden uitgebracht aangaande de meldingen van schendingen van de integriteit en de daarop genomen maatregelen. In 2013 zijn er twee meldingen geweest van plichtsverzuim. Door de directie zijn ter zake maatregelen getroffen. Het betreffende verslag ligt bij de raadsgriffier ter inzage.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

6.1 Inleiding

De paragraaf Verbonden Partijen geeft inzicht in de relaties en verbindingen van de gemeente met verbonden partijen. Van een 'verbonden partij' is sprake wanneer er vanuit de gemeente bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en wanneer er financiële belangen mee gemoeid zijn.

- onder bestuurlijk belang wordt verstaan het hebben van een zetel in het bestuur van de participatie of het hebben van stemrecht;
- met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld (en die ze is in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt kan zijn) en/of in geval dat er financiële problemen ontstaan bij de verbonden partij er verhaal op de gemeente kan plaatsvinden.

In deze paragraaf wordt de relatie tussen verbonden partijen en het publieke belang (zoals geconcretiseerd in de programma's) op hoofdlijnen wordt aangegeven. Voor een gedetailleerder inzicht wordt verwezen naar het overzicht verbonden partijen in het raadsdossier.

Verbonden partijen voeren vaak beleid uit dat de gemeente in principe zelf ook zou kunnen uitvoeren. De verbonden partijen worden in feite gemandateerd door de gemeente. De gemeente (of samenwerkende gemeenten) blijven uiteindelijk verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Er blijft dan voor de raad nog steeds een kaderstellende en controlerende taak bij de programma's. Kernvragen zijn dan bijvoorbeeld of de doelstellingen van verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden. Andere belangrijke aspecten zijn de kosten - het budgettaire beslag - en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

6.2 Beleidskaders

In deze paragraaf wordt ingegaan op de visie die de gemeente heeft op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen en op beleidsvoornemens van de verbonden partijen en relevante ontwikkelingen.

In juni 2012 heeft de raad de nota verbonden partijen vastgesteld. In deze nota worden de kaders aangegeven voor het omgaan met verbonden partijen.

In de beheersverordening is bepaald dat het aangaan van nieuwe participaties, het beëindigen van bestaande participaties en het wijzigen van bestaande participaties bevoegdheden zijn van de raad.

6.3 Ontwikkelingen

6.3.1. Felua-groep

Felua-groep voert de Wsw-taken (Wet Sociale Werkvoorziening) uit in een Gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Apeldoorn, Heerde en Epe. Dit doet de organisatie binnen de middelen die zij via de gemeente vanuit het Rijk ontvangt (uitkering WSW) en middelen die zij zelf verwerft bij (commerciële) derde partijen.

De Felua-groep had voor 2013 een negatief resultaat begroot van € 741.100. Het exploitatieresultaat komt in de concept jaarrekeningcijfers 2013 uit op € 458.000 negatief.

Jaarlijks krijgen gemeenten een taakstelling van het Rijk voor de uitvoering van de Wsw. Voor Epe betrof dit in 2012 231,37 SE. In 2013 is dit aantal licht afgenomen naar 223,41. Voor 2013 is de taakstelling met een kleine overrealisatie (0,81) gerealiseerd ten laste van de eigen middelen. Naar de Felua-groep is in 2013 een bedrag van ongeveer € 5,8 mln. overgemaakt voor de uitvoering van de Wsw.

Huidige ontwikkelingen:

1. Weerstandsvermogen

De laatste jaren is de solvabiliteit afgenomen door onder andere het verlies voortvloeiend uit de beëindiging van Twinny Load en de hoogte van de naheffingsaanslag rond het eigenrisicodragerschap van voor de ziektewet (2007 t/m 2011). Over dit laatste loopt de bezwaarprocedure nog en wordt in het eerste kwartaal van 2014 een uitspraak van de rechtbank verwacht. Op basis van concept jaarrekeningcijfers komt het resultaat voor 2013 (incl. bijzondere baten lasten) uit op € 458.000. Door het exploitatieresultaat 2013 teert Felua in op haar weerstandsvermogen.

2. Samenvoeging regelingen onderkant arbeidsmarkt per 1 januari 2015.

Het kabinet wil per 1 januari 2015 de Participatiewet invoeren. Dit betekent dat huidige regelingen Wsw, Wwb en gedeeltelijk Wajong worden samengevoegd. Vanaf 1 januari 2015 is er geen instroom meer mogelijk in de Wsw. De SW-ers met een dienstverband op 1 januari 2015 behouden hun rechten. De vergoeding per SE loopt in de komende jaren terug van € 25.930 naar € 22.700. In het licht van deze plannen is ook de Felua-groep zich aan het voorbereiden op het herstructureren van het bedrijf.

6.3.2 Regionale samenwerking

Regio Stedendriehoek

De gemeente Epe is lid van de Regio Stedendriehoek en werkt daarin samen met de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Lochem, Voorst en Zutphen. De regio werkt samen volgens een strategische agenda waarvan de basis ligt in de volgende visies, te weten: de regionale structuurvisies (steden en voorlanden), de regionale economische visie en de regionale sociale agenda. Een aantal maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen is aanleiding geweest om binnen de regio een vernieuwingsslag plaats te laten vinden. Er is vanuit de regio een beleidsdocument "Agenda Stedendriehoek" opgesteld. Deze is behandeld door de raad evenals het voornemen een Strategische Board Stedendriehoek op te richten ter uitvoering van de Regionale Agenda Economie en Arbeidsmarkt. Op beide onderwerpen zijn wensen en bedenkingen gegeven aan het Dagelijks Bestuur van de regio.

Regio Noord-Veluwe: Onderwijs

De toezichthoudende rol van de gemeenteraad op het openbaar onderwijs ligt voor de meeste taken nog bij de Regioraad Noord-Veluwe sinds het primair openbaar onderwijs per 1 januari 2010 is opgegaan in de Stichting Proo.

Er is een nieuw toezichtmodel opgesteld en voorgelegd aan de deelnemende gemeenten. Het betreft een overdracht van de toezichthoudende rol aan een Raad van Toezicht en een coördinatiepunt voor taken die bij de gemeentebesturen blijven. De raad heeft op de plannen wensen en bedenkingen ingediend. Het Algemeen Bestuur van de Regio Noord-Veluwe heeft ingestemd met het nieuwe model dat per 1 maart 2014 in werking treedt.

Regio Noord-Veluwe: Huisvesting

De woonruimteverdeling is georganiseerd op de schaal van de Regio Noord-Veluwe. Deze samenwerking is pro forma opgezegd per 1 januari 2012. Het is de bedoeling om in de toekomst voor de woonruimteverdeling samen met de gemeente Hattem en Heerde een subregio binnen de regio Noord Veluwe te gaan vormen. Dit is afhankelijk van de nieuwe Huisvestingswet. Het parlement heeft in 2013 geen besluiten genomen over deze wet.

6.3.3 GGD Noord- en Oost-Gelderland

De gemeente neemt deel aan de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Noord Oost Gelderland. GGD NOG is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten. GGD NOG beschermt en bewaakt de gezondheid van de inwoners van de gemeenten in de regio. De GGD NOG zorgt dat de taken die in de Wet Publieke Gezondheid zijn beschreven worden uitgevoerd. Het gaat onder andere om jeugdgezondheidszorg en epidemiologie. De GGD regio en de veiligheidsregio (VNOG) zijn gelijk aan elkaar, waardoor het eenvoudiger is om samen te werken bij bijvoorbeeld rampen of uitbraken van infectieziekten.

6.3.4 Streekarchief Epe, Hattem, Heerde

De streekarchivaris en bewaarplaats wordt gedeeld met Hattem en Heerde middels de Gemeenschappelijke regeling Streekarchief Epe, Hattem, Heerde. De bijdrage in het streekarchief betreft een deel van de salariskosten van de streekarchivaris en van de kosten van de archiefbewaarplaats.

6.3.5 Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)

De Wet op de Veiligheidsregio's en de hieraan verbonden Algemene Maatregelen van Bestuur zijn per 1 oktober 2010 van kracht geworden. De veiligheidsregio's hebben een jaar de tijd om drie beleidsdocumenten op te stellen: risicoprofiel, regionaal beleidsplan en regionaal crisisplan. Deze overgangperiode is voor de VNOG verlengd tot 1 juni 2012.

Het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio heeft op 21 december 2011 op basis van het risicoprofiel het regionaal crisisplan deel A vastgesteld ter vervanging van de gemeentelijke rampenplannen. Voorts dient de gemeentelijke organisatie voor rampen en crises dient per 1 juni 2012 te voldoen aan een bepaald basisniveau. Dit is vastgelegd in het regionaal beleidsplan, dat eveneens is vastgesteld door het Algemeen Bestuur in december 2011.

Deel B (handboek bevolkingszorg omvattende taakkaarten en procesbeschrijvingen) is ambtelijk opgeleverd oktober 2013. De bestuurlijke vaststelling is gepland voor het eerste kwartaal 2014.

Gemeentelijke processen

Vooruitlopend op de nieuwe wet had de VNOG al een convenant gesloten met het ministerie van Binnenlandse Zaken waarin prestaties over de basisvereisten crisismanagement zijn opgenomen (melding, alarmering, opschaling, coördinatie, oefenen) om te groeien naar de vereiste wettelijke criteria.

De veiligheidsregio stelt een beleidsnotitie en plan van aanpak op hoe te komen tot de basisvereisten/kwaliteitscriteria crisismanagement. Dit betreft onder meer piketregelingen om vereiste opkomsttijden te realiseren, poolvorming van sleutelfunctionarissen en intensivering van opleidings- en oefentrajecten. Sinds de zomer van 2011 is de bemensing van de gemeentelijke crisisorganisatie intergemeentelijk geregeld. De alarmering en bereikbaar- en beschikbaarheidsregelingen zijn hier op aangepast. Er is besloten om de in de wet genoemde sleutelfunctionarissen op te leiden conform de landelijke criteria van GROOTER en de overige medewerkers meer specifiek binnen de kaders van GROOTER.

6.3.6 Circulus B.V./nieuwe fusieorganisatie

Circulus B.V. te Apeldoorn voert voor de gemeente de gemeentelijke taak "inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen en straatreiniging" uit. Hiervoor is de gemeente met ingang van 2008 toegetreden tot de overheidsgedomineerde besloten vennootschap Circulus. De overige aandelen zijn in handen van de gemeenten Apeldoorn en Deventer. Het aandeelhouderschap van Circulus is onlosmakelijk verbonden met de DienstverleningsOvereenkomst (DVO) voor de genoemde taak.

Circulus hanteert voor de bepaling van de kostprijs van de dienstverlening een methode waarbij de (directe en indirecte) kosten worden toegerekend aan de voor de gemeenten uitgevoerde activiteiten. Periodiek vindt er een herijking plaats van deze methode. In de methodiek is geen rekening gehouden met onvoorziene gebeurtenissen. Voor het opvangen daarvan en voor het opvangen van schommelingen in het bedrijfsresultaat wordt een buffer in het eigen vermogen van Circulus B.V. opgebouwd.

Al een aantal jaren werkt Circulus B.V. intensief met Berkel Milieu N.V. samen. Berkel Milieu N.V. is het overheidsgedomineerde inzamel- en reinigingsbedrijf van de gemeenten Bronckhorst, Brummen, Doesburg, Lochem en Zutphen. In 2013 is door het bestuur van Circulus en Berkel Milieu een fusievoorstel gedaan aan de aandeelhouders (de deelnemende gemeenten). In 2014 zullen de laatste gemeenten een standpunt over deze fusie innemen. Het fusievoorstel voorziet erin dat het verwerven van aandelen in de fusieorganisatie geschiedt met gesloten beurs. Het huidige eigen vermogen in de verdwijnende ondernemingen Circulus B.V. en Berkel Milieu N.V. wordt per gemeente ingebracht in de nieuw gevormde onderneming en de gemeente ontvangt het aandeel op basis van het aantal aansluitingen (ca. 7%).

In de fusie gaan alle rechten en verplichtingen van de 'oude' vennootschappen over naar de nieuwe gezamenlijke vennootschap, een reorganisatie is niet aan de orde. De DVO's van de aangesloten gemeenten blijven van kracht en worden overgenomen door de fusieorganisatie. In financiële zin zijn er geen wijzigingen als gevolg van de fusie, met uitzondering van een bescheiden kostenverlaging in de fusieorganisatie.

6.3.7 RGV

In 2011 is de gemeenschappelijke regeling Recreatiegemeenschap Veluwe opgeheven. Gemeente Epe is aandeelhouder geworden in de RGV Holding BV. De uitgegeven aandelen, 181.600 groot één euro, zijn naar rato verdeeld over de deelnemende gemeenten. Gemeente Epe heeft 6.705 aandelen ontvangen. Voor de afkoop van het onderhoud aan de fietspaden heeft de gemeente een bedrag van € 1.400.000 van RGV en provincie Gelderland ontvangen. In de in 2012 vastgestelde fietsnota is de inzet van dit afkoopbedrag voor onderhoud en reconstructie vastgelegd. In 2013 is de RGV Holding BV gefuseerd met het Recreatieschap Achterhoek Liemers. De aandeelhoudersvergadering heeft bij meerderheid ingestemd met de fusie. Ook heeft de aandeelhoudersvergadering bij meerderheid ingestemd met de toekomstige beloningsstructuur van bestuur en directie.

6.3.8 Publiek Private Samenwerking (PPS)

Het Publieke Private Samenwerkingsverband (PPS) is een bijzondere vorm van een verbonden partij, omdat naast de overheid ook private partijen deelnemen. Een veel voorkomende vorm van een PPS is lokale gebiedsontwikkeling. Het risicoprofiel is op financieel gebied hoog. De gemeente loopt risico over het ingebrachte geld en dient daarnaast rekening te houden met het private belang dat kan afwijken van de eigen doelstelling. Aan de andere kant kan sprake zijn van forse exploitatiewinsten waarin de gemeente kan meedelen. Epe neemt momenteel deel aan één PPS ('t Slath). Hier is sprake van een bouwclaim-model. Bij het bouwclaim-model verkopen marktpartijen grond aan de gemeente in ruil voor het recht op afname van bouwrijpe kavels. De gemeente draagt vrijwel volledig de risico's van de grondexploitatie (vergelijkbaar met actief grondbeleid). De sturingsmogelijkheden voor de gemeente zijn ook maximaal.

6.3.9 N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De BNG is de 'bankier ten dienste van overheden'. Klanten zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. Ook participeert de BNG in publiek-private samenwerking (PPS). De BNG is geen bank voor particulieren. De BNG heeft een credit rating AAA van Standard & Poor's, AAA van Moody's en AAA van Fitch.

De BNG is een structuurvennootschap. Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De gemeente Epe heeft 0,1% van het totaal geplaatst aandelenkapitaal.

6.3.10 Vitens N.V.

Vitens zorgt er in haar verzorgingsgebied voor dat vers drinkwater bij alle klanten uit de kraan komt, vierentwintig uur per dag, zeven dagen per week. De aandelen van Vitens zijn voor 100 procent in handen van provincies en gemeenten. De gemeente Epe heeft 0,6% van het totaal geplaatst aandelenkapitaal.

6.4 Financiën

De onderstaande bedragen zijn als jaarlijkse bijdrage en/of als vergoeding voor activiteiten per verbonden partij in deze jaarrekening 2013 opgenomen:

Verbonden partijen		Begroting <i>na wijziging</i>	Rekening 2013
Lasten			
6.3.1	Felua-groep	5.793.000	5.892.921
6.3.2	Regio Stedendriehoek ¹	82.000	82.000
	Regio Noord-Veluwe: onderwijs	1.000	1.000
	Regio Noord-Veluwe: huisvesting	12.000	11.700
6.3.3	GGD Noord- en Oost-Gelderland	423.000	424.000
6.3.4	Streekarchief Epe, Hattem, Heerde	92.200	81.200
6.3.5	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland *)	1.066.000	1.080.000
6.3.6	Circulus B.V. / nieuwe fusieorganisatie	3.078.000	3.051.000
6.3.7	RGV Holding B.V.	-	-
Baten			
6.3.9	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	72.000	91.000
6.3.10	Vitens N.V.	91.000	89.000
*) De bijdrage aan de VNOG is opgenomen inclusief de bijdrage voor uitvoering van de brandweezorg, welke is overgedragen aan de veiligheidsregio.			

¹ Van dit bedrag wordt € 10.000 BTW terug ontvangen. Per saldo zijn daarmee de lasten € 10.000 per jaar lager.

Paragraaf 7 Grondbeleid

7.1 Inleiding

De paragraaf Grondbeleid beoogt inzicht te geven in het gemeentelijke beleid met betrekking tot de grondexploitatie. De grondexploitatie is een activiteit die voor de gemeente van groot belang is met het oog op de uitvoering van haar strategische doelstellingen.

7.2 Beleidskaders

In december 2013 is de Nota Grondbeleid 2013 door de gemeenteraad vastgesteld. De in deze nota verwoorde uitgangspunten worden gehanteerd als kaders voor het grondbeleid van de gemeente Epe. Er is gekozen voor regisserend grondbeleid. Ten opzichte van de Nota Grondbeleid 2009 is de overstap van een regisserend naar een facilitair grondbeleid de enige wijziging in het te voeren grondbeleid. Bij een facilitair grondbeleid volgt de gemeente de ontwikkelingen eerder dan dat ze die initieert. De gemeente speelt in op particuliere initiatieven, zonder zelf de beschikking te verkrijgen over de grond. Hierbij heeft de gemeente een voorwaardenscheppende rol door middel van de structuurvisie en het bestemmingsplan. Marktpartijen verwerven en exploiteren de grond. De risico's voor de gemeente bij facilitair grondbeleid zijn minimaal; de gemeente koopt/verkoopt geen grond en het ontwikkelrisico ligt bij een private partij.

7.3 Beleidsverantwoording

7.3.1 Grondaankopen

In 2013 is 1.890 m² bos aangekocht ten behoeve van de uitbreiding van het gemeentelijke bosgebied. Daarnaast is 891 m² aangekocht voor de aanleg van een toekomstige fietsverbinding tussen de Enkwegbuurt en de nieuwe woonwijk Klarbeek.

7.3.2 Grondverkopen

In 2013 is 5.010 m² bedrijfsterrein verkocht op het bedrijventerrein Kweekweg en 459 m² op het bedrijventerrein Eekterveld. Daarnaast is 2.491 m² agrarische grond verkocht in het kader van een kavelruil en 488 m² aan reststroken en grond voor het plaatsen van traforuimtes.

7.3.3 In exploitatie genomen gronden

In 2013 zijn er geen complexen afgesloten. Van de lopende complexen van het grondbedrijf zijn in 2013 de grondexploitatiebegrotingen twee keer geactualiseerd.

De met zekerheid in de complexen gerealiseerde winsten moeten (op grond van voorschriften) tussentijds worden overgeboekt naar de reserve bouwgrondexploitatie. Door de gemeente Epe wordt het bedrijfseconomische voorzichtigheidsprincipe gehanteerd: *winsten worden eerst verantwoord als deze zijn gerealiseerd*. In 2013 is van vier complexen een verwachte winst van totaal € 582.000 tussentijds overgeboekt naar de reserve bouwgrondexploitatie.

Als uit een grondexploitatiebegroting blijkt, dat er een verlies op een complex ontstaat, wordt dit verlies direct ten laste van de reserve bouwgrondexploitatie gebracht. In dit kader is bij zes plannen in 2013 totaal € 336.000 als tussentijds verlies genomen. Dit bedrag is ten laste gebracht van de reserve bouwgrondexploitatie.

7.3.4 Nog niet in exploitatie genomen gronden

De gemeente bezit gronden, totaal ruim 36 ha, die nog niet in exploitatie zijn genomen. Dit betreft in de meeste gevallen gronden, die in het verleden door de gemeente zijn aangekocht voor het ontwikkelen van woningbouwlocaties en bedrijventerreinen. De (markt)waarde van deze gronden wordt één keer in de twee jaar getaxeerd. De geactualiseerde marktwaarde van deze gronden, incl. twee panden, bedraagt per 31 december 2013 ca. € 1,9 miljoen.

7.3.5 Reserve bouwgrondexploitatie

Aangezien grondexploitaties betrekking hebben op meerjarige vastgoedontwikkelingen, is het evident dat hieraan risico's zijn verbonden. De reserve bouwgrondexploitatie wordt opgebouwd uit de eindresultaten van de grondexploitaties van alle afgesloten complexen plus alle tussentijdse winst- en verliesnemingen.

Jaarlijks wordt in het kader van de begroting en de jaarrekening een risico-inschatting gemaakt, die als basis dient voor de financiële vertaling naar de benodigde omvang van de benodigde reserve grondexploitatie. In de Nota Grondbeleid 2013 is een model opgenomen voor de berekening van benodigde reserve bouwgrondexploitatie. Met dit model wordt voor elk complex het risicobedrag ingeschat waarbij gebruik wordt gemaakt van drie risicovariabelen. Daarnaast wordt een risicobedrag bepaald voor de (nog) niet in exploitatie genomen gronden.

De benodigde reserve per 1 januari 2014 wordt op basis van de geactualiseerde grondexploitatiebegrotingen (per 1 januari 2014) en taxatiewaarde van de (nog) niet in exploitatie genomen gronden als volgt berekend:

- risicobedrag voor looptijd van het complex	€ 29.000
- risicobedrag voor investeringen	- 3.489.000
- risicobedrag voor opbrengsten	- 1.939.000
- risicobedrag voor (nog) niet in exploitatie genomen gronden	- 94.000
Totaal risicobedrag per 1 januari 2014	€ 5.551.000
af: verwacht totaal eindsaldo alle complexen grondbedrijf	- 2.072.000
Benodigde reserve per 1 januari 2014	€ 3.479.000

De beschikbare reserve bouwgrondexploitatie bedraagt € 3.182.000. Resteert er een tekort van € 297.000; de reserve wordt in de jaarrekening 2013 met dit bedrag tot de vereiste hoogte aangevuld.

7.3.6 Reserve regionale woningbouwprogrammering

Naast de reserve bouwgrondexploitatie is een reserve opgebouwd voor het opvangen van financiële tegenvallers door het schrappen of in de tijd doorschuiven van woningbouwplannen ten gevolge van de afspraken die er binnen de regio Stedendriehoek worden gemaakt over het nieuwe regionale woningbouwprogramma en worden vastgelegd in de gemeentelijke Woonvisie. In het kader van de vaststelling van de nieuwe Woonvisie is besloten de ontwikkeling van het plan Kerkenland te schrappen en van Oosterhof-Zuid uit te stellen. De financiële gevolgen hiervan bedragen in totaal € 27.700. Dit bedrag is onttrokken aan de reserve "Regionale woningbouw-programmering" en toegevoegd aan de boekwaarden van beide plannen.

De reserve "Regionale woningbouw-programmering" bedraagt per 31 december 2013 € 1.651.000.

Paragraaf 8 Demografische ontwikkelingen

8.1 Inleiding

Het onderwerp demografische ontwikkelingen en specifiek bevolkingsdaling of krimp, staat hoog op de politieke agenda op nationaal, regionaal en lokaal niveau. De demografische ontwikkelingen leiden tot een verandering van de bevolkingssamenstelling in de gemeente(n) en in veel gevallen tot een afname van het inwoneraantal (beperkt danwel fors). Dit heeft impact op de gehele samenleving (o.a. wonen, werk, voorzieningen, vrije tijd). Ook op de gemeentelijke financiële middelen.

Deze paragraaf is voor het eerst in de begroting 2012-2015 opgenomen en nog in ontwikkeling.

Hierna wordt ingegaan op de stand van zaken met betrekking tot de Eper situatie.

8.2 Beleidskaders

- Toekomstvisie Epe 2030;
- Sociale Agenda 2009-2015;
- Ruimtelijke structuurplan Epe (2006)
- Woonvisie (2013)
- Regionale structuurvisie "de Voorlanden" (2009);
- Regionale Strategische Agenda bEPS/RPA 2012-2015 (economie, arbeidsmarkt).

8.3 Stand van zaken

Bevolkingsprognose

Dit onderdeel wil inzicht geven in de ontwikkeling van de bevolking. Hierna worden de prognoses gegeven van de bevolkingsontwikkeling zoals opgenomen in de begroting 2012-2015. Deze komen uit het model Primos. De feitelijke cijfers voor 2012 komen uit de eigen bevolkingsadministratie. Dit geeft geen "een-op-een-aansluiting", maar wel een goede indicatie. Bij de ontwikkeling van de monitor (zoals hierna aangegeven) wordt gekeken naar een betere aansluiting van de onderdelen van de prognose en de feitelijke cijfers voor een vergelijking.

Prognose aantal inwoners:

	2011	2016	2021	2026	2030	2040	Groei 2011-2040 (2011=1)
Aantal inwoners	32.861	33.003	32.765	32.643	32.482	32.337	0,984

Bron: Primos 2011

Prognose ontwikkeling aantal huishoudens:

Soort huishouden	2011	2015	2020	2025	2030	2035	2040	Groei 2011-2040 (2011=1)
1 en 2 personen < 35 jaar	1.059	1.184	1.081	1.024	944	896	839	0,79
1 en 2 personen 35 - 54 jaar	1.520	1.452	1.418	1.373	1.360	1.363	1.357	0,89
Gezinnen	5.013	4.956	4.870	4.825	4.832	4.920	5.052	1,01
1 en 2 personen 55-75 jaar	4.059	4.278	4.350	4.183	4.010	3.822	3.552	0,88
1 en 2 personen 75+ jaar	2.055	2.208	2.505	2.924	3.238	3.381	3.538	1,72
Overig	62	57	53	65	59	63	62	1,00
Totaal aantal huishoudens	13.768	14.135	14.277	14.394	14.443	14.445	14.400	1,05

Bron: Primos 2011

De Primosprognose laat een lichte groei zien van het aantal huishoudens in Epe voor de periode 2011 – 2040. Het aantal huishoudens neemt in deze periode toe met 4,6%. Uit de voorgaande tabel

blijkt dat in het bijzonder de groep 75 plussers explosief groeit tot 2040 (stijging van 72%)². De andere groepen worden juist kleiner, dit geldt het sterkst voor de groep 1 en 2 persoonshuishoudens < 35 jaar. Opvallend is de ontwikkeling die gezinnen doormaken. Tot 2030 krimpt deze groep, maar neemt daarna weer toe en komt op ongeveer hetzelfde niveau als in 2011.

Feitelijke bevolkingscijfers 2013

Aantal inwoners totaal	32.362
35 jaar en jonger	11.571
36 jaar t/m 55 jaar	8.748
56 t/m 74 jaar	8.802
75 en ouder	3.241

Bron GBA, peildatum 1-1-2014

8.4 Ontwikkelingen

De demografische ontwikkelingen zijn van grote invloed op de keuzes voor de toekomst. Noodzaak is om te anticiperen op deze ontwikkelingen en daarin een lijn vast te stellen. Dit komt voornamelijk aan de orde bij de toekomstvisie, de sociale agenda, de ruimtelijke structuurvisies (lokaal, regionaal) en de woonvisie inclusief de voorzieningen op het terrein van welzijn, zorg, onderwijs, vrije tijd.

Beleidsontwikkeling

- Er is een nieuwe toekomstvisie vastgesteld met als horizon 2030. De demografische ontwikkelingen vormen hierin een rode draad.
- Er is een nieuwe woonvisie vastgesteld met een toekomstperspectief gericht op 2020. Aandachtspunten hierin zijn onder meer ontgroening-vergrijzing, woningvoorraad bestaand-nieuw, voorzieningenniveau.
- Voor het onderwijs is een visie ontwikkeld op het toekomstig gebruik van schoolgebouwen nu het leerlingenaantal gaat teruglopen. Mede op basis daarvan is een nieuw integraal huisvestingsplan voor het onderwijs voorbereid.

Regio

- Voor de Regio Stedendriehoek is een actuele regionale toekomstagenda opgesteld in samenwerking met regionale partners op de terreinen sociaal, ruimte en economie.
- Vorbereidingen zijn getroffen voor het oprichten van een Strategische Board voor de uitvoering van de Regionale Agenda Economie en Arbeidsmarkt.

Monitoring

- De uitwerking van een monitor gericht op het in beeld brengen van bevolkingsprognoses en de achtergronden van de keuzes die mensen maken om zich in Epe te vestigen, om uit Epe te vertrekken en ook in wat aantrekkelijk is om in Epe te wonen en te leven, wordt in 2014 opgepakt.
- De in de begroting opgenomen stelpost om in te kunnen spelen op het uitgavenpatroon op diverse beleidsterreinen als gevolg van de demografische ontwikkeling is bij de besluitvorming rond de begroting voor 2014 geschrapt.

² Ter vergelijking: In Nederland stijgt de groep 75-plussers met 83 procent in de periode 2011 – 2040 (CBS Statline, 2011).

Jaarrekening

Balans en Programmarekening

Balans per 31 december 2013

(bedragen x € 1.000,-)		
ACTIVA	31-12-2013	31-12-2012
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>	-	-
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio/disagio		
- Kosten van onderzoek en ontw ikkeling		
<i>Materiële vaste activa</i>	47.588	47.502
- Investerings met een economisch nut		
- gronden uitgegeven in erfpacht		
- overige investeringen met een economisch nut	43.160	44.031
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	4.428	3.471
<i>Financiële vaste activa</i>	4.286	4.447
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen		
- gemeenschappelijke regelingen		
- overige verbonden partijen		
- Leningen aan:		
- w oningbouw corporaties		
- deelnemingen		
- overige verbonden partijen		
- Overige langlopende leningen u/g	3.814	3.938
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	193	193
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	279	316
Totaal vaste activa	51.874	51.949
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>	1.697-	1.173-
- Grond- en hulpstoffen:		
- niet in exploitatie genomen bouw gronden	1.674	682
- overige grond- en hulpstoffen		
- Onderhanden w erk, w aaronder gronden in exploitatie door gemeente	3.428-	1.935-
- Gereed product en handelsgoederen	57	80
- Vooruitbetalingen		
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	3.061	3.312
- Vorderingen op openbare lichamen	164	151
- Verstrekte kasgeldleningen		
- Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen		
- Overige vorderingen	2.897	3.161
- Overige uitzettingen		
<i>Liquide middelen</i>	14	547
- Kassaldi	5	3
- Banksaldi	9	544
<i>Overlopende activa</i>	7.359	5.418
Totaal vlottende activa	8.737	8.104
Totaal generaal	60.612	60.053

(bedragen x € 1.000,-)		
PASSIVA	31-12-2013	31-12-2012
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>	39.966	37.619
- Algemene reserve	2.365	2.460
- Bestemmingsreserves		
- Voor egalisatie van tarieven	1.098	1.624
- Overige bestemmingsreserves	36.055	31.658
- Nog te bestemmen resultaat	448	1.877
<i>Voorzieningen</i>	6.885	6.480
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.315	2.095
- Onderhoudsequalisatievoorzieningen	3.551	3.121
- Door derden beklemden middelen met een specifieke aanwendingsrichting	1.019	1.264
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	1.445	2.186
- Obligatieleningen		
- Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	454	567
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	991	1.619
- binnenlandse bedrijven		
- overige binnenlandse sectoren		
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
- Door derden belegde gelden		
- Verplichtingen uit hoofde van financial-lease overeenkomsten		
Totaal vaste passiva	48.296	46.285
Viottende passiva		
<i>Netto viottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar</i>	9.315	10.771
- Kasgeldleningen	4.500	5.000
- Banksaldi	595	-
- Overige schulden	4.220	5.771
<i>Overlopende passiva</i>	3.000	2.997
Totaal viottende passiva	12.315	13.768
Totaal algemeen	60.612	60.053
Gewaarborgde geldleningen	58.190	59.515
Garantstellingen		

Programmarekening 2013

Programma / omschrijving (bedragen x € 1.000) <i>verschillen door afronding</i>	Begroting 2013 voor wijziging			Begroting 2013 na wijziging			Realisatie 2013		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Opgroeien in Epe	347	5.979	-5.633	336	6.001	-5.665	373	5.636	-5.263
2. Actief in Epe	779	4.481	-3.702	616	4.566	-3.950	611	4.363	-3.751
3. Zorg en opvang	954	7.829	-6.874	1.142	8.017	-6.875	1.187	6.654	-5.467
4. Leefbaar en veilig	26	2.082	-2.056	644	2.614	-1.970	749	2.495	-1.746
5. Ruimte en wonen	4.826	6.745	-1.919	3.788	5.545	-1.757	3.319	4.484	-1.165
6. Epe op orde	1.025	6.655	-5.631	1.112	6.991	-5.880	1.299	6.613	-5.314
7. Duurzaamheid	6.402	6.218	184	7.063	7.614	-551	7.180	7.062	118
8. Toezicht en handhaving.	101	1.790	-1.689	101	1.702	-1.602	191	1.098	-907
9. Bedrijvigheid	77	682	-605	183	896	-713	466	875	-409
10. Weer aan het werk	11.192	13.789	-2.597	11.345	14.362	-3.016	11.966	14.834	-2.868
11. Bestuur en organisatie	613	4.254	-3.641	614	3.941	-3.327	734	6.121	-5.387
Subtotaal programma's	26.341	60.505	-34.163	26.944	62.250	-35.306	28.074	60.233	-32.159
<u>Algemene dekkingsmiddelen:</u>									
- Lokale heffingen	5.715	270	5.445	5.800	260	5.540	5.921	310	5.611
- Algemene uitkering	27.572	-33	27.605	27.164	0	27.164	27.270	0	27.270
- Dividend	163	7	156	163	7	156	180	8	172
- Saldo financieringsfunctie	83	644	-561	83	955	-872	77	105	-28
- Overige alg. dekkingmiddelen	1.877	58	1.818	2.188	58	2.130	1.584	103	1.481
Algemene dekkingsmiddelen	35.409	946	34.463	35.398	1.281	34.117	35.033	526	34.507
Onvoorziene uitgaven	0	72	-72	0	51	-51	0	0	0
Resultaat voor bestemming	61.751	61.523	228	62.342	63.581	-1.239	63.107	60.760	2.347
<u>Toev./onttrekking aan reserves:</u>	<u>3.493</u>	<u>3.721</u>	<u>-228</u>	<u>6.381</u>	<u>5.142</u>	<u>1.239</u>	<u>6.413</u>	<u>8.312</u>	<u>-1.899</u>
Programma 1	28	38	-9	45	38	7	46	48	-2
Programma 2	135	275	-140	219	275	-56	135	318	-183
Programma 3	0	44	-44	26	55	-29	26	1.011	-985
Programma 4	0	5	-5	0	5	-5	0	273	-273
Programma 5	117	587	-470	218	641	-423	653	1.517	-863
Programma 6	59	178	-119	475	238	237	538	618	-79
Programma 7	663	23	639	825	23	801	825	235	590
Programma 8	0	58	-58	58	58	0	58	118	-60
Programma 9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Programma 10	0	49	-49	431	49	382	240	151	89
Programma 11	1.769	1.922	-153	3.362	3.218	144	3.169	3.470	-301
Programma 12	721	541	180	721	541	180	723	554	169
Resultaat na bestemming	65.243	65.243	0	68.723	68.723	0	69.520	69.072	448

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Begrotingsoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij overschrijdingen binnen het door de raad uitgezette beleid vallen en binnen het doel blijven waarvoor het budget beschikbaar is gesteld. Hierbij valt te denken aan overschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (bijvoorbeeld via subsidies en kostendekkende omzet) en overschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen, zoals blijkt uit de kadernota 2010 van het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten.

In onderstaand overzicht zijn de programma's opgenomen waarbij sprake is van een overschrijding van de lasten, met daarbij een verklaring in hoeverre de afwijking past binnen het door de raad geformuleerde beleid. Voor een nadere uitwerking van de verschillen wordt verwezen naar de financiële analyse van de programma's. Op enkele programma's veroorzaakt een hogere (toerekening van) interne loonkosten (een deel van) de overschrijding. Deze wordt gecompenseerd door voordelen op andere programma's en past binnen het bestaand beleid. Voor een analyse van de totale interne loonkosten wordt verwezen naar bijlage 1.

De raad autoriseert deze kostenoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarrekening.

Programma	Begrotingsafwijking lasten (* € 1.000)			Verklaring	Conclusie
	Begroot	Werkelijk	Verschil		
10. Weer aan het werk	14.362	14.834	-472	Betreft m.n. hogere uitgaven door een stijging van het aantal uitkerings-gerechtigden als gevolg van de economische crisis. Hier staat een hogere bijdrage van het rijk tegenover. Ook zijn hogere uitgaven ontstaan doordat (conform de afspraken) hogere ontvangsten van het rijk in het kader van de uitvoering van de WSW aan de Felua-groep zijn doorbetaald. Verwezen wordt naar de financiële analyse van programma 10.	Past binnen het beleid.
11. Bestuur en organisatie	3.941	6.121	-2.180	Betreft m.n. hogere (toerekening van) interne loonkosten, kapitaallasten en diverse stelposten die, als gevolg van de technische boekingsgang, gedekt worden door voordelen op andere programma's. Verwezen wordt naar de financiële analyse van programma 11.	Past binnen het beleid.
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	376	421	-45	Betreft m.n. hogere toerekening van interne loonkosten, die wordt gedekt door voordelen op andere programma's en de noodzakelijke aanvulling van de voorziening oninbare debiteuren.	Past binnen het beleid.
Investerings	Hogere uitgaven dan begroot			Betreft overschrijdingen op twee in 2013 afgesloten investeringskredieten. Een nadere toelichting is opgenomen in bijlage 2 van deze jaarstukken.	Past binnen het beleid.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividend van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden. In de verslagperiode is hiervan geen sprake geweest.

In de jaarrekening is onder overlopende passiva opgenomen de van overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijging- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht hebben zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het boekjaar 2013 zijn er geen woningen afgewaardeerd. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Soort activum		Termijn
Gronden en terreinen		-
Woonruimten		40
Bedrijfsgebouwen	nieuwbouw	40
	verbouw	25
Wegen		25
Riolering		40
Vervoermiddelen		6 / 15
Machines, apparaten en installaties		5 / 15
Inventarissen		5 / 10
Automatisering: hardware/software		4

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.

Infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken, kunnen worden geactiveerd en afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven volgens bovenstaande afschrijvingstermijnen). Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien. In 2005 is een reserve gevormd om investeringen met een maatschappelijk nut extra te kunnen afschrijven (reserve 090002 saldo 31-12-2013: € 5.999.026).

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van N.V.'s en B.V.'s ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingprijs.

Bijdragen aan activa van derden kunnen worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, dan wel lagere marktwaarde. Aan deze gronden wordt een redelijk te achten aandeel in rente- en administratiekosten toegerekend.

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddelde betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken) en een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Gereede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt dynamisch bepaald op basis van de geschatte inningkansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

De gewaarborgde geldleningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde verminderd met de aflossingen.

Toelichting op de balans per 31 december 2013

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Materiële vaste activa	Boekwaarde per 31-12-2013	Boekwaarde per 31-12-2012
In erfpacht uitgegeven gronden		
Overige investeringen met een economisch nut	43.160	44.031
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	4.428	3.471
Totaal	47.588	47.502

De boekwaarde van de **erfpachtgronden** is in het boekjaar niet gemuteerd.

De **overige investeringen met economisch nut** kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Categorie vast actief	31-12-2013	31-12-2012
210+214 Gronden en terreinen	2.551	2.544
220 Woonruimten	-	-
230 Bedrijfsgebouwen	23.704	24.439
240 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	14.583	13.803
250 Vervoermiddelen	-	3
260 Machines, apparaten en installaties	1.797	2.610
270 Overige materiële vaste activa	525	632
Totaal	43.160	44.031

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de **overige investeringen met economisch nut** weer:

	Boek- waarde 31-12-2012	Inves- teringen	Extra afschrijving	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afw aar- deringen	Boek- waarde 31-12-2013
210 + 214 Gronden en terreinen	2.544	13		6			2.551
220 Woonruimten							
230 + 234 Gebouw en	24.439	801	103	1.433			23.704
240 Grond-, weg-, water- bouw kundige werken	13.803	1.997	677	540			14.583
250 Vervoermiddelen	3			3			-
260 Machines, apparaten en installaties	2.610	357	668	502			1.797
270 + 274 Overige materiële vaste activa	632			107			525
Totaal	44.031	3.168	1.448	2.591	-	-	43.160

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen, die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut staan in onderstaand overzicht (> € 100.000):

Investerings	Beschikbaar gesteld	Werkelijk besteed 2013	Cumulatief besteed t/m 31-12-2013
Uitvoering Enkweg Riool	1.420	828	919
Aanleg Bergingsbezinkbassin Vaassen	1.267	787	787
Renovatie Gymzaal Klimtuin + Wijkgebouw Burgerenk	623	628	628
Vrachtwagen incl. laadkraan/haakarm	192	192	192
Vervangen persleiding Oranjeweg Emst	247	164	164
Unilocatie Hoge Weerd	1.946	141	291

De boekwaarde van de **investeringen** in de openbare ruimte met uitsluitend **maatschappelijk nut** had het volgende verloop:

	Boek- waarde 31-12-2012	Aanpassing 01-01 t/m 31-12-2013	Inves- teringen	Extra afschrijving	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2013
Gronden en terreinen								
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.469		1.759		287	516		4.425
Overige materiële vaste activa					1			3
Totaal	3.473		1.759		288	516		4.428

Onder bijdragen van derden zijn de die bijdragen van derden opgenomen, die direct gerelateerd zijn aan het betrokken actief. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met maatschappelijk nut staan in onderstaand overzicht (> € 100.000):

Investeringen	Beschikbaar krediet	Werkelijk besteed	Cumulatief besteed t/m 31-12-2013
Verkeersknelpunten Ringweg Epe	474	500	500
Vervangen 2 bruggen Deventerwg Oene+ enerwg Epe	450	450	450
Realisatie Verkeersmaatr. Vaassenseweg Emst	295	272	272
Bijdrage Realisatie asfalt N309	140	140	140
Explosieven onderzoek fietspad Grift	189	117	117
Realisatie Eekterweg/Oranjeweg	235	112	112

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2013 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boek- waarde 31-12-2012	Aanpassing 01-01	Mutaties 2013	Investering	Des- investering	Aflossing/ afschrijving	Afw aar- deringen	Boek- waarde 31-12-2013
Leningen aan:								
<i>woningbouwcorporaties</i>								
<i>deelnemingen</i>								
<i>overige verbonden partijen</i>								
Overige langlopende leningen	3.938	-	23	250		397	-	3.814
Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar	193	-					-	193
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	316	-				37	-	279
Totaal	4.447	-	23	250	-	434	-	4.286

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Voorraad categorie	31-12-2013	31-12-2012
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
- Niet in exploitatie genomen en gem. bouwgronden	1.674	682
- overige grond- en hulpstoffen		
subtotaal	1.674	682
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.428-	1.935-
Gereed product en handelsgoederen		
Vooruitbetalingen	57	80
Totaal	1.697-	1.173-

Van de niet in exploitatie genomen gemeentelijke bouwgronden kan het volgende overzicht worden gegeven:

	Boek- waarde 31-12-2012	Investerings-	Opbrengsten	Naar gronden in exploitatie	Winstuitname	Afw aar- deringen	Balans- waarde 31-12-2013	Verw ervings- prijs per m2
Bouw- grond niet in expl. gemeente	682	75	12-	945	72	88-	1.674	4,70

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2013 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boek- waarde 31-12-2012	Investe- ringen	Opbrengsten	Van gronden niet in exploitatie	Winstuitname	Afw aar- deringen	Balans- waarde 31-12-2013
Onder- handen werk (part)	1.058-	195	609-	976-	305	233-	2.376-
Bouwgrond in exploitatie gemeente	1.070-	139	446-	30	205	103-	1.245-
Onder- handen werk (Grond ov.)	193						193
Totaal	1.935-	334	1.055-	946-	510	336-	3.428-

Nog te maken kosten bouwgronden in exploitatie door gemeente	2.935
Nog te verwachten opbrengsten	4.203
Verwacht exploitatieresultaat (-/- is voordelig = -1.245 + 2.935 - 4.203)	-/- 2.513

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid en Programma 5 Ruimte en Wonen.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 31-12-2013	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-2013	Gecorrigeerd saldo 31-12-2012
Vorderingen openbare lichamen	164		164	151
Verstrekte kasgeldleningen				
Vorderingen WWB	1.359	1.098-	261	240
Overige vorderingen	3.064	428-	2.636	2.921
Totaal	4.587	1.526-	3.061	3.312

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	31-12-2013	31-12-2012
Kas	5	3
Bank	9	544
Totaal	14	547

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	31-12-2013	31-12-2012
Vooruitbetaalde bedragen	599	533
BCF	3.809	3.188
Voorschotbedragen overheidslichamen		
Nog te ontvangen bedragen (overig)	2.951	1.697
Totaal	7.359	5.418

PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

	31-12-2013	31-12-2012
Algemene reserve	2.365	2.460
Bestemmingsreserves:	37.153	33.282
Nog te bestemmen resultaat	448	1.877
Totaal	39.966	37.619

Het verloop in 2013 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

	Saldo 31-12-2012	Toe- voeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2013
Algemene reserve	2.460	619	713-	2.365
Bestemmingsres.	33.282	9.570	-5.700	37.153
Resultaat	1.877	448	1.877-	448
Totaal	37.619	10.637	-8.290	39.966

Onder "Bestemming resultaat" staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaand boekjaar.

De hoogte van de reserves is gebaseerd op de actuele situatie en reële verplichtingen.

TOELICHTING op de AARD en DOELSTELLING van de BESTEMMINGSRESERVES

In het navolgende overzicht zijn per reserve de aard en doelstelling en het saldo per 31-12-2013 opgenomen. Voor het verloop van de afzonderlijke reserves over het boekjaar wordt verwezen naar het overzicht 'verloop reserves en voorzieningen 2013' op blz. 117.

Bestemmingsreserves voor egalisatie van tarieven

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
97015	Egalisatie rioolrechten	€ 748.843
Beleid is dat de kosten van riolering voor 100% gedekt worden door de rioolheffing. Tijdelijke overschotten die (op basis van nacalculatie) ontstaan als gevolg van overdekking in de opbrengst van rioolheffing worden aan deze reserve toegevoegd. Tekorten in de opbrengst rioolheffing (door onderdekking op basis van nacalculatie) worden uit deze reserve gedekt.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
97020	Egalisatie afvalstoffenheffing	€ 301.029
Beleid is dat de lasten voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen voor 100% gedekt worden door de afvalstoffenheffing. Tijdelijke overschotten die (op basis van nacalculatie) ontstaan als gevolg van overdekking in de opbrengst afvalstoffenheffing worden aan deze reserve toegevoegd. Tekorten in de opbrengst afvalstoffenheffing (door onderdekking op basis van nacalculatie) worden uit deze reserve gedekt.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
99010	Egalisatie hondenbelasting	€ 47.712
Beleid is dat de lasten voor de voorzieningen ten behoeve van hondenbezitters voor 100% gedekt worden door de hondenbelasting. Tijdelijke overschotten die (op basis van nacalculatie) ontstaan als gevolg van overdekking in de opbrengst hondenbelasting worden in deze reserve 'gereserveerd'. Tekorten in de opbrengst hondenbelasting (door onderdekking op basis van nacalculatie) worden voor zover mogelijk uit deze reserve gedekt.		

Overige bestemmingsreserves

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90002	Extra afschrijving investeringen maatschappelijk nut	€ 5.999.026
Ingesteld voor reserveren van middelen ten behoeve van het inzetten voor extra afschrijving van investeringen met een maatschappelijk nut (IMN). Hierdoor wordt een structureel voordeel op kapitaallasten gerealiseerd.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90003	Eenmalige dekkingsmiddelen	€ 74.721
Ingesteld voor de dekking van de uitgaven die zijn opgenomen in het bij de begroting 2001 vastgestelde overzicht eenmalige dekkingsmiddelen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90004	Automatisering	€ 213.933
ICT uitgaven die niet worden geactiveerd worden ten laste van deze reserve gebracht.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90006	Wachtgeld WIZ	€ 11.200
Ingesteld voor het afdekken van de wachtgeldverplichtingen van het voormalig hoofd samenlevingszaken en de voormalig chef sociale zaken		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90007	ICT investeringen	€ 2.599.132
Deze reserve dient ter dekking van uitgaven/investeringen uit het ICT bestedingsplan.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90019	Cofinanciering	€ 507.231
De reserve is ingesteld om een gemeentelijke bijdrage te kunnen leveren aan projecten op diverse beleidsvelden, waarbij het een voorwaarde is dat de gemeente Epe zelf een bijdrage levert om zodoende financiële ondersteuning te verkrijgen van andere overheden (uit Europese, rijks- en provinciale fondsen).		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90022	Mediation bezwaarschriften	€ 16.918
De reserve is ingesteld ter dekking van de uitgaven voor de pilot mediation.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90025	Doorlichting begroting en extra afschrijving	€ 0
Ingesteld i.v.m. reservering van voordelen uit de financiële doorlichting van de begroting (2010) t.b.v. dekking van eenmalige uitgaven.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90060	Onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 205.063
Door beschikbaarheid van eenmalige middelen wordt in 2012 eenmalig € 75.000 in de reserve groot onderhoud gestort. Dit bedrag wordt ingezet ter dekking van noodzakelijke dotaties aan 3 voorzieningen groot onderhoud gemeentelijke gebouwen. Daarnaast is de provinciale bijdrage in de reserve gestort i.v.m. de aan- en verkoop van woningen i.h.k.v. de WBB.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90065	Duurzaam Gemeentehuis	€ 99.340
Deze reserve is een startkapitaal om te kunnen onderzoeken welke aanvullende maatregelen nodig zijn om de nieuwbouw van het gemeentehuis af te stoten en het oorspronkelijke gemeentehuis duurzaam geschikt te maken voor de huisvesting van de compactere ambtelijke organisatie.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90070	Demografische ontwikkelingen	€ 50.000
Ingesteld om egalisatie van eenmalige investeringen, pieken in het uitgavenniveau en toekomstige stijging van het uitgavenniveau als gevolg van demografische ontwikkelingen op te kunnen vangen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
91010	Brandweer portofoons	€ 53.017
De reserve dient ter dekking van de aanschaf van portofoons (brandweer).		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
91012	Basisbrandweezorg	€ 271.852
De reserve heeft als doel het beschikbaar houden van nog niet uitgegeven budgetten binnen het financiële kader van de basisbrandweezorg o.g.v. het prestatiecontract met de VNOG / cluster EVA (budgetfinanciering). De reserve heeft m.n. betrekking op de budgetten m.b.t. huisvesting en kan worden ingezet om tegenvallers in de bedrijfsvoering op te vangen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
92009	Openbare verlichting	€ 1.571.262
Ingesteld t.b.v. egalisatie van de lasten die voortvloeien uit de onregelmatig gespreide uitgaven voor vervanging van de openbare verlichting.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
92014	Bushalte Korte Kuipersweg	€ 0
De reserve is ingesteld ter gedeeltelijke dekking van het krediet voor de realisatie van de transferpunten van de Veluwelijn.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
92015	Startprogramma Duurzaam Veilig	€ 175.780
De reserve is ingesteld ter dekking van verstrekte kredieten en in het Meerjaren Investeringsplan opgenomen uitgaven ten behoeve van "Duurzaam Veilig".		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
92019	Toeristische fietspaden	€ 29.437
De reserve is ingesteld ter dekking van verstrekte kredieten voor toeristische fietspaden.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
92030	Verbreiden Smallertsweg	€ 66.855
De reserve is ingesteld ter dekking van de uitgaven voor het verbreden van de Smallertsweg.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
92035	Overdracht fietspaden RGV	€ 1.280.259
Ingesteld ten behoeve van dekking van de uitgaven voor het onderhoud en (bijdragen aan) investeringen in / reconstructie van recreatieve fietspaden, waarvoor van de RGV en de provincie middelen zijn ontvangen (in totaal € 1.400.000). Deze middelen zijn in de reserve gestort in verband met de overdracht van het beheer van de recreatieve fietspaden van de RGV aan de gemeente.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
92040	Aanleg Parkeerplaatsen Markt Epe	€ 61.965

De reserve is ingesteld ter dekking van de uitgaven voor het realiseren van 9 openbare parkeerplaatsen in verband met de extra parkeerbehoefte door uitbreiding van een pand aan de markt in Epe. Het hierop betrekking hebbende deel van de verkoopopbrengst is in deze reserve gestort.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
92045	Vervanging Bruggen	€ 85.000

Ingesteld t.b.v. egalisatie van de lasten die voortvloeien uit de onregelmatig gespreide uitgaven voor de vervanging van bruggen.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
93003	Egalisatie winstuitkering Nuon	€ 772.587

In 1992 ingesteld voor egalisatie van fluctuerende VNB (Nuon) uitkeringen. Na ontvangst van de afkoopsommen wordt de rente over de egalisatiereserve aangewend als algemeen dekkingsmiddel.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
93004	Verkoop 14 aandelen VNB	€ 1.336.962

Ingesteld voor de egalisatie van inkomsten, ontvangen door afkoop som (1993, verkoop aandelen VNB); hiervoor werd een uitkering uit de winst ontvangen. De rente over de reserve wordt aangewend als algemeen dekkingsmiddel.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
93005	Verkoop aandelen Nuon	€ 373.388

Ingesteld in verband met de verstrekking van een achtergestelde lening aan de Nuon N.V. bij de verkoop van de aandelen. Jaarlijks ontvangt de gemeente hierop 6,5% rente. Deze rente is als structureel dekkingsmiddel opgenomen in de exploitatie. Het doel van de reserve is het zijn van een algemeen dekkingsmiddel. Aflossingen worden in reserve 93006 gestort.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
93006	Aflossing achtergestelde lening Nuon	€ 1.515.336

De jaarlijkse aflossing van de achtergestelde lening aan Nuon wordt in deze reserve gestort. Het doel van de reserve is het zijn van een algemeen dekkingsmiddel.
De waardecorrectie komt t.g.v. de exploitatie ter compensatie van het weggeval len dividend.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
93007	Verkoop aandelen Vitens	€ 1.241.280

Betreft de reservering van de boekwinst m.b.t. de achtergestelde lening die aan Vitens is verstrekt na conversie van de gewone aandelen in Vitens. In 15 jaar wordt de lening (€ 2.327.400) afgelost in gelijke termijnen. De aflossingen worden jaarlijks in reserve 93008 gestort. Aan deze reserve wordt geen rente toegevoegd.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
93008	Aflossing achtergestelde lening Vitens	€ 1.086.120
De jaarlijkse aflossing van de achtergestelde lening aan Vitens wordt in deze reserve gestort. De waardecorrectie komt ten gunste van de exploitatie ter gedeeltelijke compensatie van het dividend.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
93010	Stedendriehoek economische visie	€ 0
Ingesteld voor de dekking van uitgaven van het uitvoeringsprogramma Economische Visie Stedendriehoek		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
94017	Meubilair gymlokalen	€ 44.034
De reserve is gevormd om de uitgaven voor onderhoud en vervanging van toestellen in de diverse gymlokalen gelijkmatig te verdelen over de jaren.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95001	Herinplant bossen	€ 2.993
Het beschikbaar houden van de extra houtopbrengst als gevolg van de zware storm in januari 2007, t.b.v. de herinplant van bossen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95002	Aankoop kunstwerken	€ 4.062
Er is een jaarlijks budget beschikbaar voor de aankoop van kunstwerken. Indien dit budget voor een aankoop niet toereikend is, kan deze reserve voor aanvullende dekking zorgen. Een eventueel restant van het reguliere budget wordt aan het einde van het jaar in deze reserve gestort.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95003	Restauratie en onderhoud monumenten	€ 45.079
Ingesteld t.b.v. dekking van uitgaven i.v.m. het verstrekken van subsidies in restauratiekosten en kosten van onderhoud van monumenten. Het betreft gemeentelijke bijdragen in gevallen die niet langer uitgesteld kunnen worden en waarbij men afhankelijk is van gemeentelijke subsidie. De verstrekking van subsidies is geregeld in de gemeentelijke monumentenverordening.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95007	Onderhoud/vervanging beschadigde laanbomen	€ 11.999
Het beschikbaar houden van door de verzekering uitgekeerde schadevergoedingen voor beschadigde bomen. De verzekeringsuitkeringen worden ingezet voor onderhoud en eventuele vervanging van beschadigde bomen. De reserve is gemaximeerd tot € 12.000 (nota Reserves en Voorzieningen).		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95010	Kunst openbare ruimte	€ 13.736

Op basis van een percentageregeling (ingaaude 1-1-2011) wordt bij de gemeentelijke bouwprojecten of projecten waarbij de gemeente nauw is betrokken, de bouwsom vermeerderd met 1%; dit wordt gereserveerd voor kunstaankopen. In 2010 is eenmalig € 15.000 in de reserve gestort.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95015	Investeringsbijdrage EZC	€ 1.594

De reserve dient ter dekking van de investeringsbijdrage aan de EZC t.b.v. de renovatie van de was- en kleedgelegenheid.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95017	Buurtsportcoaches	€ 100.907

Ingesteld om in enig jaar niet bestede financiële middelen beschikbaar te houden om incidentele uitgaven in latere jaren te kunnen bekostigen. Het betreft middelen die van het rijk (via de algemene uitkering) worden ontvangen t.b.v. combinatiefuncties, gericht op het stimuleren van sportdeelname en een gezonde actieve leefstijl.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95025	Natuurcompensatie	€ 1.378

De reserve is ingesteld om de middelen te reserveren die zijn ontvangen ten behoeve van natuurcompensatie als gevolg van een overeenkomst met een camping. De gemeente zorgt voor natuurcompensatie, binnen twee jaar, waarbij de uitgaven ten laste van de reserve komen.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95028	Uitvoering Groenstructuurplan	€ 50.000

De reserve is gevormd om de eenmalig in 2013 beschikbaar gestelde middelen voor de uitvoering van het groenstructuurplan in de komende jaren. Het gaat hierbij om, in het kader van wijk- en buurtgericht werken, in te kunnen spelen op kleinschalige verzoeken van burgers rond groenbeplanting bij civiele en verkeersprojecten.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95030	Landschapsversterking	€ 24.159

De reserve is ingesteld om middelen beschikbaar te hebben ten behoeve van het uitvoeringsprogramma Landschapsontwikkelingsplan (cofinanciering)

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95035	Accommodaties 2	€ 160.638

Reserve is bestemd voor het toekomstbestendig maken van (dorps)accommodaties, welke een belangrijke bijdrage leveren aan wijk- en buurtgericht werken. Betreft de tweede tranche van het project Accommodaties.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95040	Bijdragen investeringen sportvoorzieningen	€ 24.000
De reserve is ingesteld voor het verstrekken van eenmalige bijdragen in investeringen in sportvoorzieningen aan verenigingen (conform het amendement van de raad bij de begrotingsbehandeling 2013).		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96012	Accommodaties welzijnsinstellingen	€ 149.769
Ingesteld t.b.v. het reserveren van middelen voor de uitvoering van het accommodatiebeleid welzijnsinstellingen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96013	Huisvesting verslavingszorg	€ 36.027
Bedoeld voor het reserveren van middelen ten behoeve van het groot onderhoud van het betreffende gebouw.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96015	Werk en inkomen	€ 65.311
De reserve is ingesteld ter dekking van risico's op de uitvoering van bijzondere bijstand. Daarnaast kunnen de tekorten op de inkomensvoorziening Bbz uit deze reserve worden gedekt.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96017	Wet Inburgering Nieuwkomers	€ 181.516
Ingaande 2005 worden voorschotten ontvangen, afrekening vindt plaats in het jaar er na op basis van outputfinanciering (aantal afgegeven beschikkingen); het verschil tussen de werkelijke lasten en de ontvangen voorschotten wordt met de reserve verrekend. De reserve dient om de risico's in de uitvoeringskosten op te vangen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96027	Realisatie nieuwe accommodaties	€ 78.425
Ingesteld ter dekking van de gemeentelijke bijdrage aan de realisatie van nieuwe welzijn- en sportaccommodaties (Koekoek, PWA hal, Kulturhus).		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96028	WMO	€ 4.037.484
Ingesteld ten behoeve van het egaliseren van de uitgaven en de inkomsten in het kader van de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) vanaf de invoering in 2007 (deel individuele verstrekkingen).		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96029	Regeling toegankelijkheid openbare gebouwen	€ 45.965
Ingesteld voor het reserveren van door de gemeenteraad beschikbaar gestelde middelen voor de uitvoering van de "subsidieregeling toegankelijkheid openbare gebouwen" voor de periode 2010-2013.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96030	Tijdelijke regeling eenmalige tegemoetkoming	€ 11.652
Betreft gelden die zijn ontvangen vanuit de Tijdelijke Regeling eenmalige tegemoetkoming gemeenten voor kosten ter afwikkeling van de nalatenschap oude Vreemdelingenwet. Deze middelen worden ingezet voor het wegwerken van achterstanden in de huisvestingstaakstelling.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96032	Minimabeleid	€ 211.265
De reserve is in 2012 ingesteld voor fluctuaties in en incidentele projecten t.b.v. minimabeleid. Er wordt jaarlijks € 20.000 in gestort.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96040	Jeugdgezondheidszorg	€ 367.162
Ingesteld voor het reserveren van het voordeel dat is ontstaan doordat een deel van de beschikbare rijksmiddelen van de Brede Doeluitkering Centrum Jeugd en Gezin (BDU-CJG) in 2010 en 2011 is ingezet om al "bestaande" producten te financieren t.b.v. jeugdhulpverlening / maatschappelijke ondersteuning van jeugd. Hierdoor kunnen toekomstige kostenverlagingen binnen dit beleidsveld worden opgevangen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96050	Inburgeringstrajecten	€ 498.553
Reserveren van middelen verkregen vanuit het rijk voor inburgering als gevolg van het behalen van de doelstelling inburgeringstrajecten en het vrijvallen van geormerkte inburgeringsmiddelen waaraan geen verplichting meer hangt ten behoeve van besteding binnen dit beleidsveld.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96109	BUIG	€ 1.937.373
Beschikbaar houden van middelen voor de uitvoering van de Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten (BUIG). Hieronder vallen de inkomensvoorzieningen WWB, WIJ, IOAZ, IOAW en een deel van de Bbz.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
97010	Achtergestelde lening Circulus	€ 178.112
Het vormen van een reserve tegenover de aan Circulus verstrekte achtergestelde lening in het kader van de versterking van de solvabiliteit bij de overdracht van de afvaltaken aan Circulus.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
98007	Extra afschrijving bodemsanering	€ 113.674
De middelen in deze reserve dienen ter dekking van de uitgaven van bodemsaneringsprojecten, welke in een keer afgeschreven worden.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
98025	Volkshuisvesting	€ 80.679

Ingesteld t.b.v. het beschikbaar houden van middelen die worden terugontvangen uit de afwikkeling van het Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS). Bij de begrotingsbehandeling 2010-2013 is besloten om deze middelen in te zetten t.b.v. de structuurvisies dorpscentra Epe en Vaassen.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
98032	Structuurvisies Dorpscentra	€ 1.322.348

De reserve is ingesteld t.b.v. de realisatie van de structuurvisies dorpscentra Epe en Vaassen.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
98035	Starterslening	€ 250.000

Ingesteld i.v.m. de door de raad beschikbaar gestelde middelen t.b.v. starterleningen, gedekt uit de middelen Stimuleringsregeling Goedkope Woningbouw.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
98040	Invoering Wabo	€ 94.553

De reserve is ingesteld ter dekking van de eenmalige kosten gemaakt voor de invoering van de Wabo, die per 1 juli 2010 in werking is getreden.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
98045	Regionale woningbouwprogrammering	€ 1.650.626

De reserve is ingesteld voor het opvangen van de risico's die samenhangen met de ontwikkelingen in de regionale woningbouw programmering.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
98050	Bestemmingsplannen actualisatie buitengebied	€ 20.625

Beschikbaar houden van eenmalige middelen ter dekking van uitgaven in 2013 en 2014 voor het actualiseren van het bestemmingsplan buitengebied en het uitvoeren van een milieueffectrapportage. Zie de programmabegroting 2012-2015.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
98051	LOG Beemte Vaassen	€ 133.464

Ingesteld voor het beschikbaar houden van middelen die ontvangen zijn in het kader van het project Landbouw Ontwikkelingsgebied Beemte-Vaassen ten behoeve van evt. terugbetalingsverplichting en ten behoeve van uitgaven die nog gedaan moeten worden. Uitvoering van het project vindt plaats samen met Apeldoorn.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
99000	Bouwgrondexploitatie	€ 3.479.065

De reserve dient voor het opvangen van financiële risico's die zich voordoen bij de exploitatie van bouwgrond. Verliezen op complexen worden uit de reserve gedekt. Winsten worden aan de reserve toegevoegd, indien ze zijn gerealiseerd.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
99005	Ombuigingsoperatie	€ 225.287
Doel: middelen beschikbaar hebben om structureel ingeboekte bezuinigingen, die niet op korte termijn (volledig) gerealiseerd kunnen worden, tijdelijk af te dekken. Tevens om bij de uitvoering van de ombuigingsoperatie een reserve en een werkkapitaal beschikbaar te hebben. Hierdoor kunnen tijdelijke kosten die verband houden met de ombuigingen worden gedekt. Het werkkapitaal maakt het mogelijk om, voordat een bezuiniging, efficiencymaatregel of een uitbesteding gerealiseerd kan worden, eerst te investeren.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
99007	Herstel schade nutsbedrijven	€ 130.902
Het beschikbaar houden van de middelen, ontvangen van nutsbedrijven, ten behoeve van het herstel van sleuven en lasgaten in element- en asfaltverhardingen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
99913	Restantbudgetten 2013	€ 573.211
Restantbudgetten uit het jaar 2013 worden gereserveerd voor besteding in 2014.		

VOORZIENINGEN

Het verloop van de voorzieningen in 2013 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Saldo 31-12-2012	Toevoe- ging	Vrijval	Aan- w ending	Saldo 31-12-2013
Verplichtingen/ verliezen /risico's	2.095	222		2	2.315
Onderhouds- voorzieningen	3.121	1.700	79	1.191	3.551
Derden, beklemde middelen	1.264	723	42	926	1.019
Totaal	6.480	2.645	121	2.119	6.885

In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendungen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

TOELICHTING op de AARD en DOELSTELLING van de VOORZIENINGEN

In het navolgende overzicht zijn per voorziening de aard en doelstelling en het saldo per 31-12-2013 opgenomen. Voor het verloop van de afzonderlijke voorzieningen over het boekjaar wordt verwezen naar het overzicht 'verloop reserves en voorzieningen 2013' op blz. 117.

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90008	Pensioenverplichting politieke ambtsdragers	€ 2.212.361
Ingesteld ten behoeve van de (toekomstige) verplichting tot uitbetaling van pensioengelden aan wethouders c.q. gewezen wethouders en de eventuele overdracht van pensioenen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
97026	Sanering trottoir Julianalaan Vaassen	€ 16.187
De voorziening is ingesteld om de lasten te dekken van de sanering van het trottoir Julianalaan.		

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90030	Onderhoud Streekarchief Epe	€ 75.643
Ingesteld t.b.v. egalisatie van de onregelmatig gespreide lasten voor het onderhoud van het streekarchief.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90050	Groot onderhoud gemeentehuis	€ 636.094
Egalisatie van de onregelmatig gespreide lasten van groot onderhoud van het gemeentehuis.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
90080	Opleidingsfonds	€ 86.368
Deze voorziening is een tijdelijk opleidingsfonds (overeenkomstig de cao voor 3 jaar). In de cao voor gemeenten is een bepaling opgenomen dat per medewerker gedurende drie jaar extra geld wordt beschikbaar gesteld voor loopbaanontwikkeling om daarmee de inzetbaarheid en arbeidsmarktpotentie van medewerkers te vergroten.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
91015	Onderhoud brandweergarage Vaassen	€ 20.751
Ingesteld t.b.v. egalisatie van de onregelmatig gespreide lasten voor het onderhoud van de brandweergarage Vaassen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
92010	Groot onderhoud wegen	€ 1.345.634
Ingesteld t.b.v. egalisatie van de onregelmatig gespreide uitgaven voor het onderhoud van de wegen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
92011	Groot onderhoud bruggen	€ 155.307
Ingesteld t.b.v. egalisatie van de onregelmatig gespreide uitgaven voor het onderhoud van de bruggen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
92109	Onderhoud openbare verlichting	€ 97.924
Ingesteld t.b.v. egalisatie van de onregelmatig gespreide uitgaven voor het onderhoud van de openbare verlichting.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
94015	Onderhoud scholen en gymlok. buitenzijde	€ 601.504
Ingesteld t.b.v. egalisatie van de onregelmatig gespreide lasten voor het onderhoud van de buitenzijde van scholen en gymnastieklokalen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
94019	Onderhoud binnenzijde gymlokalen	€ 105.202
Ingesteld t.b.v. egalisatie van de onregelmatig gespreide lasten voor het onderhoud van de binnenzijde gymlokalen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
95103	Onderhoud bibliotheekgebouwen	€ 82.613
Ingesteld t.b.v. egalisatie van onregelmatig gespreide onderhoudsuitgaven voor de bibliotheekgebouwen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96111	Stichting Werkplan	€ 4.016
Ingesteld in verband met de verplichting om het bij het opheffen van de stichting Werkplan overgebleven positieve saldo te besteden in overeenstemming met de statuten/doel van de stichting (het bieden van (on)betaald werk aan moeilijk bemiddelbare werklozen, het bevorderen van werkervaring, vorming en scholing van werknemers ter versterking van hun positie op de arbeidsmarkt en de doorstroming naar ander werk).		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96115	Onderhoud wijkgebouwen	€ 305.533
Ingesteld t.b.v. egalisatie van de onregelmatig gespreide lasten voor het onderhoud van de wijkgebouwen.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
96116	Onderhoud pand St. Crusiusweg 14	€ 57.234
Ingesteld t.b.v. egalisatie van de onregelmatig gespreide lasten voor het onderhoud van het gebouw.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
98104	Onderhoud Ossenstal	€ 35.039
Ingesteld t.b.v. egalisatie van de onregelmatig gespreide lasten voor het onderhoud van het gebouw.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
98105	Onderhoud Europalaan 48 Epe	€ 32.416
Ingesteld t.b.v. egalisatie van de onregelmatig gespreide lasten voor het onderhoud van het gebouw.		

Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
97004	Ontvangen afkoopsommen en rechten graven	€ 835.639
Opvangen van fluctuaties in het onderhoud van eigen graven; reserveren van de ontvangen rechten/afkoopsommen t.b.v. toekomstig onderhoud.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
97008	Vervanging afvalcontainers	€ 179.372
De voorziening is destijds ingesteld ten behoeve van de vervanging van de afvalcontainers. In verband met de voorschriften (BBV) is bij de nota Reserves en Voorzieningen (2005) besloten om de voorziening in 10 jaar te laten vrijvallen ten gunste van de afvalstoffenheffing (vanaf 2006).		

VASTE SCHULDEN MET EEN LOOPTIJD LANGER DAN ÉÉN JAAR

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	31-12-2013	31-12-2012
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen:		
<i>binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen</i>	454	567
<i>binnenlandse banken en overige financiële instellingen</i>	991	1.619
<i>binnenlandse bedrijven</i>		
<i>overige binnenlandse sectoren</i>		
<i>buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren</i>		
	1.445	2.186
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen		
Totaal	1.445	2.186

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2013:

	Saldo 31-12-2012	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2013
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen	2.186	-	741	1.445
Door derden belegde gelden				
Waarborgsommen				
Totaal	2.186	0	741	1.445

De totale rentelast voor het jaar 2013 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 94.538.

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	31-12-2013	31-12-2012
Schulden < 1 jaar	9.315	10.771
Overlopende passiva	3.000	2.997
Totaal	12.315	13.768

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31-12-2013	31-12-2012
Kasgeldleningen	4.500	5.000
Bank- en girosaldi	595	
Overige schulden	4.220	5.771
Totaal	9.315	10.771

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	31-12-2013	31-12-2012
Vooruit ontvangen bedragen overig	12	77
Vooruit ontvangen bedragen (overheidslichamen)	1.670	1.374
Nog te betalen bedragen	1.318	1.546
Totaal	3.000	2.997

Het verloop van de post Vooruit Ontvangen Bedragen (overheidslichamen) kan als volgt worden gespecificeerd:

Saldo 31-12-2012	1.374
Toevoegingen	2.312
Vrijgevallen bedragen	-2.016
Saldo 31-12-2013	1.670

Toelichting op de Vooruit Ontvangen Bedragen:

VOB	Saldo 31-12-2012	toevoeging	vrijval	saldo 31-12-2013
176351 GOA	44	322	309	57
176356 Participatiebudget	199	1.012	1.025	186
176358 I.S.V.	134			134
176362 Inburgering (oude vreemdelingenwet)	17		17	-
176365 Klimaataanpak eigen woning	116	282	213	185
176368 Volwasseneneducatie	91	150	10	231
176371 Herstructurering Marktwand Epe	254		101	153
176372 Herstr. Openb.gebHoutz.str./Kosterstr.	290		290	-
176373 LOG Beemte Vaassen	229		35	194
176374 Zwijnenkerend raster		70		70
176375 Herinrichting Marktplaats Epe		385		385
176376 Afval		7		7
176377 Ketensamenw. Multiprobl.huishoudens		24	4	20
176378 Project de Kanteling (regiocontract)		60	12	48
Totaal	1.374	2.312	2.016	1.670

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176351	Onderwijsachterstandenbeleid (GOA)	€ 56.704
Ingesteld t.b.v. het beschikbaar houden van middelen die van het rijk ontvangen zijn voor het uitvoeren van het (gemeentelijk) onderwijsachterstandenbeleid (GOA).		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176356	Participatiebudget	€ 185.756
In deze VOB wordt jaarlijks maximaal 25% van het Participatiebudget vanuit het rijk gereserveerd; het betreft middelen die niet zijn besteed en die beschikbaar worden gehouden voor participatie in de maatschappij door werk, inburgering en volwasseneneducatie.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176358	I.S.V.	€ 133.766

In de VOB zijn middelen gereserveerd die van de provincie zijn ontvangen ten behoeve van projecten in het kader van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176362	Inburgering (nalatenschap oude vreemdelingenwet)	€ 0

In de VOB worden de middelen beschikbaar gehouden die van het rijk ontvangen zijn en specifiek voor dit doel besteed moeten worden.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176365	Klimaataanpak eigen woning	€ 185.213

De VOB is ingesteld t.b.v. het beschikbaar houden van de middelen die worden ontvangen van de provincie in het kader van de subsidieregeling Vitaal Gelderland 2008 voor het project "Klimaataanpak eigen woningen Epe".

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176368	Volwasseneneducatie	€ 231.159

Ingesteld t.b.v. het beschikbaar houden van niet bestede middelen, die van het rijk zijn ontvangen voor volwasseneneducatie, t.b.v. besteding in een later jaar dan wel t.b.v. terugbetaling.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176371	Herstructurering Marktwand Epe	€ 153.736

Beschikbaar houden van middelen die ontvangen zijn van de projectontwikkelaar door de grondtransactie in het kader van de herstructurering van de Marktwand in Epe.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176372	Herstr. Openbaar gebied Houtzagerstraat/Kosterstraat	€ 0

Beschikbaar houden van middelen die ontvangen zijn van de projectontwikkelaar door de grondtransactie in het kader van de herstructurering openbaar gebied Houtzagerstraat/Kosterstraat Vaassen.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176373	LOG Beemte Vaassen	€ 194.246

Beschikbaar houden van middelen (voorschotten) die ontvangen zijn van de gemeente Apeldoorn in het kader van het project in het landbouwonwikkelingsgebied (LOG) Beemte Vaassen.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176374	Zwijnenkerend raster	€ 69.526

Beschikbaar houden van middelen (voorschotten) die ontvangen zijn van de provincie in het kader van de uitvoering van het project aanleg zwijnenkerend raster.

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176375	Herinrichting Marktplaats Epe	€ 384.788
Beschikbaar houden van middelen die ontvangen zijn van de provincie (regiocontract) in het kader van de herstructurering van het Marktplaats Epe.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176376	Afval	€ 7.500
Beschikbaar houden van middelen (voorschotten) die ontvangen zijn van de provincie in het kader van de uitvoering van projecten ondergrondse kunststofcontainers		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176377	Ketensamenwerking multiprobleem huishoudens	€ 19.700
Ingesteld t.b.v. het beschikbaar houden van niet bestede middelen, die van de provincie zijn ontvangen voor het project Ketensamenwerking multiprobleem huishoudens t.b.v. besteding in een later jaar dan wel t.b.v. terugbetaling.		

Nummer	Naam	Saldo 31-12-2013
176378	Project de Kanteling (regiocontract)	€ 47.905
Ingesteld t.b.v. het beschikbaar houden van niet bestede middelen, die van de provincie zijn ontvangen voor het project De Kanteling, t.b.v. besteding in een later jaar dan wel t.b.v. terugbetaling.		

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Aard/omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar
Volksgezondheid	p.m.	2,475	359	314
Volkshuisvesting A 100%	4.654	100	3.983	3.916
Volkshuisvesting B 50%	128.952	50	55.173	53.960
Totalen	133.606		59.515	58.190

In 2013 zijn geen bedragen betaald wegens de verleende borg- en garantstellingen.

LANGLOPENDE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen:

- a. diverse contracten:
 - apparatuur
 - liften/daken diverse gebouwen
 - schoonmaak diverse gebouwen
- b. personeel
 - voor de nog niet opgenomen vakantiedagen bestaat de verplichting aan de werknemers om alsnog betaald verlof te verlenen of extra salaris uit te betalen.
- c. overig
 - verkoop door de gemeente van onroerend goed met bijzondere bepaling (recht van de koper de koop te ontbinden).

Niet uit de balans blijkende bezittingen

Afvalverbrandingsinstallatie

In 1996 is in Wijster de GAVI (Geïntegreerde Afval Verwerkings Installatie) in gebruik genomen. Via de STIVAM is daaraan namens diverse gemeenten en samenwerkingsverbanden in totaal ruim € 28 miljoen bijgedragen aan het kapitaalfonds (commanditair kapitaal) waaruit de VAMIJ CV (de verbrandingsinstallatie afval Wijster) is gefinancierd. De inleg van Epe verliep destijds via het Samenwerkingsorgaan Oost Veluwe (SOV). De inbreng van kapitaal was een gevolg van de daarvoor gesloten overeenkomsten voor de verwerking van huishoudelijk afval en bedrijfsafval. De gemeenten die betrokken waren bij de STIVAM hebben begin 2008 ingestemd met een "Vaststellingsovereenkomst". In deze overeenkomst is de omzetting van het CV-kapitaal in VAMIJ CV geregeld in een renteloze lening aan Essent N.V. Het door Epe totale netto ingebrachte kapitaal bedraagt € 329.449. Er zijn geen indicaties dat er een belemmering is in de uitbetaling op 1 juli 2016.

Financiële analyse Programma 1: Opgroeien in Epe

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

90

Baten:	37
• De reserve jeugdgezondheidszorg bij Vérián was opgelopen tot meer dan 10% van het verleende subsidiebedrag. Bij vaststelling van de subsidie over 2012 is het meerdere boven het maximum van de reserve teruggevraagd.	21
• Door hogere uitgaven voor onderwijsachterstandsbeleid, met name vanwege gevolgde opleidingen door Koppel en KOM en doordat er inmiddels vier schakelklassen zijn, is ook de dekking uit de door het rijk ontvangen middelen hoger.	13
• Overige kleine verschillen	3

Financiële analyse Programma 2: Actief in Epe

<i>Bedragen * € 1.000,--</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Lasten	4.481	4.566	4.363
Baten	779	616	611

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

Lasten:	203
Om sportdeelname te bevorderen zijn met ingang van september 2013 buurtsportcoaches in dienst gekomen bij Stichting Koppel; omdat in 2013 niet alle beschikbare middelen zijn besteed, zijn deze conform het besluit bij de voortgangsrapportage gestort in een nieuwe reserve; dit voordeel in 2013 heeft daardoor geen invloed op het saldo van de jaarrekening.	101
Doordat er nauwelijks uitgaven zijn geweest voor frictiekosten in verband met de privatisering van de buitensportaccommodaties, behoefde de in de begroting opgenomen stelpost om knelpunten op dit punt te kunnen compenseren, niet te worden ingezet. Daarnaast zijn ten laste van het budget voor de tijdelijke regeling sportstimulering in 2013 nog geen uitgaven gedaan, omdat de aanvragen die tot en met december 2013 zijn gedaan pas in 2014 tot uitbetaling zullen leiden.	32
De uitgaven voor muziekonderwijs aan Cultuurplein Noord Veluwe kennen een overschrijding. De overschrijding, veroorzaakt door de vergoeding van frictiekosten in verband met de bezuinigingen, wordt gedekt uit reserve ombuigingsoperatie waardoor dit geen invloed heeft op het saldo van de jaarrekening.	- 29
Een voordeel bij de lasten van de Eper Gemeentewoning wordt veroorzaakt doordat er geen aanleiding was in 2013 om een budget voor onvoorziene uitgaven te gebruiken.	11
Voordeel uren en inzet van vacaturegelden: verwezen wordt naar bijlage 1 voor een totaalanalyse van de salariskosten.	146
Nadeel kapitaallasten: verwezen wordt naar bijlage 2 voor een totaalanalyse van de kapitaallasten.	- 80
Overige kleine verschillen	22
Baten:	-5
Overige kleine verschillen	- 5

Financiële analyse Programma 3: Zorg en opvang

<i>Bedragen * € 1.000,--</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Lasten	7.829	8.017	6.654
Baten	954	1.142	1.187

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

Lasten:	1.363
- De lasten voor huishoudelijke hulp vallen aanzienlijk lager uit dan begroot. Dit is onder andere veroorzaakt doordat er minder uren zijn afgenomen dan dat er geïndiceerd zijn. Ook door een lager uurtarief, reëlere indicatie van het aantal benodigde uren en doordat in veel gevallen huishoudelijke hulp zonder begeleiding volstaat, vallen de lasten lager uit. Met deze ontwikkelingen wordt tijdig ingespeeld op de invoering van de nieuwe wet (WMO), die naar verwachting in 2015 zal ingaan. Het voordeel is gestort in de reserve WMO, waar de middelen gereserveerd blijven conform het doel en voor het opvangen van risico's. - Op de stelpost WMO worden de middelen gereserveerd vanuit de decentralisatie-uitkering WMO waarvoor nog geen bestemming is op begrotingsbasis. Omdat deze middelen in 2013 niet zijn ingezet is een voordeel ontstaan. Dit voordeel is gestort in de reserve WMO. - Het aantal aanvragen voor woningaanpassingen, -verbouwingen en -voorzieningen lag in 2013 lager dan verwacht. Tegelijkertijd speelt het keukentafelgesprek een rol waarbij gestuurd wordt op eigen kracht en verantwoordelijkheid. De gemeente voert actief beleid op het minder toekennen van woningvoorzieningen, zoals het weghalen van drempels en bestraten, omdat dit gezien wordt als algemeen gebruikelijk. Daarnaast is een grote aantal aanvragen wel in behandeling genomen, maar omdat deze eerst in 2014 worden afgerond, komen de lasten in 2014. - Het aantal aanvragen voor een rolstoel was lager dan verwacht. Daarnaast hebben de rolstoelen een langere levensduur en vinden er meer herverstrekingen plaats. Hierdoor ontstaat een voordeel. - Omdat enkele instellingen die subsidie ontvangen van de gemeente, vooruitlopend op de bezuinigingen, al in 2013 minder subsidie hebben gevraagd, is een voordeel ontstaan. Daarnaast was een bedrag begroot voor ondersteuning van besturen van vrijwilligersorganisaties. Omdat hieraan op een andere wijze reeds invulling is gegeven, behoefde dit niet te worden besteed in 2013. In de begroting 2014 is dit bedrag structureel ingezet voor de dekking van de indexerings op de subsidies uit het activiteitenprogramma Sociale Agenda.	485 309 178 89 54

De financiële tegemoetkomingen voor vervoerskosten ten behoeve van een eigen auto of een taxikostenvergoeding op declaratiebasis zijn lager uitgevallen dan begroot. Er is in 2013 geen actief beleid door de gemeente gevoerd om de kosten af te laten nemen. Redenen kunnen de vergrijzing zijn (minder mensen met een auto) en/of de overstap naar het collectief vervoer (regiotaxi). Op termijn moet duidelijk worden of hier sprake is van een trend of eenmalige daling.	48
De kosten voor aanschaf- en aanpassing van scootmobielen, maar ook voor onderhoud, verzekering en reparatie vielen in 2013 lager uit dan begroot. Belangrijkste reden hiervoor is het keukentafelgesprek waarbij gestuurd wordt op eigen kracht en verantwoordelijkheid. Daarnaast vallen de lasten lager uit doordat scootmobielen kunnen worden hergebruikt.	30
Het aantal verreden Wmo-ritten en verreden Wmo-zones is in 2013 ten opzichte van 2012 toegenomen met respectievelijk 2,5% en 7%. Reden hiervoor is de vergrijzing en stijging van de eigen bijdrage vanuit de provincie voor de regiotaxi voor de ritten die niet onder de Wmo vallen. De aanbesteding in 2013 heeft er echter toe geleid dat de kosten (per saldo) juist lager zijn geworden waardoor er een voordeel is ontstaan ten opzichte van de begroting.	29
Er is in 2013 meer uitgegeven dan begroot aan inburgeringstrajecten. Dit komt doordat een deel van de gestarte trajecten in voorgaande jaren is doorgelopen in 2013. Hiertegenover staat een hogere bijdrage uit rijksmiddelen (zie onder de baten).	- 28
De middelen voor de uitvoering van de pakketmaatregel Awbz worden ingezet voor o.a. wijksteunpunten, buurtbemiddeling en dagverzorging ouderen. In 2013 is niet het gehele budget uitgegeven. Het voordeel wordt gestort in de reserve WMO om toekomstige risico's op te kunnen vangen.	23
Voor het project De Kanteling zijn de uitgaven in 2013 lager uitgevallen dan geraamd. Het project is in de loop van 2013 opgestart en zal verder worden uitgerold in 2014 en 2015. Omdat de uitgaven worden gedekt door inkomsten van de provincie, zijn ook de inkomsten lager. Per saldo heeft dit geen invloed op het jaarrekeningresultaat.	48
Voordeel uren en de inzet van vacaturegelden: verwezen wordt naar bijlage 1 voor een totaalanalyse van de salariskosten.	53
Voordeel kapitaallasten: verwezen wordt naar bijlage 2 voor een totaalanalyse van de kapitaallasten.	9
Overige kleine verschillen	36

Baten:	45
---------------	-----------

De inkomsten uit eigen bijdragen voor huishoudelijke hulp zijn in 2013 hoger dan begroot, terwijl de uitgaven voor de huishoudelijke hulp daalden. Reden hiervoor is dat het CAK bepaalt wat de eigen bijdrage is en dit int voor de gemeente. Meer klanten dan verwacht vielen in hogere inkomensgroepen waardoor de gemeente meer dan geraamd heeft ontvangen aan eigen bijdragen. Het voordeel is gestort in de reserve WMO.	77
Omdat de lasten van inburgeringstrajecten hoger uitvallen dan begroot doordat een aantal trajecten uit voorgaande jaren nog doorloopt, is ook de bijdrage uit rijksmiddelen hoger dan begroot.	28

• Omdat de uitgaven voor het project De Kanteling lager waren dan geraamd, is ook de bijdrage van de provincie lager. Dit heeft per saldo geen invloed op het saldo van de jaarrekening.	- 48
• De gemeente heeft geen rolstoelen verkocht in 2013 waardoor hierop geen inkomsten zijn ontvangen.	- 13
• Overige kleine verschillen	1

Financiële analyse Programma 4: Leefbaar en veilig

<i>Bedragen * € 1.000,--</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Lasten	2.082	2.614	2.495
Baten	26	644	749

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

Lasten:	119
Bij de uitgaven van de brandweer is het af te rekenen bedrag over 2012 niet geheel doorbetaald aan de veiligheidsregio NOG. Het deel dat betrekking heeft op huisvesting blijft bij de gemeente, omdat de huisvesting een verantwoordelijkheid van de gemeente is. Ook de voordelen op de huisvestingsbudgetten uit 2013 blijven bij de gemeente. Deze voordelen worden in het kader van de prestatieafpraak budgetfinanciering gestort in de reserve basisbrandweezorg en hebben daarom geen invloed op het saldo van de jaarrekening.	167
Een stelpost die is opgenomen in verband met de invoering van de nieuwe wet veiligheidsregio's behoefde niet te worden benut. Daarnaast kon een aantal preventieactiviteiten in samenwerking met externe partijen worden gerealiseerd waardoor de lasten lager zijn uitgevallen.	18
Nadeel uren en inzet van vacaturegelden: verwezen wordt naar bijlage 1 voor een totaalanalyse van de salariskosten.	- 93
Voordeel kapitaallasten: verwezen wordt naar bijlage 2 voor een totaalanalyse van de kapitaallasten.	25
Overige kleine verschillen	2
Baten:	105
Door de verkoop van een brandweervoertuig is een voordeel gerealiseerd. De opbrengst is in de reserve basisbrandweezorg gestort en heeft daarom geen invloed op het saldo van de jaarrekening. Daarnaast zijn diverse kosten van de brandweer in het kader van de regionalisering doorberekend aan de veiligheidsregio, waardoor een opbrengst is verantwoord.	51
In het kader van de regionalisering van de brandweer is een eenmalige vergoeding ontvangen van de veiligheidsregio ter compensatie van de hogere lasten van de aanvullende vergoedingsregeling voor de vrijwilligers. De vergoeding is in de reserve basisbrandweezorg gestort en heeft daarom geen invloed op het saldo van de jaarrekening.	45
Overige kleine verschillen	9

Financiële analyse Programma 5: Ruimte en wonen

<i>Bedragen * € 1.000,--</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Lasten	6.745	5.545	4.484
Baten	4.826	3.788	3.319

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

Lasten:	1.061
- De uitgaven voor bouwgrondexploitatie zijn achtergebleven bij de ramingen. Oorzaken zijn: • uitstel van verwerving en het bouwrijp en woonrijp maken van diverse complexen ten gevolge van stagnatie van de verkoop van bouwterreinen en vertraging in planologische procedures. • uitstel van door de gemeente aan te leggen openbare voorzieningen in door private partijen te ontwikkelen complexen in verband met stagnerende verkoop van woningen. Omdat het saldo van de bouwgrondexploitatie wordt verrekend met de reserve bouwgrondexploitatie, heeft dit geen invloed op het saldo van de jaarrekening.	752
Het geraamde budget voor planschadeclaims behoefde maar deels te worden aangesproken. Door de economische crisis zijn ook de uitgaven planont-wikkeling (o.a. advieskosten derden) lager dan de raming. Initiatiefnemers zijn voorzichtiger geworden waardoor planvorming langer duurt en ontwikkelingen moeilijker van de grond komen. De werkzaamheden voor actualisatie van de bestemmingsplannen buitengebied en centra Epe en Vaassen lopen door in 2014, een deel van het resterende budget is overgeheveld naar 2014.	56
Voordeel uren en inzet van vacaturegelden: verwezen wordt naar bijlage 1 voor een totaalanalyse van de salariskosten.	153
Voordeel kapitaallasten: verwezen wordt naar bijlage 2 voor een totaalanalyse van de kapitaallasten.	105
Overige kleine verschillen	- 5

Baten:	- 469
- De inkomsten uit grondverkoop zijn achtergebleven bij de ramingen. Oorzaak zijn (nog) niet gerealiseerde grondverkoop (bedrijventerrein Kweekweg, Oene-West, Kouwenaarschool, Warande) ten gevolge van vertraging in de planontwikkeling en de economische crisis, waaronder de crisis op de vastgoedmarktmarkt. Het saldo van de bouwgrondexploitatie wordt verrekend met de reserve bouwgrondexploitatie en heeft daardoor geen invloed op het saldo van de jaarrekening. - De inkomsten uit bouwleges, voor met name de 'reguliere aanvragen', waren lager dan begroot, voornamelijk als gevolg van de huidige economische situatie. - Er zijn minder inkomsten gerealiseerd dan geraamd voor betaalde postzegel-plannen. Dit is met name veroorzaakt doordat er minder initiatieven zijn, vanwege de economische crisis, de voorbereidingstijd van projecten meer tijd in beslag neemt en sommige projecten geen doorgang vinden. - Het uitzetten van middelen (bij de SVN) ten behoeve van het verstrekken van startersleningen, heeft een rente-inkomst opgeleverd die niet was geraamd. - Overige kleine verschillen	- 402 -54 - 34 24 - 3

Financiële analyse Programma 6: Epe op orde

<i>Bedragen * € 1.000,--</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Lasten	6.655	6.991	6.613
Baten	1.025	1.112	1.299

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

Lasten:		378
In 2013 is een plan uitgewerkt voor de aanwending van het eenmalige beschikbare budget voor de uitvoering van het groenstructuurplan voor 2014 t/m 2017. Hierdoor zijn er in 2013 geen uitvoeringskosten gemaakt wat leidt tot een voordeel op dit programma. Dit voordeel is gestort in een reserve zodat de uitvoeringsmiddelen in de komende jaren gebruikt kunnen worden.	50	
Binnen het civiele project Enkweg is de aanwezige en technisch afgeschreven openbare verlichting vervangen. De kosten hiervan worden gedekt uit de reserve vervanging openbare verlichting.	-45	
In 2013 zijn het beleidsplan bruggen en het beleidsplan wegen opgesteld. Doordat dit deels uitgevoerd kon worden met eigen medewerkers zijn de kosten lager uitgekomen dan begroot.	30	
Door het inzetten van een medewerker bij Felua in het kader van een leer werktraject en de verrekening hiervan met de Felua voor diverse uitgevoerde werkzaamheden is een voordeel ontstaan.	24	
Het uitgegeven bedrag voor verleende gemeentelijke monumentensubsidies is afhankelijk van het aantal en soort aanvragen. Het aantal aangevraagde subsidies was in 2013 lager, waardoor het budget niet volledig is benut.	23	
Als gevolg van stormschade, het vervangen van een geluidsinstallatie ten behoeve van een begraafplaats en herstelkosten van graven zijn de kosten voor het onderhoud van de begraafplaatsen hoger uitgevallen dan begroot. De overschrijding wordt gedekt uit de begraafrechten.	- 21	
De kosten voor het schoonhouden van waterwegen en duikers en het verwerken van het afval daaruit, zijn in de begroting gebaseerd op een gemiddeld tonnage en jaarlijkse kosten. De werkelijke kosten wijken hiervan af door de beheerscyclus en weersinvloeden. Dit leidt dit jaar tot een voordeel.	18	
Als gevolg van storm zijn er extra opruimwerkzaamheden noodzakelijk geweest in de openbare ruimte. Dit heeft tot een nadeel geleid.	- 15	
Door een lekkage in de fonteinbak bij één van de kunstwerken in de openbare ruimte is er meer water verbruikt dan begroot. Dit heeft tot een nadeel geleid.	- 13	

• Voordeel uren en inzet van vacaturegelden: verwezen wordt naar bijlage 1 voor een totaalanalyse van de salariskosten.	159
• Voordeel kapitaallasten: verwezen wordt naar bijlage 2 voor een totaalanalyse van de kapitaallasten.	165
• Overige kleine verschillen	3

Baten:	187
---------------	------------

• De strategie van het bosbeheer van de gemeente Epe is erop gericht om hout te telen van topkwaliteit, gecombineerd met een hogere natuur- en belevingswaarde van het bos. Hiertoe worden 20 kwalitatief hoogwaardige, super vitale bomen per hectare tijdig vrijgezet waarbij omringende bomen worden gedund. Hierdoor komt tijdelijk meer dunningshout vrij waardoor de inkomsten hoger zijn dan begroot.	101
• In 2013 is er minder gebruik gemaakt van velening van grafrechten. Hierdoor is de opbrengst lager uitgekomen dan begroot.	- 20
• In 2013 is een nieuw beleidsplan bruggen vastgesteld. Door gewijzigde systematieken kan een deel van de opgebouwde voorziening vrijvallen. Hierdoor ontstaat eenmalig een voordeel.	19
• In 2013 is een subsidie ontvangen voor een reeds vorig jaar uitgevoerde reconstructie en groot onderhoud van een fietspad en de aanleg van fiestsuggestiestroken. Verder is in 2013 subsidie terugbetaald in het kader van de uitvoering van een wijkverkeersplan omdat er minder kosten in het project gemaakt waren dan waarop de subsidie was aangevraagd. Ook is er in het kader van het maken van werk met werk (projecten combineren met regulier gepland onderhoud) een voordeel ontstaan. Deze bedragen zijn verrekend met de voorziening groot onderhoud wegen en reeds daartoe ingezette reserves.	54
• In de eerste maanden van 2013 heeft tot april gladheidbestrijding plaatsgevonden. Een deel van de kosten wordt doorbelast aan de gemeente Wijhe/Olst (Welsum) en de provincie. Hierdoor ontstaat er een voordeel.	14
• Met ingang van 2013 wordt de subsidie voor gemeentelijke monumenten niet meer door de provincie rechtstreeks uitbetaald aan aanvragers, maar ontvangt de gemeente een provinciale bijdrage. Deze bijdrage is in 2013 ontvangen en is gestort in de reserve en daarmee gereserveerd voor subsidieverstrekking.	12
• Overige kleine verschillen	7

Financiële analyse Programma 7: Duurzaamheid

<i>Bedragen * € 1.000,--</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Lasten	6.218	7.614	7.062
Baten	6.402	7.063	7.180

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

Laasten:	552
Het budget voor de uitvoering van de subsidieregeling klimaataanpak eigen woningen is in 2013 niet volledig benut. Hierdoor ontstaat een voordeel in de uitgaven. Echter doordat de uitgaven verrekend worden met een door de gemeente ontvangen subsidie heeft dit geen effect op het saldo van de jaarrekening. Daarnaast zijn de uitgaven voor uitvoering van het duurzaamheidsprofiel lager. Dit resulteert in een lagere onttrekking aan de reserve cofinanciering.	59
Door hogere energiekosten, het herstel van breuken in het rioolstelsel en herstellen van verstoppingen als gevolg van wortelgroei in rioolgangen is er voor het beheer en onderhoud van riolering meer uitgegeven dan begroot. Daartegenover was het begrote onderhoud voor de in 2013 aangelegde bergbezinkvoorziening niet nodig waardoor minder uitgegeven is dan begroot. Door de verrekening met de reserve rioolheffing heeft dit geen effect op het saldo van de jaarrekening.	- 50
In het gemeentelijke rioleringsplan is jaarlijks ruimte opgenomen om kleine (beleids)onderzoeken te doen. In 2013 zijn dergelijke onderzoeken niet uitgevoerd waardoor een voordeel ontstaat. Door verrekening met de reserve rioolheffing heeft dit geen effect op het saldo.	38
In 2013 is een afkoppelpject voor hemelwater afgerond. De financiële afwikkeling daarvan met de reserve rioolheffing was vorig jaar begroot. Doordat de werkzaamheden vorig jaar nog niet afgerond waren heeft de financiële afronding dit jaar plaatsgevonden. Het in 2013 ontstane (boekhoudkundige) nadeel wordt conform het oorspronkelijke plan ten laste van de reserve rioolheffing gebracht. Hierdoor heeft dit geen effect op het saldo.	- 36
Doordat de onvoorziene kosten voor de opstart van de OVIJ (kosten sociaal plan, eenmalige overgangskosten, incidentele tegenvallers van de OVIJ, etc.) lager uitvallen dan begroot is een voordeel ontstaan.	20
Een eenmalig in 2013 beschikbaar budget voor een project digitalisering van bodemkwaliteitsgegevens is niet benut omdat het project niet is doorgegaan. Dit leidt tot een voordeel.	13

• Door een meevallende afrekening van de verwerkingskosten van afval vallen de kosten lager uit dan begroot. Dit voordeel wordt verrekend met de afvalstoffenheffing waardoor dit per saldo geen effect heeft op het saldo van de jaarrekening.	9
• Doordat er minder meldingen van overlast als gevolg van ongedierte zijn ontvangen in 2013, ontstaat er een voordeel.	6
• Voordeel uren en inzet van vacaturegelden: verwezen wordt naar bijlage 1 voor een totaalanalyse van de salariskosten.	331
• Voordeel kapitaallasten: verwezen wordt naar bijlage 2 voor een totaalanalyse van de kapitaallasten.	155
• overige kleine verschillen	7
Baten:	117
• Door een meevallende afrekening voor de vergoeding van de inzameling van verpakkingsmaterialen uit dit jaar en voorgaande jaren is er een voordeel ontstaan. Dit voordeel wordt verrekend met de reserve afvalstoffenheffing en heeft daarmee geen effect op het saldo van de jaarrekening.	61
• Het budget voor de uitvoering van de subsidieregeling klimaataanpak eigen woningen is in 2013 niet volledig benut. Hierdoor ontstaat er een voordeel in de uitgaven. De uitgaven worden gedekt door de subsidie die de gemeente ontvangt voor de uitvoering van deze regeling. Daarom zijn ook de baten in 2013 lager. Dit heeft geen effect op het saldo van de jaarrekening.	- 45
• Doordat de jaarrekening 2013 van het eerste jaar van de OVIJ positief uitvalt en de OVIJ naast de maximale reservering de overschotten terugbetaalt aan de deelnemende gemeenten, ontvangt Epe een bedrag terug over 2013. Dit is o.a. veroorzaakt door niet ingezette opleidingen, niet ingevulde vacatures en doordat in de opstartfase geen extra activiteiten zijn ontplooid.	88
• Voor de afvalstoffenheffing zijn in 2013 nieuwe objecten toegevoegd. Dit leidt tot meer inkomsten die verrekend worden met de reserve afvalstoffenheffing.	11
• Overige kleine verschillen	2

Financiële analyse Programma 8: Toezicht en handhaving

<i>Bedragen * € 1.000,--</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Lasten	1.790	1.702	1.098
Baten	101	101	191

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

Lasten:	604
- Voordeel uren en inzet van vacaturegelden: verwezen wordt naar bijlage 1 voor een totaalanalyse van de salariskosten. - Overige kleine verschillen	607 - 3
Baten:	90
- Het bedrag aan verbeurde bouwleges is opnieuw hoger dan vooraf ingeschat door o.a. onrechtmatige bewoning van recreatiewoningen. Of de verbeurde dwangsommen ook daadwerkelijk kunnen worden geïncasseerd is echter niet duidelijk. Vaak is een deel van de verbeurde dwangsommen oninbaar. Vooralsnog wordt er een voordeel opgenomen. - Overige kleine verschillen	85 5

Financiële analyse Programma 9: Bedrijvigheid

<i>Bedragen * € 1.000,--</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Lasten	682	896	875
Baten	77	183	466

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

Lasten:	21
In het stimuleringsbudget recreatie en toerisme is nog geen gebruik gemaakt van de middelen voor de nieuwe organisatie voor promotie, marketing en informatievoorziening, dit gaat in 2014 gebeuren.	25
Bij de schoomaakkosten voor de weekmarkt is een eenmalige meevaller gerealiseerd als gevolg van een afrekening van btw over de jaren 2008-2012.	28
De uitgaven voor de reconstructie van een fietspad (Van Manenspad) zijn 'netto' geraamd (verminderd met subsidie). De boeking van de werkelijke uitgaven en inkomsten gebeurt echter (op grond van de voorschriften) 'bruto', hierdoor ontstaan hogere uitgaven, welke worden gedekt uit de subsidie die is verantwoord onder de baten. Hierdoor heeft deze post geen invloed op het saldo van de jaarrekening.	- 75
Nadeel uren en inzet van vacaturegelden: verwezen wordt naar bijlage 1 voor een totaalanalyse van de salariskosten.	- 8
Voordeel kapitaallasten: verwezen wordt naar bijlage 2 voor een totaalanalyse van de kapitaallasten.	51
Baten:	283
Voor de reconstructie van een fietspad (Van Manenspad) is een provinciale subsidie ontvangen. Omdat deze inkomsten onder de baten moeten worden verantwoord, ontstaan hogere baten dan geraamd. Voor zover de subsidie hoger is dan de uitgaven, wordt dit gestort in de reserve fietspaden RGV. Hierdoor heeft deze post geen invloed op het saldo van de jaarrekening.	265
Overige kleine verschillen	18

Financiële analyse Programma 10: Weer aan het werk

<i>Bedragen * € 1.000,--</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Lasten	13.789	14.362	14.834
Baten	11.192	11.345	11.966

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

Lasten:	- 472
- Door de aanhoudende economische crisis is het aantal uitkeringsgerechtigden WWB, IOAW, IOAZ en BBZ in 2013 gestegen met circa 12%. Hiertegenover staat een hogere rijksbijdrage, zie de baten. - In 2013 is van het rijk voor de compensatie van de stijging van werkgeverslasten een aanvullende uitkering uit de WSW ontvangen. Daarnaast is een bonus over 2011 ontvangen. Conform de prestatieafspraken zijn de ontvangsten overgemaakt aan de Felua-groep die de WSW uitvoert. Dit leidt tot hogere lasten maar verloopt budgettair neutraal, zie onder de baten. - Op dit programma worden de lasten van participatie en re-integratie begroot. Een deel van de kosten, namelijk ureninzet, vindt echter plaats op programma 11 (kostenplaatsen), waardoor er op dit programma een voordeel ontstaat. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit rijksmiddelen op dit programma, zie onder de baten. - Vanuit het rijk worden structureel extra middelen ontvangen voor de bijzondere bijstand van kwetsbare groepen, de aanpassing van de norm voor kwijtschelding en bijzondere bijstand i.v.m. kinderopvang, de normering van lokaal inkomensbeleid en het tegengaan van fraude. Van dit budget is in 2013 niet alles ingezet omdat de meeste kosten binnen het reguliere budget konden worden opgevangen. Het voordeel is gestort in de reserve minimabeleid om toekomstige risico's en eenmalige kosten op te kunnen vangen. - Ondanks de diverse inspanningen is het bestand van schuldhelpverlening hoger gebleven dan gehoopt door de aanhoudende economische crisis. Dit leidt tot een nadeel. - Nadeel uren en de inzet van vacaturegelden: verwezen wordt naar bijlage 1 voor een totaalanalyse van de salariskosten. - Overige kleine verschillen	- 413 - 100 96 67 - 42 - 78 - 2

Baten:	621
De rijksbijdrage BUIG (Bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten) is door het aanhouden van de economische crisis en de landelijke stijgingen van het aantal uitkeringsgerechtigden naar boven bijgesteld.	471
De inkomsten uit terugvorderingen en aflossingen van leningen door uitkeringsgerechtigden zijn gestegen. Dit is met name veroorzaakt door enkele grote aflossingen van leningen door zelfstandigen.	161
Tegenover de uitgaven aan participatie en re-integratie staan middelen die van het rijk worden ontvangen. Een deel van de uitgaven vindt plaats op programma 11 (inzet uren via de kostenplaatsen), waaraan ook een deel van de rijksmiddelen wordt toegerekend. Daardoor valt de toerekening van middelen van het rijk op dit programma lager uit.	- 117
Voor de compensatie van de werkgeverslasten WSW zijn extra middelen van het rijk ontvangen. Daarnaast is een bonus over 2011 uitgekeerd in 2013. De extra baten zijn overgemaakt aan de Felua-groep (zie de lasten).	100
Overige kleine verschillen	6

Financiële analyse Programma 11: Bestuur en organisatie

<i>Bedragen * € 1.000,--</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Lasten	4.254	3.941	6.121
Baten	613	614	734

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

Lasten:	- 2.180
- In de begroting waren diverse stelposten opgenomen. Van de onderwerpen waar deze stelposten betrekking op hebben, zijn de uitgaven als regel verantwoord op andere producten c.q. programma's. De belangrijkste stelposten zijn: - In het eerste jaar dat een investering wordt verantwoord, worden nog niet de volledige kapitaallasten geboekt. Het verwachte voordeel hiervan is in de voortgangsrapportage geraamd en is betrokken bij de analyse van de kapitaallasten; het voordeel komt tot uitdrukking over alle programma's heen. - Stelpost in verband met verwachte lagere loonkosten: de realisatie van deze post komt tot uitdrukking in de personeelskosten over de programma's heen. - Stelpost in verband met verwachte lagere prijsindex: de realisatie van deze post komt tot uitdrukking in de uitgaven aan derden over de programma 's heen. - Stelpost lagere kapitaallasten in verband met afschrijving investeringen maatschappelijk nut: de realisatie van deze stelpost vindt plaats door eenmalige afschrijving van geplande investeringen in de komende jaren; - Stelpost in verband met beperking toerekening apparaatskosten aan grondbedrijf en investeringswerken: realisatie van deze post vindt plaats doordat er in 2013 minder uren zijn toegerekend aan grondbedrijf en investeringen. De realisatie bedraagt € 198.000. De nadelen op dit programma worden gecompenseerd door voordelen op deze posten, die verspreid over de programma's, zijn verantwoord. Het betreft bestaand beleid. - Van de stelpost voor schades die onder het eigen risico vallen en schades die niet onder de verzekeringsdekking vallen c.q. onverzekerbaar zijn, is de besteding verantwoord op programma 1 (€ 18.000). Per saldo ontstaat een voordeel van 37.000.	- 1.127 55

- Nadeel uren, voormalig personeel en de inzet van vacaturegelden: verwezen wordt naar bijlage 1 (totaalanalyse van de salariskosten). Het saldo van de kostenplaatsen is betrokken bij de analyse van kapitaallasten en personeelskosten (bijlage 1 en 2). Per saldo heeft dit geen invloed op het saldo van de jaarrekening. Daarnaast doen zich op de kostenplaatsen de volgende verschillen voor: - automatisering (met name t.b.v. RUD) € 70.000 (in reserve Wabo gestort) - storting in voorziening opleidingen € -86.000 (i.p.v. storting reserve) - repro € 12.000 - kantoorbenodigdheden € 21.000 - salarisadministratie € -32.000 - Overige kleine verschillen	- 1.110 2
--	-------------------------

Baten:	120
- Er zijn meer rijbewijzen, reisdocumenten en verstrekkingen GBA afgegeven dan voorzien. - Het saldo van de kostenplaatsen is betrokken bij de analyse van kapitaallasten en personeelskosten (bijlage 1 en 2). Per saldo heeft dit geen invloed op het saldo van de jaarrekening. - Overige kleine verschillen	48 3 69

Financiële analyse Programma 12: Algemene dekkingsmiddelen

<i>Bedragen * € 1.000,--</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Lasten	375	376	421
Baten	34.766	34.443	34.928

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

Lasten:	- 45
- De post onvoorzien behoefde in 2013 niet te worden ingezet. - Nadeel uren en inzet van vacaturegelden: verwezen wordt naar bijlage 1 voor een totaalanalyse van de salariskosten. - Om de voorziening voor oninbare debiteuren op het benodigde niveau te brengen is een hogere toevoeging nodig dan was voorzien. - Overige kleine verschillen	72 - 48 - 48 - 21
Baten:	485
- De bespaarde rente over de eigen financieringsmiddelen valt hoger uit dan geraamd omdat het saldo eigen financieringsmiddelen hoger was dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. Omdat de bespaarde rente wordt toegevoegd aan de reserves heeft dit geen invloed op het saldo van de jaarrekening. - De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2013. Het verschil met de werkelijk ontvangen uitkering betreffen mutaties als gevolg van de september- en decembercirculaire. De belangrijkste mutatie is het gevolg van het herfstakkoord, waarbij het rijk in 2013 extra middelen beschikbaar stelde voor onderwijs. Dit leidt tot extra middelen in het gemeentefonds ('samen trap op'). - De WOZ-waarden van met name niet-woningen zijn hoger dan geraamd als gevolg van onder meer een toename van het aantal objecten (o.a. aan de Meent). Dit leidt tot een hogere OZB-opbrengst. - De dividend opbrengst van de BNG is hoger dan begroot, de begroting is gebaseerd op een gemiddelde van drie jaren. - Er zijn meer overnachtingen gerealiseerd dan verwacht. Dit leidt tot hogere opbrengst toeristenbelasting. - Door hogere grondslagen (waarde) is de opbrengst forensenbelasting hoger dan geraamd. - Overige kleine verschillen	227 106 89 17 13 12 21

Financiële analyse Resultaatbestemming

<i>Bedragen * € 1.000,--</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Lasten	3.721	5.142	8.312
Baten	3.493	6.381	6.413

*Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2013 na wijziging:
(min is nadeel / plus is voordeel)*

Onder de 'resultaatbestemming' wordt weergegeven welke stortingen en onttrekkingen aan reserves zijn gedaan in de jaarrekening. Het betreffen stortingen en onttrekkingen die zijn opgenomen in de begroting of het gevolg zijn van bestaand beleid. In onderstaande analyse worden de grotere afwijkingen tussen de begrote en werkelijke stortingen en onttrekkingen vermeld. Met het vaststellen van de jaarstukken gaat de gemeenteraad akkoord met de afwijkingen in de stortingen en onttrekkingen.

Lasten (toevoegingen aan reserves):	- 3.170
In 2013 is het deel van de geraamde uitgaven voor buurtsportcoaches (combinatiefuncties stimuleren sportdeelname en gezonde leefstijl) dat niet is uitgegeven, conform de voortgangsrapportage 2013 toegevoegd aan de reserve buurtsportcoaches (zie ook programma 2).	- 101
De storting in de nieuwe reserve accommodaties 2 is lager omdat in de reserve waaruit de dekking zou komen (eenmalige middelen) minder ruimte aanwezig is dan aanvankelijk berekend. Als bij de begrotingsbehandeling 2015-2018 opnieuw eenmalige middelen beschikbaar zijn kan de toevoeging worden aangevuld tot het beoogde bedrag.	64
Bij de uitvoering van de WMO wordt er op begrotingsbasis van uitgegaan dat de uitkering van het rijk dekkend is voor alle uitgaven. In 2013 waren de uitgaven lager dan begroot. Het deel van het budget dat niet is uitgegeven, is conform de bestaande gedragslijn in de reserve WMO gestort. De lagere uitgaven zijn voornamelijk ontstaan doordat door de 'kanteling' er aanzienlijk is bespaard op huishoudelijke verzorging (scherpe tarieven, reële indicatie en minder 'begeleiding').	- 940
Bij de uitgaven van de brandweer zijn de incidentele voordelen die zijn ontstaan op de huisvestingsbudgetten 2012 en 2013 in het kader van de prestatieafpraak budgetfinanciering gestort in de reserve basisbrandwe verzorg. Daarnaast zijn de opbrengst van de verkoop van een brandweervoertuig en een ontvangen eenmalige vergoeding ter compensatie van de hogere lasten van de vergoedingsregeling voor de vrijwilligers gestort in de reserve. De middelen in de reserve kunnen worden ingezet in het kader van de bedrijfsvoering van de brandweer.	- 267
Winsten op diverse complexen van de bouwgrondexploitatie zijn gestort in de reserve bouwgrondexploitatie. Deze winsten waren niet op voorhand geraamd. Daarnaast is bij de berekening van de noodzakelijke hoogte van de reserve vastgesteld dat de reserve, gelet op de huidige risico's, moet worden aangevuld met € 297.000.	- 864

• In 2013 is een subsidie van de provincie ontvangen over een in het verleden uitgevoerde investering in fietspaden. Omdat de uitgaven eerder waren gedekt uit de reserve Duurzaam Veilig, wordt het ontvangen subsidie nu alsnog gestort in de reserve.	- 66
• Voor de reconstructie van enkele fietspaden zijn subsidies ontvangen, die aanvankelijk niet waren geraamd. Omdat deze reconstructies destijds zijn gedekt uit een reserve, worden deze extra subsidies, naast subsidies voor recent uitgevoerde reconstructies, gestort in de reserve fietspaden RGV.	- 255
• Op het in de begroting 2013 opgenomen incidentele budget van € 50.000 voor de uitvoering van het groenstructuurplan zijn nog geen uitgaven gedaan. Om het budget beschikbaar te houden en in te kunnen spelen op wensen van burgers rond groenbeplanting in de buurt, is dit bedrag gestort in een reserve waaruit de initiatieven voor de komende jaren gefinancierd kunnen worden.	- 50
• In 2013 was de opbrengst rioolheffing hoger dan de verhaalbare lasten. De meeropbrengst is conform de bestaande gedragslijn toegevoegd aan de reserve egalisatie rioolheffing. Via inzet van de reserve in volgende jaren komt dit weer ten goede van de burger (ten gunste van de rioolheffing). Door een hogere dan verwachte beginstand van de reserve is ook de rentetoevoeging aan de reserve hoger dan de raming.	- 80
• Door meevallende lasten (o.a. contract Circulus en minder uren besteed aan handhaving) en hogere baten (gedeeltelijke aflossing van de achtergestelde lening Circulus en meer vergoeding inzameling Nedvang) is er een exploitatie-overschot op de inzameling van afval. Het overschot is toegevoegd aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing en komt door inzet van de reserve in volgende jaren weer ten goede van de burger (ten gunste van de afvalstoffenheffing).	- 131
• De in het kader van de Wabo geplande aanschaf van een backofficepakket ten behoeve van de digitalisering van de stukkenstromen van vergunningverlening en handhaving is nog niet gerealiseerd. Naast het incidenteel beschikbare bedrag zijn ook de geraamde middelen voor het onderhoud van het systeem eenmalig gestort in de reserve Wabo, zodat deze beschikbaar blijven voor onvoorziene kosten met betrekking tot de aanschaf van het backofficepakket.	- 60
• Met ingang van 2013 is de wetgeving BBZ (gevestigde ondernemers) veranderd. Het rijk houdt in de afrekening met de gemeente jaarlijks rekening met een genormeerd bedrag voor inkomsten. De inkomsten die daarboven worden ontvangen, worden gereserveerd in de reserve middelen BUIG, om tekorten in de toekomst te kunnen opvangen.	- 32
• In 2013 is per saldo een voordeel ontstaan op het budget voor de uitvoering van het minimabeleid. Dit voordeel is gereserveerd (reserve minimabeleid) om de risico's in de uitvoering van het minimabeleid in de toekomst op te kunnen vangen.	- 69
• De storting in de reserve extra afschrijving investeringen met maatschappelijk nut valt hoger uit doordat de berekening gebaseerd is op de hoogte (aan het begin van het jaar) van de reserves en voorzieningen. De beginstand van de reserves en voorzieningen was hoger dan waarvan in de raming was uitgegaan.	- 244
• In de begroting 2013 was besloten tot instelling van een opleidingsfonds (reserve). Omdat het BBV, gelet op de verplichting vanuit de CAO, vereist dat hiervoor een voorziening wordt opgenomen, is een voorziening gevormd	100

(zie programma 11). Als gevolg hiervan is geen storting in de reserve gedaan.	
• Ontvangen vergoedingen (veelal van nutsbedrijven) voor (toekomstig) herstel van schade worden gestort in de reserve herstel schade nutsbedrijven. De vergoedingen vallen in 2013 hoger uit dan de raming.	- 33
• Kleine verschillen per saldo	- 142
Baten (onttrekkingen aan reserves):	32
• In de reserve accommodaties is minder ruimte aanwezig is dan aanvankelijk berekend. Hierdoor is de beoogde onttrekking aan de reserve, ten behoeve van de storting in de nieuwe reserve accommodaties 2 lager. Dit werkt door in de lagere storting in de reserve accommodaties 2.	- 64
• Verliezen op enkele complexen van de bouwgrondexploitatie zijn gedekt door een onttrekking aan de reserve bouwgrondexploitatie. Deze verliezen waren niet op voorhand geraamd.	396
• In 2013 heeft een onttrekking plaatsgevonden aan de reserve vervanging openbare verlichting voor de uitgaven van de vervanging van openbare verlichting binnen het project Enkweg. Deze uitgaven zijn in de loop van het project gecombineerd met de rioleringswerkzaamheden, waardoor deze doelmatig konden worden uitgevoerd en waardoor overlast voor burgers kon worden beperkt.	48
• In 2013 moest een teveel ontvangen subsidie worden terugbetaald omdat er minder kosten zijn gemaakt. Deze terugbetaling is gedekt uit de reserve duurzaam veilig, waardoor de onttrekking hoger is dan geraamd.	48
• In het kader van de interne financiering en ter versterking van de solvabiliteitspositie (eigen vermogen) is een (achtergestelde) lening verstrekt aan Circulus. Hier tegenover staat een reserve. Afhankelijk van het resultaat van Circulus vindt aflossing van de lening plaats. Evenredig met een aflossing in 2013 is de hoogte van de reserve eveneens verlaagd door een onttrekking. Omdat de reserve destijds gevormd is ten laste van de afvalstoffenheffing, is het afgeloste bedrag gestort in de reserve egalisatie afvalstoffenheffing.	42
• In de begroting werd uitgegaan van een onttrekking aan de reserve egalisatie rioolheffing omdat de inkomsten uit de heffing lager werden geraamd dan de verhaalbare lasten. In werkelijkheid blijkt dat de verhaalbare lasten lager zijn dan de heffing. Hierdoor is in plaats van een onttrekking aan de reserve een storting in de reserve gedaan.	- 47
• Omdat het saldo van uitgaven en rijksbijdrage in het kader van de Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten (BUIG) gunstiger is uitgekomen dan waarmee in de begroting rekening was gehouden, is de onttrekking aan de reserve BUIG lager dan de raming.	- 192
• Omdat zowel de incidentele als structurele uitgaven met betrekking tot ICT lager waren dan geraamd, is ook de dekking uit de reserve ICT lager.	- 310
• Omdat een deel van de uitgaven van een investering (die ten laste van de reserve cofinanciering zouden worden gebracht) in 2012 is geactiveerd en wordt afgeschreven, valt dit deel van de reserve cofinanciering vrij. Het bedrag is toegevoegd aan de reserve extra afschrijving investeringen maatschappelijk nut.	55

Daarnaast zijn de uitgaven in verband met het duurzaamheidsprofiel lager, waardoor de onttrekking aan de reserve cofinanciering lager is.

• In verband met de bezuinigingsoperatie worden door enkele instellingen frictiekosten gemaakt, welke worden gedekt uit de reserve ombuigingsoperatie. Voor een deel waren deze kosten en de dekking niet in de ramingen opgenomen en resulteren daarom in een hogere onttrekking aan de reserve. Deze uitgaven waren overigens wel opgenomen in de planning van de reserve.	31
• Kleine verschillen per saldo	25

Overzicht van algemene dekkingsmiddelen

In onderstaande tabel treft u het overzicht aan van de algemene dekkingsmiddelen. Deze inkomsten kenmerken zich door hun vrije bestedingsdoel. De grootste zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds (€ 27,2 mln.) en de onroerende zaakbelasting (€ 4,5 mln.). Voor de analyse van de belangrijkste verschillen wordt verwezen naar de Financiële analyse Programma 12.

Onderwerp <i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroting 2013	Begroting 2013 <i>na wijziging</i>	Rekening 2013
Lokale heffingen: <i>(waarvan bestedingen niet gebonden zijn)</i>			
Onroerende zaakbelasting	4.404	4.489	4.530
Hondenbelasting	88	88	93
Precariobelasting	35	35	38
Forensenbelasting	239	249	256
Toeristenbelasting	635	635	648
Opbrengst algemeen	43	43	45
Subtotaal lokale heffingen	5.445	5.539	5.611
Algemene uitkering	27.604	27.164	27.270
Dividend uitkeringen	156	156	172
Saldo financieringsfunctie	-561	-872	-28
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.818	2.129	1.481
Totaal algemene dekkingsmiddelen	34.463	34.117	34.507

De in het bovenstaande overzicht vermelde bedragen zijn netto bedragen. Dit houdt in dat op de verkregen baten de daarop betrekking hebben kosten (zoals interne uren en invorderingskosten) in mindering zijn gebracht. Verschillen in optelling ontstaan door afronding.

Toelichting:

Lokale heffingen

Voor meer informatie over de bruto opbrengsten uit Lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen. De opbrengst algemeen omvat de teruggevorderde invorderingskosten.

Algemene uitkering

Het gepresenteerde bedrag voor de algemene uitkering is inclusief het budget Wmo en verrekeningen die betrekking hebben op voorgaande jaren.

Dividend

Dividend wordt ontvangen van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en van waterbedrijf Vitens.

Saldo financieringsfunctie

Onder het saldo van de financieringsfunctie wordt verstaan het saldo van (a) de betaalde rente over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant en (b) de ontvangen rente over de uitzettingen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Dit is de toegerekende rente over de eigen financieringsmiddelen en overige niet aan de andere categorieën toe te rekenen algemene dekkingsmiddelen.

Overzicht aanwending post Onvoorzien

Omschrijving aanwending	(bedragen in euro)	Bedrag
Raming Onvoorzien begroting 2013		72.000
AF: geen		-
Saldo onvoorzien per einde boekjaar		72.000

Overzicht incidentele lasten en baten

Programma Lasten (in duizend euro's)	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
1. Opgroeien in Epe	15	31	38
2. Actief in Epe	76	92	45
3. Zorg en Opvang	67	152	27
4. Leefbaar en veilig	8	20	23
5. Ruimte en wonen	65	65	61
6. Epe op orde	128	128	74
7. Duurzaamheid	508	711	696
8. Toezicht en handhaving	-	-	-
9. Bedrijvigheid	-	-	- 28
10. Weer aan het werk	-	- 101	- 101
11. Bestuur en organisatie	175	308	232
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Mutaties in reserves ³	2.654	3.342	7.259
Totaal incidentele lasten	3.696	4.748	8.326

Programma Baten (in duizend euro's)	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
1. Opgroeien in Epe	-	-	21
2. Actief in Epe	-	-	-
3. Zorg en Opvang	-	74	45
4. Leefbaar en veilig	-	3	54
5. Ruimte en wonen	285	285	251
6. Epe op orde	-	-	73
7. Duurzaamheid	-	5	5
8. Toezicht en handhaving	-	-	-
9. Bedrijvigheid	-	-	13
10. Weer aan het werk	-	-	-
11. Bestuur en organisatie	-	179	185
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Mutaties in reserves ³	2.730	4.865	5.119
Totaal incidentele baten	3.015	5.411	5.766

³ Raming 2013 (voor wijziging) is (t.o.v. oorspronkelijke begroting 2013) aangepast, door een verbeterde interpretatie van het begrip incidenteel/structureel bij reserves. Doordat ook in de gewijzigde opstelling de incidentele lasten groter blijven dan de incidentele baten verandert het inzicht dat deze opstelling geeft niet.

Publicatie bezoldiging topfunctionarissen

Naam	Functie	Dienstverband		Beloning	Door werkgever betaalde SV-premies	Belaste onkosten vergoeding	Voorzieningen voor beloning op termijn
		duur	omvang				
C. Kats-Schardt	Gemeente-secretaris	13 jaar	100%	€ 83.491	€ 3.016	-	-
V.J.S.M.Smit	Griffier	36 jaar	100%	€ 70.633	€ 651	-	-

De Wet Normering Topinkomens (WNT) stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De algemene bezoldigingsnorm van de WNT bedraagt na indexering voor 2013: € 228.599.

Dit bedrag is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Bruto beloning: € 187.340
- Belastbare vaste en variabele kostenvergoedingen: € 8.069
- Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn: € 33.190.

De toegekende bezoldigingen liggen onder de bezoldigingsnorm.

Overzicht verloop reserves en voorzieningen 2013

	Saldo 1-1	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12
Algemene reserve				
90000 Algemene reserve	4.336.179	618.528	2.589.974	2.364.733
Bestemmingsreserves				
90002 Extra afschr. investeringen maats. nut	3.638.883	2.913.843	553.700	5.999.026
90003 Eenmalige dekkingsmiddelen	76.560	957	2.796	74.721
90004 Automatisering	329.401	4.118	119.586	213.933
90006 Wachtgelden WIZ	73.659	921	63.380	11.200
90007 ICT investeringen	2.492.154	550.561	443.583	2.599.132
90019 Cofinanciering	536.909	156.711	186.389	507.231
90022 Mediation bezwaarschriften	16.709	209	-	16.918
90025 Doorlichting begroting/extra afschrijving	24.863	311	25.174	-
90060 Groot onderhoud gem. gebouwen	75.000	155.063	25.000	205.063
90065 Duurzaam Gemeentehuis	-	100.000	660	99.340
90070 Demografische ontwikkelingen	-	50.000	-	50.000
91010 Brandweer portofoons	52.362	655	-	53.017
91012 Basisbrandweezorg	-	271.852	-	271.852
92009 Vervanging openbare verlichting	1.518.129	138.265	85.132	1.571.262
92014 Bushalte Korte Kuipersweg	32.139	-	32.139	-
92015 Startprogramma Duurzaam Veilig	234.927	67.937	127.085	175.780
92019 Toeristische Fietspaden	29.074	363	-	29.437
92030 Verbreden Smallertsweg	76.500	956	10.601	66.855
92035 Overdracht fietspaden RGV	1.269.754	271.374	260.869	1.280.259
92040 Aanleg parkeerplaatsen Markt Epe	61.200	765	-	61.965
92045 Vervanging Bruggen	-	85.000	-	85.000
93003 Egalisatie winstuitkering Nuon	798.635	27.952	54.000	772.587
93004 Verkoop 14 aandelen VNB	1.491.172	89.470	243.680	1.336.962
93005 Verkoop aandelen t.b.v. lening Nuon	562.805	-	189.417	373.388
93006 Aflossing achtergestelde lening Nuon	1.325.919	235.824	46.407	1.515.336
93007 Verkoop aandelen t.b.v. lening Vitens	1.396.440	-	155.160	1.241.280
93008 Aflossing achtergestelde lening Vitens	930.960	187.744	32.584	1.086.120
93010 Stedendriehoek/economische visie	67.320	842	68.162	-
94017 Meubilair gymlokalen	69.339	20.867	46.172	44.034
95001 Herinplant bossen	20.347	254	17.608	2.993
95002 Aankoop kunstwerken	175	3.887	-	4.062
95003 Restauratie / onderhoud monumenten	32.768	12.311	-	45.079
95007 Onderh./verv. beschadigde laanbomen	10.677	2.395	1.073	11.999
95010 Kunst openbare ruimte	13.566	170	-	13.736
95015 Investeringsbijdrage EZC	21.327	267	20.000	1.594
95017 Buurtsportcoaches	-	100.907	-	100.907
95025 Natuurcompensatie	12.621	1.536	12.779	1.378
95028 Uitvoering Groenstructuurplan	-	50.000	-	50.000
95030 Landschapsversterking	27.754	347	3.942	24.159
95035 Accommodaties 2	-	160.638	-	160.638
95040 Bijdragen investeringen sportvoorz.	-	24.000	-	24.000
96012 Accommodaties welzijninstellingen	125.509	24.260	-	149.769
96013 Huisvesting verslavingszorg	34.367	1.660	-	36.027
96015 Werk en inkomen	64.505	806	-	65.311
96017 Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN)	179.275	2.241	-	181.516

	Saldo 1-1	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12
96027 Realisatie nieuwe accommodaties	190.915	2.386	114.875	78.425
96028 WMO	3.050.869	986.615	-	4.037.484
96029 Toegankelijkheid openbare gebouwen	71.843	-	25.878	45.965
96030 Tijd.reg. nalatenschap oude vreemd.wet	11.508	144	-	11.652
96032 Minimabeleid	122.000	89.265	-	211.265
96040 Jeugdgezondheidszorg	340.238	26.924	-	367.162
96050 Inburgeringstrajecten	476.591	21.962	-	498.553
96109 BUIG-middelen	2.116.383	60.571	239.581	1.937.373
97010 Achtergestelde lening Circulus	220.000	-	41.888	178.112
97015 Egalisatie rioolheffingen	1.411.803	101.233	764.193	748.843
97020 Egalisatie Afvalstoffenheffing	175.915	131.271	6.157	301.029
97035 Afbouw overheadkosten RUD	-	58.000	58.000	-
98007 Extra afschr. bodemsanering	112.271	1.403	-	113.674
98025 Volkshuisvesting	49.745	54.223	23.289	80.679
98032 Structuurvisies dorpscentra	1.404.068	17.551	99.271	1.322.348
98035 Starterslening	250.000	8.750	8.750	250.000
98040 Invoering WABO	34.126	60.427	-	94.553
98045 Regionale woningbouwprogrammering	1.173.655	504.671	27.700	1.650.626
98050 Actualisatie best.plannen buitengebied	50.000	625	30.000	20.625
98051 LOG Beemte-Vaassen	131.816	1.648	-	133.464
99000 Bouwgrondexploitatie	2.959.086	916.300	396.321	3.479.065
99005 Ombuigingsoperatie	387.698	79.846	242.257	225.287
99007 Herstel schade nutsbedrijven	32.589	142.133	43.820	130.902
99010 Egalisatie hondenbelasting	35.993	12.979	1.260	47.712
99912 Restantbudgetten 2012	749.422	-	749.422	-
99913 Restantbudgetten 2013	-	573.211	-	573.211
Totaal bestemmingsreserves	33.282.236	9.570.377	5.699.740	37.152.873

Voorzieningen				
90008 Pensioenen politieke ambtsdragers	2.078.707	136.081	2.427	2.212.361
90030 Onderhoud Streekachief Epe	67.063	8.580	-	75.643
90050 Groot onderhoud gemeentehuis	341.635	321.467	27.008	636.094
90080 Opleidingsfonds	-	86.368	-	86.368
91015 Onderhoud brandweerkazerne Vaassen	8.484	13.506	1.239	20.751
92010 Groot onderhoud wegen	1.192.358	866.209	712.933	1.345.634
92011 Groot onderhoud bruggen	236.339	27.954	108.986	155.307
92109 Onderhoud openbare Verlichting	81.658	89.109	72.843	97.924
94015 Onderh. scholen scholen+gymn. buitenzijde	578.796	219.031	196.323	601.504
94019 Onderhoud binnenzijde gymlokalen	108.411	36.033	39.242	105.202
95103 Onderhoud bibliotheekgebouwen	78.252	6.445	2.084	82.613
96111 Stichting Werkplan	4.016	-	-	4.016
96115 Onderhoud wijkgebouwen	314.578	82.997	92.042	305.533
96116 Pand St. Crusiusweg 14	50.264	10.956	3.986	57.234
97004 Egalisatie rechten eigen graven	991.614	36.369	192.344	835.639
97008 Vervanging afvalcontainers	269.060	9.417	99.105	179.372
97012 Sparen vervanging riolering	-	676.853	676.853	-
97026 Bodemsanering trottoir Julianalaan Vssn.	15.987	200	-	16.187
98104 Onderhoud Ossenstal	28.842	14.021	7.824	35.039
98105 Onderhoud Europalaan 48 Epe	34.360	4.075	6.019	32.416
Totaal voorzieningen	6.480.424	2.645.671	2.241.257	6.884.838

**Verantwoordingsinformatie specifieke uitkering
(SiSa)**

OVERZICHT SPECIFIEKE UITKERINGEN 2013

Berichtgeverinformatie

Vul hieronder de informatie in waarop deze bijlage verantwoordingsinformatie betrekking heeft.

Type overheidslaag:	Gemeente
Naam berichtgever:	Epe
Berichtgevercode:	0232
Rapportage-periode:	2013
Bestandsnaam:	sisa_2013_060232_Bijlage_Verantwoordingsinformatie.xls

SiSa-bijlage in de jaarrekening

De SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie is in uw jaarstukken te vinden op pagina:

De SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie is in het PDF-bestand van uw jaarstukken te vinden op pagina (van het PDF-bestand):

Gegevens contactpersoon voor het elektronisch aanleveren

Aanmelden of wijzigen van uw contactpersoon dient te gebeuren via e-mail bij het ministerie van BZK: postbusibi@minbzk.nl. Na aanmelden of wijzigen ontvangt de (nieuwe) contactpersoon van het CBS per e-mail uploadgegevens. U kunt slechts 1 contactpersoon opgeven. Die kan eventueel wel een groeps e-mailadres hebben.

Specifieke uitkeringen

Onderstaand is een opsomming van alle mogelijke specifieke uitkeringen in 2013. Op het tabblad 'specifieke uitkering' is hieruit voor uw organisatie een selectie gemaakt op basis van de regelingen die voor uw organisatie voorkomen op de verantwoordingslijst 2013 (te vinden via <https://teverantwoordenregelingen.rijksoverheid.nl/>)

Nr	Regels Naam specifieke uitkering	Minister van
A1	Verzameluitkering Veiligheid & Justitie	V&J
A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)	V&J
B1	Regeling Opvang Asielzoekers (ROA)	V&J
B2	(ex) Zorgwet voorwaardelijke vergunning tot verblijf (VVTV)	V&J
C1	Verzameluitkering BZK	BZK
C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II	BZK
C9	Excellente gebieden innovatieve energiebesparing in de nieuwbouw	BZK
D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	OCW
D3	Excessieve kosten Archeologie	OCW
D4A	Regeling brede scholen 2009_Uitstel	OCW
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (OAB)	OCW
E2	Stimuleringsregeling stille wegdekken	I&M
E3	Subsidierregeling sanering verkeerslawaaai (inclusief bestrijding spoorweglawaaai)	I&M
E5	Verzameluitkering I&M	I&M
E6	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009	I&M
E6B	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden)	I&M
E7A	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden (Proefprojecten)	I&M
E10	Tijdelijke subsidieregeling Innovatieprogramma Mooi Nederland	I&M
E11	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)	I&M
E11B	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen medeoverheden	I&M
E12	Nieuwe Sleutel Projecten (NSP)	I&M
E17	Nota Ruimte project Maastricht Belvedere	I&M
E21	Nota Ruimte project Spoorzone Den Bosch	I&M
E22	Nota Ruimte project Stadshaven Rotterdam	I&M
E24	Nota Ruimte project Zuidplaspolder	I&M
E25	Beleidsregeling subsidies Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK)	I&M
E26	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1	I&M
E27	Brede doeluitkering verkeer en vervoer	I&M
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	I&M
E28	Regionale mobiliteitsfondsen	I&M
E28B	Regionale mobiliteitsfondsen (Zuiderzeelijn) SiSa tussen medeoverheden	I&M
E28C	Regionale mobiliteitsfondsen SiSa tussen medeoverheden	I&M
E29	Tijdelijke regeling eenmalige uitkering stedelijke synergieprojecten Kaderrichtlijn Water	I&M
E30	Quick wins binnenhavens	I&M
E30B	Quick wins binnenhavens SiSa tussen medeoverheden	I&M
E34	Bijdrage hoofdvaarwegen Fryslân en Groningen	I&M
E37	Regeling Wilhelminasluis	I&M
E38	IAK Almere	I&M
F2	Besluit ontwikkeling van landschappen (BOL)	EZ
F3	Verzameluitkering EZ	EZ
F4	Deelproject 750 hectare natuur- en recreatiegebied (Project Mainportontwikkeling Rotterdam)	EZ
F4B	Deelproject 750 hectare natuur- en recreatiegebied (Project Mainportontwikkeling Rotterdam)	EZ
F6	Besluit subsidies herstructurering Topprojecten bedrijventerreinen (TOPPER-regeling)	EZ
F7	Subsidierregeling sterktes in de regio (Pieken in de delta)	EZ
F10	Nota Ruimte Project Eindhoven Brainport	EZ

G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2013	SZW
G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2012	SZW
G1B	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_deel openbaar lichaam 2013	SZW
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2013	SZW
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_totaal 2012	SZW
G2B	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_deel openbaar lichaam 2013	SZW
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2013	SZW
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2012	SZW
G3B	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_deel openbaar lichaam 2013	SZW
G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2013	SZW
G5A	Wet Participatiebudget (WPB)_totaal 2012	SZW
G5B	Wet participatiebudget (WPB)_deel openbaar lichaam 2013	SZW
G7	Verzameluitkering SZW	SZW
H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling	VWS
H2	Regeling Buurt, Onderwijs en Sport (BOS)	VWS
H3	Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding	VWS
H4	Verzameluitkering VWS	VWS
H8	Doeluitkering jeugdzorg (Bureau Jeugdzorg + Zorgkosten Jeugdzorg)	VWS

Departement	Nummer	Specifieke uitkering juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa						
I N D I C A T O R E N									
BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting afwijking	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 01	Aard controle R Indicatornummer: C7C / 02	Aard controle R Indicatornummer: C7C / 03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 06	
			2005-006956 Fysiek Kweekweg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			2005-006956 Fysiek De Pirk	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			2008-016630 Ophoging Molen	€ 0	€ 13.415	€ 245.000	€ 173.029		
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording Ja/Nee	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)	Toelichting afwijking	
				Afspraak	Realisatie				
				Alleen in te vullen na afloop project	Alleen in te vullen na afloop project	Alleen in te vullen na afloop project	Alleen in te vullen na afloop project		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 08	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C / 09	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 11		
			1 2005-006956 Fysiek Kweekweg	Nee					
2005-006956 Fysiek De Pirk	Nee								
2008-016630 Ophoging Molen	Ja								
OCW	D9	Onderwijsachterstandseind 2011-2014 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)				
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04			
			€ 189.424	€ 115.721	€ 4.076	€ 39.535			
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05		
			1 2011-020507 BDU Verkeersplan Epe (ringweg Epe, Vaassensweg en Emsterweg bubeko) BDU 2011	€ 270.229	€ 535.889				
			2 2012-012577 Aanleg fietspad Koekenbergweg nabij Epe	€ 16.513	€ 16.513				
			3 2012-022307 Verkeersplan Eekterweg/Oranjeweg (60 km/u)	€ 56.178	€ 56.178				
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee		
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10		
			1 2011-020507 BDU Verkeersplan Epe (ringweg Epe, Vaassensweg en Emsterweg bubeko) BDU 2011	€ 282.000	€ 551.004		Ja		
			2 2012-012577 Aanleg fietspad Koekenbergweg nabij Epe	€ 99.011	€ 99.011	Vanwege scherpe aanbesteding vallen kosten lager uit dan verwacht.	Ja		
3 2012-022307 Verkeersplan Eekterweg/Oranjeweg (60 km/u)	€ 56.178	€ 56.178		Nee					
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam waren bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T)	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze				
			Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1 / 02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 03				
			0,00	0,00	Nee				

SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1); inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 05	
			1 0232 (Epe)	282,75	17,42	231,43	23,80	
			2					
			3					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2013 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 5.337.345	€ 149.442	€ 306.666	€ 1.500	€ 62.413	€ 0
			Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomens kunstenaars (WWIK)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze.		
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 10		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2013 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 52.514	€ 90.148	€ 13.103	€ 73.647	€ 32.163	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze.			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2013 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/02 Aard controle D1 Indicatornummer: G5 / 01					
			408	Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) Regelluw
			De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/03 tot en met G5/07 Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze					Dit onderdeel is uitsluitend van toepassing op gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 07
			Ja	€ 866.128	€ 67.330	€ 1.228	€ 0	€ 0

Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de gemeenteraad van de gemeente Epe

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de (in de jaarstukken op pagina 55 tot en met 123 opgenomen) jaarrekening 2013 van de gemeente Epe gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de programmarekening over 2013 met de toelichtingen, waarin opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Epe is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen en het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De financiële rechtmatigheidscriteria zijn met het normenkader ter kennisgeving aangeboden aan de gemeenteraad op 2 april 2013.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2, lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de gemeenteraad bij raadsbesluit van 16 december 2004, vastgesteld.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Epe een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Beleidsregels toepassing WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen en het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

Geen controlewerkzaamheden verricht op externe niet-topfunctionarissen

In overeenstemming met de aanvullende beleidsregels van 12 maart 2014, hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de functionarissen zoals genoemd in art. 4.2 lid 2 letter c WNT (externe niet-topfunctionarissen).

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213, lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Zwolle, 15 april 2014
Deloitte Accountants B.V

Was getekend: H.J. Boere RA

Bijlagen

Bijlage 1 Analyse salariskosten

Inleiding

In deze bijlage wordt een totaalanalyse gegeven van de salariskosten, zoals deze in de jaarrekening zijn verwerkt. In de financiële analyses van de afzonderlijke programma's wordt hiernaar verwezen.

Onderstaande analyse heeft betrekking op de geraamde en werkelijke salariskosten. De analyse in de programma's betreft de personeelskosten.

De toerekening van de personeelskosten aan de programma's betreffen naast de salariskosten ook andere (bijkomende) personele uitgaven. De personele uitgaven zijn aan de programma's toegerekend op basis van het aantal toe te rekenen personele uren maal een tarief. Het tarief bestaat uit de directe salariskosten plus een opslag voor de kosten van overhead (zoals: gemeentehuis, ict, archief, communicatie, personeelszaken, bestuurszaken).

Analyse

De post salariskosten van het ambtelijk apparaat is circa 17% van de totale uitgaven van de gemeente.

	<i>(bedragen * € 1.000)</i>	
Salarisbudget	€	11.454
<i>Besteding:</i>		
- salarisuitgaven	€	10.994
- inhuur extern (in verband met ziekte, zwangerschap, vacatures)	€	806
<i>Ontvangsten:</i>		
- subsidies, detachingsvergoedingen, gelden ouderschapsverlof en zwangerschapsverlof en WAO/UWV gelden	€	381
Saldo salariskosten	€	35

Bijlage 2 Analyse kapitaallasten

Inleiding

In deze bijlage wordt een totaalanalyse gegeven van de kapitaallasten, zoals deze in de jaarrekening zijn verwerkt. In de financiële analyses van de afzonderlijke programma's wordt hiernaar verwezen.

Analyse

(bedragen * € 1.000)

Geraamde kapitaallasten	7.339
Werkelijke kapitaallasten	<u>5.981</u>
Saldo (voordeel)	1.358

Dit verschil wordt in hoofdzaak veroorzaakt door:

1. investeringen waarvan de realisatie nog niet of later is opgestart dan waarvan in de begroting was uitgegaan en/of die nog niet volledig zijn gerealiseerd: (betreft onderuitputting van de raming voor rente en afschrijving; voor onderuitputting was in de begroting een bedrag opgenomen van (€ 1.080.000)	1.343
2. afgesloten (gerealiseerde) investeringen na vaststelling begroting 2013: (in de begroting worden voor nieuwe investeringen de volledige kapitaallasten geraamd; bij afronding/realisatie worden de kapitaallasten berekend over de werkelijke uitgaven en start de afschrijving in het jaar na afsluiting van het krediet; de rente wordt altijd berekend naar de boekwaarde per 1 januari).	52
3. extra afschrijvingen diverse investeringen (m.n. oude Koekoek)	-107
4. verschil tussen begrote en werkelijke rentelasten/doorberekende rente	70

Invloed op het saldo van de jaarrekening

Het voordeel op de kapitaallasten bedraagt € 1.358.000. Om te bepalen wat het effect is op het saldo van de jaarrekening wordt dit bedrag verminderd met:

- het geraamde bedrag voor onderuitputting (€ 1.080.000);
- een lagere doorberekening van kapitaallasten voor de begraafplaatsen en riolering (€ 222.000), vanwege de verrekening met de desbetreffende reserve/voorziening; bij de bepaling van de tarieven bij de volgende begrotingsbehandeling komt dit voordeel weer ten gunste van de burger;
- het verschil tussen de geraamde en werkelijke kapitaallasten met betrekking tot de investeringen ICT, omdat het verschil niet wordt onttrokken aan de reserve ICT (€ 303.000); hiermee worden deze middelen in de reserve beschikbaar gehouden voor de noodzakelijke toekomstige uitgaven.
- het verschil tussen de geraamde en werkelijke kapitaallasten van de huisvesting brandweer; het betreft de niet gerealiseerde kapitaallasten voor de nieuw te bouwen kazerne Epe (€ 65.000), die in de reserve basisbrandweezorg zijn gestort; conform de budgetafspraken met de brandweer blijven deze middelen hierdoor beschikbaar voor de uitvoering van de prestatieafspraken brandweezorg.

De kapitaallasten hebben het saldo van de jaarrekening negatief beïnvloed met € 312.000.

Aansluiting met de programma begroting/rekening

Een deel van de kapitaallasten komt niet rechtstreeks tot uitdrukking op de programma's in de programmarekening. Dit wordt veroorzaakt doordat een deel van de kapitaallasten via een verdeelsystematiek als overhead wordt toegerekend aan de uurtarieven van de medewerkers (bijv. telefoon, automatisering, huisvesting, bedrijfsmiddelen). De lasten komen zodoende via de uurtarieven ten laste van de programma's.

Het voordeel op de kapitaallasten bedraagt € 1.358.000. Hiervan komt via de kostenplaatsen in het resultaat op de personeelskosten (uren maal tarief) € 474.000 tot uitdrukking op de programma's in de jaarrekening.

De rente wordt eveneens met andere categorieën verrekend (€ 70.000). Het overige deel van het voordeel op de kapitaallasten komt rechtstreeks tot uitdrukking op de programma's in de programmarekening (€ 814.000). Bij bepaling van het effect op het saldo van de jaarrekening moet rekening worden gehouden met wat hierboven is aangegeven over onderuitputting en verrekening met reserves en voorzieningen.

Afgesloten kredieten

In 2013 zijn er kredieten afgesloten met een positief en een negatief saldo. In deze paragraaf worden de in 2013 afgesloten kredieten waarop een kostenoverschrijding of onderschrijding groter dan € 5.000 heeft plaatsgevonden toegelicht. Met het vaststellen van de jaarrekening stemt de raad in met alle kostenoverschrijdingen.

Ringweg

De realisatie van de verkeersmaatregelen aan de ring in Epe is voltooid. De werkzaamheden zijn binnen de vooraf gestelde kaders uitgevoerd maar door onvoorziene tegenvallers is het krediet met € 78.000 overschreden. De volgende onvoorziene zaken hebben zich voorgedaan:

- tijdens de uitvoering is vastgesteld dat er ontwerpfouten zijn gemaakt. Deze fouten zijn in het werk hersteld.
- de voorbereiding van dit project heeft plaatsgevonden onder de “oude” aanbestedingswet. De aanbesteding zelf had plaats onder de nieuwe wet. Dit heeft ertoe geleid dat niet de goedkoopste inschrijver het werk werd gegund.
- Tijdens de uitvoering zijn wijzigingen aangebracht in de verhardingsconstructie, de verlichting, de duiker die onder de weg gelegen is en de beschoeiing van de beek. Deze wijzigingen hebben op langere termijn een positieve invloed op de beheer- en onderhoudskosten.
- na ingebruikname door het verkeer hebben diverse onbekende transporteurs schade veroorzaakt aan het werk. Deze schade is in opdracht van de gemeente Epe hersteld.

Voorbereiding herinrichting Marktplaats Epe

Het beschikbare krediet voor de voorbereiding van het project ‘herinrichting Marktplaats te Epe’ is met een bedrag van € 13.000 overschreden. Deze overschrijding betreft hoofdzakelijk kosten van interne uren. Door de complexiteit van het project bleek het aantal geraamde interne uren niet toereikend te zijn. De overschrijding wordt gedekt uit de reserve Structuurvisies dorpscentra en heeft daarmee geen (structureel) effect op het saldo.

Veluwelijn

Na een technische afronding van het project Veluwelijn is in 2013 ook financieel het project Veluwelijn afgesloten. Binnen het project (begrote uitgaven € 1,6 mln.) is een aantal tegenvallers opgevangen met meevallers wat per saldo geleid heeft tot een voordeel van € 76.600. Binnen het project is echter nog geen uitvoering gegeven aan de verplaatsing van de halte van de Haverkampsweg naar de Klaarbeek. Hiertoe wordt een bedrag in het meerjareninvesteringsplan aangehouden van € 27.680. Het restant van € 49.000 blijft in de reserve cofinanciering en is als beschikbare eenmalige middelen betrokken bij de begroting 2014.

Fietspad Kopermolenweg / Hertekamp

De uitvoering van dit project is € 12.400 voordeliger uitgevallen dan begroot. Dit komt omdat er meer subsidie voor de uitvoering is ontvangen dan bij de start aangenomen. Het voordeel is opgenomen in de algemene middelen.

Workflow

Het project workflow binnen de afdeling publiekszaken is niet nodig gebleken en wordt betrokken bij de lopende proces- en organisatieveranderingen. Hierdoor ontstaat er een voordeel van € 8.000 dat is opgenomen in de algemene middelen.

Bijlage 3 Toelichting bij de paragraaf Weerstandsvermogen

In deze bijlage worden verder uitgewerkt:

- Het financieel beleid
- De onderdelen van de weerstandscapaciteit
- De beschrijving van de risico's.

3.1 Financieel beleid

In de jaarlijkse begrotings- en jaarstukken is op de volgende wijze rekening gehouden met de aanwezige risico's. Deze elementen vormen de basis voor het solide financiële beleid dat de gemeente Epe voert en brengen tot uitdrukking hoe aan risicomangement wordt vorm gegeven:

- een structureel sluitende meerjarenbegroting;
- de aanwezigheid van een toereikende algemene reserve, bestemmingsreserves en voorzieningen;
- een surplus in de reserves wordt in eerste instantie aangewend voor eenmalige uitgaven c.q. versnelde afschrijving van investeringen met een maatschappelijk nut;
- bespaarde rente van reserves wordt niet als structureel dekkingsmiddel ingezet;
- structurele uitgaven worden bekostigd door structurele inkomsten; incidentele inkomsten worden ingezet voor incidentele uitgaven of voor vervroegde afschrijving;
- geen verschuiving van lasten naar de toekomst;
- besluitvorming over nieuwe uitgaven of uitbreiding van bestaande uitgaven vindt plaats binnen het kader van de integrale afweging bij de perspectiefnota en de (meerjaren)begroting;
- raming van volledige kapitaallasten in het eerste planjaar;
- evenwicht tussen de gemiddelde afschrijvingstermijn van investeringen en aflossingstermijn van geldleningen;
- voor realisatie van grote investeringen worden tijdig reserves opgebouwd;
- risicomijdende financiering van nieuwe investeringen;
- raming in de begroting van een post onvoorzien incidenteel en structureel;
- een vaste normering/raming voor onderuitputting;
- het beschikken over een onbenutte belastingcapaciteit en tarieven beneden de wettelijke drempeltarieven.

3.2 Onderdelen van de weerstandscapaciteit

3.2.1 Reserves

Bij de reserves moet onderscheid worden gemaakt tussen de algemene reserve, de bestemmingsreserves en stille reserves.

Algemene reserve

De *algemene reserve* is een zogenaamde 'vrije reserve'; er is geen specifieke bestemming aan gegeven en besteding van de reserve heeft geen invloed op de exploitatie.

De algemene reserve dient als buffer voor het opvangen van risico's en onvoorziene, niet uitstelbare grote uitgaven en eventuele tekorten bij de jaarrekening. Het is een algemene risicoreserve. De minimale omvang is bepaald op € 2 mln. (nota reserves en voorzieningen).

Bestemmingsreserves

Voor de *bestemmingsreserves* heeft de raad per reserve een specifiek doel vastgesteld. Alleen de raad is bevoegd om de bestemming te wijzigen en onttrekkingen te autoriseren. Toevoegingen en onttrekkingen worden via de vaststelling van de programmabegroting dan wel via een afzonderlijk raadsbesluit vastgesteld. Aangezien de bestemmingsreserves over het algemeen al geoormerkt zijn door de raad, worden de bestemmingsreserves vooralsnog buiten de bepaling van de weerstandscapaciteit gehouden.

Stille reserves

De *stille reserves* hebben betrekking op activa die op de balans (boekwaarde) lager zijn gewaardeerd dan de marktwaarde én op korte termijn verkoopbaar zijn. In Epe gaat het dan om het eigendom van

enkele woningen en gemeentelijke gebouwen en het aandelenbezit van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en in Vitens. Met betrekking tot het onroerend goed kan in de huidige markt worden gesteld dat de handelbaarheid op korte termijn niet aan de orde is. Het vervreemden van de aandelen van BNG en Vitens zou op korte termijn kunnen maar de dividenden uit beide worden gebruikt als structureel dekkingsmiddel in de begroting. Deze stille reserves worden om deze redenen dan ook niet betrokken bij weerstandscapaciteit.

Verder heeft de gemeente, vaak van oudsher, gronden in haar bezit die niet bestemd zijn voor grondexploitatie maar in erfpacht zijn uitgegeven. Deze gronden kennen geen of slechts een geringe boekwaarde en een eventuele verkoop zal meer opleveren. Ook ontstaan stille reserves door netto activeren (= hierbij wordt bij het activeren van de uitgaven een bijdrage van een derde verminderd op het totale investeringsbedrag), door eenmalige extra afschrijvingen en door het toepassen van het ideaalcomplex (= jaarlijks terugkerende investeringen van gelijke omvang die ten laste komen van de exploitatie): hierdoor komen activa niet volledig (tegen de werkelijke waarde) op de balans terecht. Het is zeer lastig om deze stille reserves te kwantificeren. Dit komt vooral door het feit dat veel gemeentelijke bezittingen niet of nauwelijks handelbaar zijn en als dit al wel het geval is dan is het heel lastig om hier een juiste waarde voor vast te stellen. Om deze reden worden de stille reserves niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

3.2.2 Jaarrekeningresultaat

Het jaarrekeningresultaat wordt jaarlijks, voor zover hieraan geen specifieke bestemming wordt gegeven, toegevoegd aan de algemene reserve.

3.2.3 Onbenutte belastingcapaciteit

Onder de onbenutte belastingcapaciteit verstaan we de beschikbare ruimte in de tarieven van de onroerende zaakbelasting (OZB). Anders gezegd: de mogelijkheden om de OZB tarieven te verhogen. De gemeenteraad is autonoom bevoegd tot het vaststellen van de OZB tarieven. Op basis van een afspraak tussen de VNG en het Rijk, moet de ontwikkeling van de OZB opbrengst voor het totaal van alle gemeenten samen onder een door het Rijk jaarlijks bepaald percentage⁴ blijven, de zogenaamde macronorm. Deze afspraak heeft geen rechtstreekse doorwerking naar individuele gemeenten. Van deze macronorm wordt uitgegaan bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit voor het weerstandsvermogen.

		Berekening
a.	Verhoging gemeente Epe	4,85%
b.	Macro norm	3,00%
c.	Onbenutte ruimte ⁵ (b - a)	0,00%
d.	Gerealiseerde opbrengst 2013	€ 4.774.000
Onbenutte capaciteit (c × d)		0

3.3 Beschrijving van de risico's

Bij de kwantificering van risico's zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd: Van de veronderstelde gebeurtenis is het minimale en maximale financiële effect bepaald. Op basis hiervan is het verwachte effect bepaald als het midden tussen het minimum en het maximum. Ten aanzien van de kans zijn de volgende rekenpercentages gehanteerd: kans laag 10%, kans reëel 25%, kans hoog 50%. Het berekende financiële risico is het verwachte effect vermenigvuldigd met het percentage bij de kans dat de gebeurtenis zich voordoet.

⁴ Over het gebruik van de macronorm wordt tussen het Rijk en de VNG gesproken.

⁵ De onbenutte ruimte in de tarieven is per definitie niet kleiner dan 0.

In deze paragraaf is verder dezelfde indeling gehanteerd in specifiek afgedekte risico's en af te dekken risico's in het weerstandsvermogen.

3.3.1 Risico's afgedekt in financiële buffers

3.3.1.1 Algemene uitkering

Normeringsystematiek

Met ingang van 2012 is de normeringsystematiek die uitgaat van het principe "samen de trap op, samen de trap af" opnieuw ingevoerd. Hierbij is niet de behoedzaamheidsreserve opnieuw ingevoerd. De behoedzaamheidsreserve werd in het verleden gebruikt om tegenvallende accressen achteraf te compenseren en de gemeente hiermee te behoeden voor grote negatieve verrekeningen achteraf als gevolg van lagere rijksuitgaven. Verrekeningen achteraf zullen echter wel blijven bestaan. In de gemeentelijke meerjarenbegroting is daarom voor 2013 een stelpost geraamd voor een tegenvallende eindafrekening van de algemene uitkering (€ 167.000).

Eindafrekeningen

Tot 2013 vond de eindafrekening van de algemene uitkering plaats in maart. Hiervoor was een afzonderlijke maartcirculaire. De eindafrekening werd vervolgens verwerkt in de (gemeentelijke) jaarrekening. Vanaf 2013 is de maartcirculaire afgeschaft. De eindafrekening is vanaf 2013 opgenomen in de meicirculaire. Het financiële nadeel van de eindafrekening 2012 is in de voortgangsrapportage 2013 verwerkt. Om dit effect in de toekomst te beperken is bij de decembercirculaire 2013 door het rijk een voorlopige inschatting gemaakt van de eindafrekening van de algemene uitkering 2013. Deze uitkomst is verwerkt in de jaarrekening.

Verdeelonderzoeken/herijking gemeentefondsclusters

Op dit moment loopt er een onderzoek naar alle clusters binnen de algemene uitkering om te bezien of er aanpassingen in de verdeling of het volume van de clusters noodzakelijk zijn. De gevolgen hiervan (herijking) worden deels (ongeveer 25%) in 2015 geëffectueerd. Het grootste deel wordt doorgeschoven naar 2016. Gemeente zullen uiterlijk in de meicirculaire 2014 hieromtrent worden geïnformeerd. De verwachting is dat de verschuivingen als gevolg van de herverdeling tussen gemeenten groot kunnen zijn.

Ter afdekking van de risico's van de verdeelonderzoeken is in de meerjarenbegroting een stelpost opgenomen om een tegenvallende bijstelling van de meicirculaire op te kunnen vangen. De stelpost bedraagt voor 2015 € 50.000 oplopend tot € 150.000 in 2017.

Compensaties

Gemeenten worden gecompenseerd als het nadeel van de herverdeling van de gemeentefondsclusters en de decentralisatie samen hoger uitkomen dan € 15 per inwoner. Deze compensatie is tijdelijk en wordt met € 15 per inwoner per jaar afgebouwd. De compensatie is alleen van toepassing op decentralisatie van taken (exclusief de efficiencykorting) en de uitkomsten van de verdeelonderzoeken. Een korting van de algemene uitkering als gevolg van verdere bezuinigingen en efficiencykorting bij de decentralisaties komen niet voor compensatie in aanmerking (zie paragraaf 3.3.1.2).

Begroting obv Meicirculaire / Rijksbezuinigingen

De raming van de algemene uitkering in de meerjarenbegroting 2014-2017 was gebaseerd op de meicirculaire 2013. In de meicirculaire was nog geen rekening gehouden met de aankondiging van nieuwe rijksbezuinigingen ter grootte van € 6 miljard. In dit bezuinigingspakket zouden naar verwachting maatregelen zitten die een verlaging van de algemene uitkering tot gevolg hebben. In de begroting 2014 is daarvoor een stelpost opgenomen van 45 uitkeringspunten (€ 842.000) en voor de jaren 2015-2017 een stelpost van 30 uitkeringspunten (€ 560.000).

Bij de september en de decembercirculaire zijn de effecten van de € 6 miljard bezuinigingen verwerkt in de algemene uitkering. Conclusie: de stelposten in de begroting en de meerjarenbegroting zijn toereikend om deze rijksbezuiniging op te kunnen vangen.

3.3.1.2 Decentralisatie van taken door het rijk

De invoering van de decentralisaties van taken van het rijk naar de gemeenten van de jeugdzorg, de functie begeleiding uit de AWBZ en de invoering van de Participatiewet zijn uitgesteld tot 2015. De ontwikkelingen rond de decentralisaties geven verder nog geen duidelijk beeld over de financiële risico's. Door de compromissen die worden gesloten in de lopende wetgevingstrajecten zijn niet alle kaders helder. Een voorbeeld is het toch niet overkomen van de persoonlijke verzorging als onderdeel van de AWBZ. De financiële risico's en taakstellingen bij de decentralisaties zijn relatief groot in relatie tot de gemeentelijke beïnvloedingsmogelijkheden op de korte termijn.

Voor het opvangen van risico's die volgen uit de overheveling van de taken is in de begroting vanaf 2015 een buffer geraamd van structureel € 125.000.

3.3.1.3 Grondexploitatie / Woningbouwprogrammering

Zie hiervoor de separate paragraaf 7 Grondbeleid. Hieruit blijkt dat de risico's binnen het grondbedrijf en regionale woningbouwprogrammering afgedekt zijn met bestemmingsreserves.

3.3.1.4 Wet Werk en Bijstand (WWB)

Sinds de invoering van de WWB op 1 januari 2004 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de WWB. Hiertoe ontvangt de gemeente van de rijksoverheid een budget dat jaarlijks in september van het lopende jaar definitief wordt vastgesteld.

Bij de WWB zijn een tweetal geldstromen te onderscheiden:

- BUIG-middelen (Bundeling Uitkering Inkomensvoorziening): hieruit worden de uitkeringen betaald.
- Participatiebudget: hieruit worden o.a. de re-integratie activiteiten (W-deel) betaald.

BUIG

Op 1 januari 2010 is de Wet bundeling van uitkeringen aan gemeenten (BUIG) in werking getreden. De wet voorziet in een andere financieringssysteem vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) voor de zogenaamde kleine regelingen. Met deze gebundelde uitkering krijgen de gemeenten één budget voor de bekostiging van uitkeringen op grond van de WWB, de IOAW, IOAZ, het Bbz en de WWIK.

Het openeinde karakter van de financiering van de BUIG-middelen houdt een risico voor de gemeente in. Gemeenten dienen eventuele tekorten op die budgetten zelf aan te vullen. Het risico voor de gemeente speelt bij stijging van het aantal uitkeringen. Het eigen risico van de gemeente is 10% van die stijging. Voor afdekking van het risico in de BUIG-middelen is een reserve gevormd. Voor de tekorten kan de gemeente bij het ministerie een Incidentele Aanvullende Uitkering (IAU) aanvragen. In 2013 bedraagt het tekort 10,4%. Dit betekent dat er voor 2013 een beroep wordt gedaan op de IAU. In 2013 is conform het beleid € 240.000 ten laste van de reserve gebracht. De gemeentelijke scenario doorrekening BUIG geeft in meerjarig perspectief aan dat de reserve voor de komende jaren nog voldoende middelen bevat.

Participatiebudget

Het W-deel van het participatiebudget is bedoeld is voor scholing, begeleiding naar en op het werk en subsidies voor werkgevers. Bij het W-deel, binnen het participatiebudget, kan het niet volledig besteedde deel van het budget teruggevorderd worden door de rijksoverheid. Dit laatste zal de komende jaren geen risico zijn voor de gemeente. Het Rijk heeft het budget voor 2012 al teruggebracht en de verwachting is dat het Rijk in de komende jaren nog verder zal gaan korten op het participatiebudget. Dit resulteert waarschijnlijk in een uiteindelijke halvering van het huidige budget op het W-deel binnen het Participatiebudget. De risicobeheersing voor de gemeente ten aanzien van vermindering van het participatiebudget ligt op het vlak van beperking van de beleidsvrijheid. Het inzetbare budget is lager voor re-integratieactiviteiten. Risico daarvan is een toename in uitkeringen wat een financieel risico oplevert aan de BUIG-kant.

Aanscherping WWB en de Participatiewet

De WWB is per 1 januari 2012 gewijzigd. De zogenaamde huishoudtoets werd ingevoerd waardoor het aantal uitkeringen zou dalen. Medio 2012 werd de aanscherping van de WWB met terugwerkende kracht ingetrokken. Het wetsvoorstel Wet werken naar vermogen (WWNV) is vervangen door de Participatiewet. Naar alle waarschijnlijkheid wordt de WWB en de WSW samengevoegd binnen de Participatiewet. De Wajong zal naar alle waarschijnlijkheid niet meegaan, maar de

verantwoordelijkheid blijven van het UWV. De streefdatum voor de inwerkingtreding is 1 januari 2015 (zie ook paragraaf 3.3.1.2.)

3.3.1.5 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Algemeen Wmo

De WMO is een brede wet met 9 prestatievelden, uiteenlopend van het thema leefbaarheid op wijk- en buurtniveau tot specifieke zorgvragen op individueel niveau. Met de Wmo zijn gemeenten (financieel) verantwoordelijk gesteld voor de welzijn- en zorgvoorzieningen voor kwetsbare burgers die buiten de verantwoordelijkheid van de AWBZ vallen. De Wmo heeft als doel mensen in staat stellen mee te doen aan de samenleving, ook als zij daarbij beperkingen ondervinden. Het kan bijvoorbeeld gaan om ouderen, gehandicapten of mensen met psychische problemen. Gemeenten voeren de Wmo uit en iedere gemeente legt andere accenten. Prestatievelden 7, 8 en 9 (Maatschappelijke zorg en de aanpak van huiselijk geweld) worden in regionaal verband gefinancierd en uitgevoerd met Apeldoorn als centrumgemeente. Het grootste deel van het budget dat voor de Wmo is opgenomen, betreft prestatieveld 6 (Individuele voorzieningen). Hier zitten dan ook de financiële risico's. Het betreft woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen, rolstoelen en huishoudelijke hulp. De meest omvangrijke taak is de huishoudelijke hulp.

Financiering en de gemeentebegroting

De gemeente ontvangt een budget om de Wmo uit te voeren. Blijkt echter dat de gemeente meer uitgaven heeft dan het ontvangen budget, dan komen de meerkosten voor rekening van de gemeente. Er is dus sprake van een open eind financiering (vangnetregeling). Inperking van de risico's wordt gedaan door keuzes te maken ten aanzien van onder andere: de hoogte en inzet van eigen bijdragen van burgers, kwaliteit van dienstverlening en de eisen aan aanbieders van huishoudelijke hulp. Daarnaast heeft de gemeente een reserve voor financiële tegenvallers gevormd. De gemeentelijke scenario doorrekening Wmo geeft in meerjarig perspectief aan dat de reserve voor de komende jaren nog voldoende middelen bevat.

Ontwikkelingen

In 2012 is de huishoudelijke hulp opnieuw aanbesteed. Verwacht wordt dat de uitgaven onder de nieuwe contracten (vanaf maart 2013) zullen dalen. Vanaf 2013 zou worden gestart met de decentralisatie van de functie Begeleiding vanuit de AWBZ naar de WMO, maar dat ging na de val van het kabinet in het voorjaar van 2012 niet door. Het huidige kabinet heeft de decentralisatie gepland per 1 januari 2015, maar wil naast Begeleiding ook 5% van Persoonlijke Verzorging vanuit de AWBZ decentraliseren. Bij de decentralisaties wordt een "efficiëntie korting" ingehouden van 25% (Begeleiding en Persoonlijke Verzorging). Daarnaast zal het Wmo-budget voor Huishoudelijke Hulp naar verwachting met 40% verlagen. Verder zal het aantal mensen dat zelfstandig blijft wonen in de toekomst stijgen als gevolg van het scheiden van wonen en zorg. Het aantal mensen dat potentieel een beroep kan doen op de Wmo, zal daardoor toenemen. Hierdoor zou het budget voor de Wmo in de toekomst (na 1 januari 2015) onder druk kunnen komen. Dit vraagt om het anders organiseren en inkopen van ondersteuning dan in de AWBZ het geval was. Uitgangspunt hierbij is dat ondersteuning vanuit de Wmo alleen wordt geboden als aanvulling op de eigen mogelijkheden van de vrager en diens netwerk.

3.3.2 Risico's afgedekt in weerstandscapaciteit

3.3.2.1 Renteontwikkeling

Tijdens het opstellen van deze rekening is de rente op een historisch laag punt. Hiermee is de kans dat de rente zal stijgen groter dan de kans dat de rente zal dalen.

In de begroting is gerekend met een rentepercentage voor langlopende geldleningen van 3,5% en 2% voor kortlopende geldleningen (zie paragraaf Financiering). Aangezien de werkelijke rente op het moment van aangaan van lang en/of kortlopende leningen hoger *kan* zijn dan in de begroting aangenomen bestaat er een renterisico. Dit risico valt uiteen een risicodeel ten aanzien van de financieringsbehoefte en een deel ten aanzien van de herfinanciering van langlopende leningen.

Het structurele risico op hogere rentes dan nu in de begroting verwerkt, wordt op basis hiervan zeer laag ingeschat. Het risicobedrag komt hiermee uit op € 6.500.

3.3.2.2 Juridische risico's en aansprakelijkheid

De gemeente loopt juridische risico's, omdat veel primaire processen binnen de gemeente van juridische aard zijn en bij het onrechtmatig handelen van de gemeente kan een schadeclaim worden ingediend. Juridische procedures kunnen zowel bestuursrechtelijk als civielrechtelijk van aard zijn. Bestuursrechtelijke risico's worden beperkt doordat in bezwarenprocedures een toetsing plaatsvindt door een onafhankelijke commissie.

Civilrechtelijke procedures betreffen zowel gevallen waarin de gemeente door derden in een juridische procedure wordt betrokken (dagvaarding, aansprakelijkheidsstelling, derdenbeslag etc.) als gevallen waarbij de gemeente zelf tegenover derden een juridische procedure start (aansprakelijkheidsstelling, dagvaarding etc.). Het financiële risico is vaak moeilijk van te voren in te schatten. De kosten voor (verplichte) externe juridische bijstand, alsmede proceskosten, lopen de laatste jaren op. Het claimen daarvan en het toewijzen daarvan door de rechter is standaard geworden.

Risico's die de gemeente loopt in de vorm van aansprakelijkheidsstellingen door derden zijn enerzijds gelegen in civilrechtelijke schadeclaims, waarbij valt te denken aan aansprakelijkheid uit hoofde van contract, uit onrechtmatige daad of uit hoofde van rechtmatig overheidshandelen (dat door het feit dat geen schaderegeling is getroffen, onrechtmatig kan worden). Anderzijds is het risico gelegen in de bestuursrechtelijke schadeclaims die door derden tegen de gemeente worden ingediend. Het kan daarbij gaan om wettelijke schadevergoedingen (bijvoorbeeld de Onteigeningswet), wettelijke nadeelcompensatie (art. 49 WRO, art. 15.20 Wm en art. 3:4 Awb) of schadeclaims op basis van een door de bestuursrechter vernietigd besluit.

Tegen civilrechtelijke en beroepstechnische claims heeft de gemeente zich verzekerd. Voor juridische bijstand, veroordelingen in proceskosten/griffiekosten, eigen risico's en eigen bijdragen heeft de gemeente regulier budgetten opgenomen. Hiermee zijn de gangbare risico's afgedekt. De kans op niet verzekerde claims en op bijdragen die boven de reguliere budgetten uitgaan wordt klein ingeschat.

Het Gerechtshof te Arnhem heeft het hoger beroep van Bouwmarkt Epe tegen de gemeente gegrond verklaard. Bouwmarkt Epe wilde, kort samengevat, een kavel op het bedrijventerrein verkrijgen, maar de gemeente heeft geweigerd Bouwmarkt Epe in te schrijven en bij een eerder gesloten intentieovereenkomst met andere bouwmarkten te betrekken. Het hof heeft geoordeeld dat de gemeente het gelijkheidsbeginsel heeft geschonden, althans onzorgvuldig heeft gehandeld.

Op basis van cassatieadvies is geconcludeerd dat vanuit juridisch-technisch perspectief duidelijke aanknopingspunten zijn om in cassatie te gaan. Er is daarom ook daadwerkelijk cassatieberoep ingediend bij de Hoge Raad. Een geslaagd beroep in cassatie leidt tot vernietiging van het arrest van het Gerechtshof. Desalniettemin loopt de gemeente het risico dat er een schadestaatprocedure wordt gestart en dat er uiteindelijk een schadevergoeding moet worden betaald.

De eiser van de schade zal echter én de omvang van de schade aannemelijk moeten maken, én moeten bewijzen dat de schade in causaal verband staat met het onrechtmatig handelen van de gemeente. Zoals ook in het cassatieberoep is aangegeven is het, als er al sprake zou zijn van het schenden van het gelijkheids- en zorgvuldigheidsbeginsel, nog maar de vraag of er een dergelijk causaal verband is. Wij schatten het risico op schadevergoeding daarom klein.

Het totale risicobedrag komt hiermee uit op € 72.500

3.3.2.3 Verbonden partijen

In paragraaf 6 Verbonden Partijen wordt uitgebreid ingegaan op relaties en verbindingen van de gemeente met verbonden partijen. De aard en omvang van de instellingen en vennootschappen zijn zeer verschillend. Kenmerkend voor verbonden partijen is dat zij op afstand van het college en de gemeenteraad functioneren. Elk van de verbonden partijen hebben hun eigen risico's.

Formeel bedraagt het risico van de gemeente in vennootschappen niet meer dan de waarde van de aandelen die de gemeente bezit. In de praktijk zal het echter zo zijn dat in financieel slechte tijden (insolvabiliteit) de gemeente bestuurlijk zal worden aangesproken om bij te dragen in mogelijke oplossingen.

Bij verbonden partijen (via vennootschappen) wordt ernaar gestreefd dat de eigen vermogenspositie van de verbonden partij een solide omvang kent zodat in eerste instantie financiële tegenvallers zelf opgevangen kunnen worden. Voor het afdekken van de risico's in de privaatsamenwerking zijn middelen opgenomen in de reserve bouwgrondexploitatie en de reserve regionale woningbouwprogrammering.

3.3.2.4 Planschadeclaims

Een aantal personen heeft verzoeken tot planschade op grond van artikel 6.1 Wro ingediend. De stand van zaken per 31 december 2013 wordt, inclusief verzoeken uit voorgaande jaren, in het volgende overzicht weergegeven:

	2013	2012	2011	2010	2009	2008
In behandeling op 1 januari	9	7	6	11	7	3
Bijgekomen in jaar (+)	0	12	7	26	11	13
Toegekend in jaar (-)	3	5	5	12	2	2
Afgewezen in jaar (-)	2	6	1	8	5	7
In behandeling 31-12-2013(=)	4	8	7	17	11	7
Uitkering in € (excl. rentevergoeding)	6.030	69.036	114.240	120.400	27.500	15.500
Bezwaar/Beroep (in behandeling commissie/rechtbank)	4	3	1	2	1	1
Bezwaar/Beroep gegrond	-	-	-	-	-	-

Opmerking: de cijfers 2011 t/m 2013 zijn niet te vergelijken met de jaren daarvoor omdat in de cijfers 2008 t/m 2010 ook de aantallen en uitkeringen zijn opgenomen waar kostenverhaal bij ontwikkelaars / initiatiefnemers mogelijk is. Deze lijn is losgelaten omdat het meer zuiver is in het kader van het risico van de gemeente om het risico te baseren op planschadeverzoeken waarbij geen kostenverhaal mogelijk is en waarbij de planschade voor rekening van de gemeente zelf komt. Het risicobedrag wordt in principe ingeschat op basis van een 5-jars gemiddelde (voor zover de cijfers beschikbaar zijn). Gezien het hiervoor beschrevene wordt het gemiddelde gebaseerd op de jaren 2011, 2012 en 2013.

De inschatting van het risico op basis van het bovenstaande komt uit op € 63.000

3.3.2.5 Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer wordt uitgevoerd op basis van een opneinde regeling. Dit houdt in dat het door de gemeente aan leerlingenvervoer uit te geven bedrag qua hoogte niet gelimiteerd is; aanvragen die voldoen aan de in de verordening gestelde criteria moeten gehonoreerd worden ongeacht of er budget beschikbaar is.

Dit houdt een zeker risico in voor de gemeente: de hoogte van de uitgaven die genoemd worden in de begroting liggen niet vast. In 2013 was er sprake van een budgetoverschrijding van € 40.000. Dit komt omdat er vervoer heeft plaatsgevonden naar een nieuwe school waardoor er een extra vervoersstroom is ontstaan. Gezien de ontwikkelingen in het kader van passend onderwijs zullen de uitgaven in het leerlingenvervoer de komende jaren waarschijnlijk lager zijn.

Op basis hiervan wordt het risico klein geschat en gewaardeerd op € 2.500.

3.3.2.6 Regionalisering basisbrandweezorg

Als gevolg van de nieuwe wet Veiligheidsregio's is de uitvoering van de brandweezorg ingaande 2013 overgedragen naar de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland. Met de VNOG is een prestatieafspraken gemaakt op basis van budgetfinanciering. Een gevolg van de regionalisering is dat de btw over de uitgaven voor brandweezorg met ingang van 2014 niet meer kan worden teruggevraagd via het BTW-compensatiefonds. De veiligheidsregio ontvangt hiervoor een compensatie van het rijk, welke wordt doorberekend aan de gemeenten. In de komende jaren zal duidelijk worden in hoeverre de compensatie van het rijk voldoende is om het wegvallen van de btw-compensatie te dekken. Op basis hiervan wordt het risico reëel ingeschat en gewaardeerd op € 5.000.

3.3.2.7 Borg- en garantstellingen

Huidige posities

De gemeente heeft diverse waarborgen verstrekt voor geldleningen. Dit betekent dat de gemeente als achtervang borg staat indien de instantie waaraan de lening verstrekt is, niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Het grootste aandeel betreft het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) waarin voor € 56,0 miljoen waarborgen zijn verstrekt voor woningstichtingen. Het risico hiervan is zeer klein door de structuur: voordat het Waarborgfonds een beroep doet op de achtervangers (waarbij voor de verlangde garantie nog een verdeling bestaat van 50% Rijk / 50% gemeente) wordt namelijk eerst een deel van het vermogen aangesproken van alle bij het Waarborgfonds aangesloten corporaties. Sinds de oprichting in 1983 zijn er nooit aanspraken geweest op borgverplichtingen van gemeenten. Verder wordt op dit moment door de gemeente € 500.000 voor een lening aan het waterbedrijf en € 50.000 aan overige instellingen gewaarborgd.

Deze instanties zijn tot op heden altijd hun financiële verplichtingen nagekomen en op dit moment zijn er geen signalen dat dit in de toekomst zal veranderen. Op basis van deze ervaringen wordt het risico zeer laag geschat.

Onderzoek VNG en toekomst

In september 2012 is een onderzoeksrapport van de VNG-onderzoekscommissie naar de gemeentelijke achtervang in de corporatiesector ('Herstel van vertrouwen') uitgebracht. Hierin doet de VNG een aantal aanbevelingen. De commissie schrijft in haar rapport onder meer het volgende: "Via de achtervangovereenkomst met het WSW neemt de gemeente deel aan de garantiestructuur. De kans dat de gemeenten op grond van de achtervangovereenkomst aangesproken worden door het WSW om renteloze leningen te verschaffen is onder de huidige omstandigheden bijzonder klein. De mogelijkheden voor het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV) om ten behoeve van de sanering bij te heffen, worden verruimd waardoor die kans nog kleiner wordt."

Bovendien stelt het CFV/WSW vanaf 2013 extra voorwaarden ten aanzien van de jaarlijks door de toegelaten instelling in te dienen Prospectieve informatie (dPi) en Verantwoordingsinformatie (dVi). WSW zal op basis van deze informatie beoordelen wat de effecten zijn op de beoordelingscriteria van de individuele corporaties en de borging daarop afstemmen.

Dit wil overigens niet zeggen dat er in de (verdere) toekomst geen situaties kunnen ontstaan dat de gemeenten aangesproken worden. De garantiestructuur is in feite erg afhankelijk van de financiële soliditeit van de corporatiesector. Door allerlei oorzaken kan die soliditeit worden ondermijnd. Ontwikkelingen op de huurwoningmarkt, op de kapitaalmarkt, maar ook het beleid van de rijksoverheid, te denken valt aan de verhuurdersbelasting, kunnen daar op termijn toe leiden.

Uiteindelijk wordt in het rapport geconcludeerd dat er voldoende redenen zijn voor de gemeenten om de huidige positie in de achtervang te continueren. Daaraan zijn per definitie risico's verbonden, hoewel deze nu erg klein zijn. Hier tegenover biedt de achtervangpositie gemeenten diverse voordelen. In de eerste plaats draagt deze positie bij aan de realisatie van het lokale woonbeleid. Doordat woningcorporaties in staat zijn om de benodigde financiering aan te trekken kan hiermee de woonopgave gerealiseerd worden die de gemeente eerder in overleg met de corporatie heeft geformuleerd. In de tweede plaats kan de achtervangpositie een belangrijk instrument voor de gemeente vormen om tot goede samenwerkingsafspraken met de corporatie te komen. Door een achtervangovereenkomst nadrukkelijk onderdeel te laten uitmaken van de samenwerking tussen gemeenten en corporaties kan een directe verbinding worden gelegd tussen de gemeentelijke achtervang en de realisering van het lokale woonbeleid.

3.3.2.8 Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)

Algemeen

De individuele gemeenten zijn inhoudelijk en financieel verantwoordelijk voor de uitvoering van de WSW. Het financiële risico bij de uitvoering van de wet ligt bij de gemeente. De gemeente ontvangt een budget gebaseerd op het aantal in Epe woonachtige WSW-geïndiceerde personen. Jaarlijks krijgt de gemeente een opgave van de te realiseren arbeidsplaatsen op basis waarvan het budget wordt bepaald. De uitvoering van de WSW wordt voor Epe uitgevoerd door de Felua-groep. De Felua-groep is een gemeenschappelijke regeling samen met de gemeenten Apeldoorn en Heerde. Bij eventuele tekorten moet Epe deels het tekort aanvullen.

Felua-groep

Voor een toelichting op de ontwikkelingen bij Felua-groep wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen. De daarin beschreven ontwikkelingen kunnen vooralsnog worden opgevangen binnen het vermogen van Felua-groep. Daarom is het risico voor de gemeente op dit moment beperkt.

WSW: Participatiewet

Het kabinet wil per 1 januari 2015 de Participatiewet invoeren. Dit betekent dat huidige regelingen WSW, WWB en gedeeltelijk Wajong worden samengevoegd. Vanaf 1 januari 2015 is er geen instroom meer mogelijk in de WSW. De SW-ers met een dienstverband op 1 januari 2015 behouden hun rechten. In het licht van deze plannen is ook de Felua-groep zich aan het voorbereiden op het herstructureren van het bedrijf.

Het risicobedrag voor de uitvoering van de WSW is geïntegreerd in de Verbonden Partijen.

Bijlage 4 Toelichting bij de paragraaf Financiering

4.1 Kasgeldlimiet

		Begroting 2013	Werkelijkheid 2013			
			1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
Toegestane kasgeldlimiet						
	In procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
	In euro's (1)	5.400.000	5.400.000	5.400.000	5.400.000	5.400.000
Omvang vlottende korte schuld						
	Opgenomen gelden < 1 jaar	5.400.000	3.500.000	2.000.000	1.500.000	2.500.000
	Schuld in rekening-courant		832.000		702.000	445.000
	Totaal vlottende korte schuld (2)	5.400.000	4.332.000	2.000.000	2.202.000	2.945.000
Vlottende middelen						
	contante gelden in kas	0	4.000	3.000	3.000	6.000
	tegoeden in rekening-courant	0		1.320.000		
	Totaal vlottende middelen (3)	0	4.000	1.323.000	3.000	6.000
Toets kasgeldlimiet						
	Toegestane kasgeldlimiet (1)	5.400.000	5.400.000	5.400.000	5.400.000	5.400.000
	Totaal netto vlottende schuld (4) = (2) - (3)	5.400.000	4.328.000	677.000	2.199.000	2.939.000
	Ruimte (+) / Overschrijding (-) = (1) - (4)	0	1.072.000	4.723.000	3.201.000	2.461.000

2. Renterisiconorm

Renterisiconorm en renterisico's op vaste schuld 2013		Begroting	Rekening
<i>Bedragen in euro</i>			
Renterisico op vaste schuld			
Renteherziening op vaste schuld o/g (1a)		0	0
Renteherziening op vaste schuld u/g (1b)		0	0
Netto renteherziening op vaste schuld (1) = (1a) - (1b)		0	0
Te betalen aflossingen (2)		740.000	740.000
Renterisico op vaste schuld (3) = (1) + (2)		740.000	740.000
Renterisiconorm			
Begrotingstotaal (4)		64.000.000	64.000.000
Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage (5)		20%	20%
Renterisiconorm (6) = (4) * (5)		12.800.000	12.800.000
Toets renterisiconorm			
Renterisiconorm (6)) (minimale norm o.b.v. Uitvoeringsregeling decentrale overheden)		12.800.000	12.800.000
Renterisico op vaste schuld (7)		740.000	740.000
Ruimte (+) / Overschrijding (-); (8) = (6) – (7)		12.060.000	12.060.000